

Міністерство соціальної політики України
Державне підприємство
«Український дитячий центр «Молода гвардія»

Освітньо-виховні програми: організація оздоровлення та відпочинку дітей

Методичні рекомендації

Видавництво
«Центр учбової літератури»
Київ – 2018

*Розглянуто та рекомендовано до друку
педагогічною радою ДП «УДЦ «Молода гвардія»
(протокол № 3 від 20 грудня 2017 р.)*

Рецензент:

Іванова Л.А. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри професійної освіти та інноваційних технологій Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Упорядники:

Бездень В.М. – Заслужений працівник освіти України, заступник генерального директора з виховної роботи Державного підприємства «Український дитячий центр «Молода гвардія».

Щубелка Н.В. – кандидат філософських наук, доцент, завідувач науково-методичного відділу Державного підприємства «Український дитячий центр «Молода гвардія».

Освітньо-виховні програми: організація оздоровлення та відпочинку дітей. Методичні рекомендації / упор. Бездень В. М., Щубелка Н. В. – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 164 с.

ISBN 978-611-01-1172-0

У даному методичному виданні подаються рекомендації щодо складання освітньо-виховних програм для реалізації в закладах дитячого оздоровлення та відпочинку. Методичні рекомендації описують методику побудови освітньо-виховних програм, містять вимоги до структури, змісту, порядку оформлення програми та визначають поняття, що використовуються в сфері дитячої рекреації.

У виданні представлено освітньо-виховні програми, які розроблено та реалізуються в ДП «УДЦ «Молода гвардія». Додатки до освітньо-виховних програм містять положення про спортивні змагання, ігри, конкурси та інше.

Методичні рекомендації адресовано методистам, культурним організаторам, вихователям, педагогам, що працюють в сфері дитячого оздоровлення ті відпочинку.

ЗМІСТ

Передмова	5
Розділ I	
Методика побудови освітньо-виховних програм для дитячих закладів оздоровлення та відпочинку	7
1.1.Тезаурус	7
1.2.Структура освітньо-виховної програми дитячого закладу оздоровлення та відпочинку	11
1.2.1.Загальна характеристика освітньо-виховної програми	11
1.2.2. Структурні елементи освітньо-виховної програми	14
Розділ II. Освітньо-виховні програми дитячого закладу оздоровлення та відпочинку	30
2.1. Комплексна програма національно-патріотичного виховання «Різнобарвна Україна» Автори-укладачі: Козак Ю.В., Аністратова Л.Й., Морозова В.С., Кадирова С.О	31
2.1.1.Програма тематичної зміни «Козацькими шляхами» Автор-укладач: Козак Ю.В.	53
Додаток А Положення про спортивну історико-патріотичну гру «Ми – козацького роду нащадки» Розробник : Бербер Н.М., Філатова Ю.Ю.Чернян А.В., Семенюта І.В.	59
2.2. Програма «О.Л.І.М.П.» Автори-укладачі: Вольчева Г.А., Давидова О.О., Петрочко Ж.В.	62
Додаток А. Теми тренінгових занять	70
Додаток Б. Положення про циклову сюжетно-рольову гру «Супермаркет лідерських якостей» Розробник : Давидова О.О.	71
Додаток В. Теми дебатних турнірів	76
Додаток Г. Теми форум-театрів	77
Додаток Д. Положення про конкурс дитячих відеопроєктів «100 ідей для України» Розробник : Давидова О.О.	78
2.3.Освітньо-розвивальна програма «Територія успіху» Автори-укладачі: Бербер Н.М., Корнієнко А.В.	80
Додаток А Положення про ділову гру «Бізнес центр» Розробник: Бербер Н.М.	86
2.4. Програма соціально-психологічного супроводу дітей, постраждалих внаслідок АТО, та дітей внутрішньо-переміщених осіб «В обіймах країни дитинства» Автори-укладачі: Вольчева Г.А., Лебединський Е.Б.,Симоненко С.М., Щубелка Н.В.	93

2.5.Комплексна програма фізичного виховання дітей	
«Енергія спорту» Автори-укладачі: Чернян А.В., Семенюта І.В.	106
2.5.1. Програма та умови проведення спортивних змагань	
Укладач: ЧернянА.В.	114
Додаток.А Положення Про проведення спортивних змагань	
«Молодогвардійська олімпіада» Розробник: ЧернянА.В.	121
Додаток Положення про проведення змагань зі спортивного туризму	
«Смуга перешкод» Розробник: ЧернянА.В.	125
2.6. Програми тематичних змін	129
2.6.1.Програма тематичної зміни« Творче літо»	
Автор-укладач: Філатова Ю.Ю.	129
Додаток А Положення про ділову гру « Театр»	
Розробник: Філатова Ю.Ю.	135
2.6.2.Програма тематичної зміни «Наш вибір – європейська Україна!»	
Автор-укладач: Давидова О.О.	139
Додаток А Положення про гру-подорож «Мандрівка Європою»	
Розробник: Бербер Н.М.	144
Додаток Б Журнал «Європа – від «А» до «Я»	
Автор-укладач: Бербер Н.М.	146
Література	161

Передмова

Дієва соціальна політика - невід'ємний вектор стратегічного розвитку сучасної держави. Головними критеріями, що визначають рівень розвитку соціальної сфери держави є, насамперед, соціальне становище людини в суспільстві, яке визначається рівнем соціальної захищеності та соціальної свободи громадянина, зрілість життєвих потреб та можливість їхнього задоволення.

Створення ефективної системи дитячого оздоровлення та відпочинку належить до пріоритетних завдань соціальної політики держави. В Україні прийнято низку документів, що визначають нормативно-правові аспекти державної політики в сфері дитячого оздоровлення та відпочинку: Закон України "Про оздоровлення та відпочинок дітей, Закон України "Про охорону дитинства", Закон України "Про позашкільну освіту", Державний соціальний стандарт оздоровлення та відпочинку дітей, Типове положення про дитячий заклад оздоровлення та відпочинку та ін.

Актуальними напрямками державної політики у сфері дитячої рекреації є: створення доступного та ефективного ринку послуг з оздоровлення та відпочинку дітей; збереження і розвиток мережі дитячих закладів оздоровлення та відпочинку; забезпечення підготовки кадрів для здійснення заходів з оздоровлення та відпочинку дітей; стимулювання проведення науково-дослідних робіт, розроблення та впровадження інноваційних програм в сфері дитячого оздоровлення та відпочинку; розробка та затвердження державних соціальних стандартів оздоровлення та відпочинку та інше.

Сучасні дитячі заклади оздоровлення та відпочинку покликані забезпечити відновлення життєвих сил дитини та сприяти її особистісному розвитку. Залучення дітей та молоді до активної комунікації та творчості, формування соціальних і громадських компетентностей, підняття рівня загальнокультурної, екологічної грамотності, пропаганда здорового способу життя, створення умов для самовизначення та самореалізації вихованців - головні акценти освітньо-виховної діяльності в умовах рекреації.

Педагогічна діяльність в умовах оздоровлення та відпочинку організована у форматі позашкільної освіти та спрямована на реалізацію основних напрямів позашкільної освіти: національно-патріотичного, художньо-естетичного, еколого-натуралістичного, фізкультурно-спортивного, соціально - реабілітаційного.

Державне підприємство «Український дитячий центр «Молода гвардія»» - сучасний дитячий заклад оздоровлення та відпочинку. Діяльність ДП УДЦ «Молода гвардія» орієнтована практичну реалізацію державної політики у сфері оздоровлення та відпочинку дітей. Предметом діяльності Українського

дитячого центру «Молода гвардія» є оздоровлення, навчання та організація відпочинку дітей та молоді. Рекреація в умовах дитячого центру забезпечується шляхом налагодження системи соціально-значимого активного дозвілля у його різноманітних формах і проявах

Організація оздоровлення, навчання та відпочинку дітей в УДЦ «Молода гвардія» здійснюється у формі тематичної зміни. В УДЦ «Молода гвардія» за рік реалізується 13 тематичних змін за спеціальними освітньо-виховними програмами за напрямками позашкільної освіти.

Збереження кращих традицій та відкритість інноваціям є ключовою ідеєю дитячого центру, яка визначає стратегічний напрям розвитку закладу та допомагає досягти поставлених цілей які визначені соціальною політикою держави.

Розділ I

Методика побудови освітньо-виховних програм для реалізації дитячих закладах оздоровлення та відпочинку

1.1.Тезаурус

Закон України "Про оздоровлення та відпочинок дітей" регламентує основні засади функціонування системи дитячого оздоровлення та відпочинку, визначає основні поняття що характеризують дану галузь:

відпочинок - комплекс спеціальних заходів соціального, виховного, медичного, гігієнічного, спортивного характеру, що забезпечують організацію дозвілля дітей, відновлення фізичних і психічних функцій дитячого організму, сприяють розвитку духовності та соціальної активності дітей, що здійснюються в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку протягом відпочинкової зміни;

оздоровлення - комплекс спеціальних заходів соціального, виховного, медичного, гігієнічного, спортивного характеру, спрямованих на поліпшення та зміцнення фізичного і психічного стану здоров'я дітей, що здійснюються в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку протягом оздоровчої зміни;

відпочинкова зміна - період перебування дитини в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку не менше 14 днів;

оздоровча зміна - період перебування дитини в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку не менше 21 дня, протягом якого дитина отримує послуги з оздоровлення та відпочинку;

профільна зміна (туристична, спортивна, додаткової освіти: юних біологів, математиків, екологів тощо) - період перебування дитини в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку, протягом якого дитина крім послуг з оздоровлення та відпочинку отримує комплекс послуг, спрямованих на розвиток певних здібностей та інтересів;

дитячий заклад оздоровлення та відпочинку - постійно або тимчасово діючий, спеціально організований або пристосований заклад, призначений для оздоровлення, відпочинку, розвитку дітей, що має визначене місце розташування, матеріально-технічну базу, кадрове забезпечення та технології для надання послуг з оздоровлення та відпочинку дітей відповідно до

державних соціальних стандартів надання послуг з оздоровлення та відпочинку;

дитячий заклад санаторного типу - заклад, у якому діти перебувають цілодобово і де поряд з оздоровчими надається комплекс медичних послуг, спрямованих на поліпшення стану їхнього здоров'я, запобігання захворюванням. З урахуванням природно-кліматичних умов, наявної лікувально-оздоровчої бази, кадрового забезпечення такі заклади можуть бути спеціалізованими;

дитячий центр - заклад, що функціонує протягом року, в якому діти перебувають цілодобово. Центр має відповідне кадрове забезпечення, спеціально відведену територію, матеріально-технічну базу, які відповідають санітарно-гігієнічним нормам, для організації оздоровлення, відпочинку та навчання дітей;

позаміський заклад оздоровлення та відпочинку - заклад, що функціонує протягом року, сезонно або під час канікул, у якому діти перебувають цілодобово. Заклад повинен мати спеціально відведену територію, що знаходиться в курортній або заміській зоні, матеріально-технічну базу, що відповідає санітарно-гігієнічним нормам, кадрове забезпечення для організації оздоровлення. Відповідний заклад також може належати до закладу відпочинку;

табір з денним перебуванням - табір, тимчасово утворений у навчальному закладі, закладі культури, охорони здоров'я, фізичної культури та спорту, в якому забезпечується належний догляд за дітьми, виховний процес, їх повноцінне дозвілля, розвиток творчих здібностей та інтересів і де діти перебувають протягом дня, але не менше 6 годин;

дитячий заклад праці та відпочинку - заклад з денним або цілодобовим перебуванням, у якому поряд з відпочинком організовується трудова діяльність з метою формування у дітей трудових інтересів і навичок;

наметове містечко - тимчасово діючий заклад з денним або цілодобовим перебуванням, облаштований на спеціально відведеній території, що відповідає санітарно-гігієнічним вимогам та нормам, у якому здійснюється комплекс заходів, спрямованих на формування у дітей навичок безпечної життєдіяльності, самообслуговування, колективізму.

державні соціальні стандарти оздоровлення та відпочинку дітей - встановлені законами, іншими нормативно-правовими актами соціальні норми і нормативи або їх комплекс, на базі яких визначаються рівні основних державних соціальних гарантій щодо забезпечення необхідними послугами з оздоровлення та відпочинку дітей.

Закону України «Про позашкільну освіту» визначає основні напрями позашкільної освіти:

художньо-естетичний, який забезпечує розвиток творчих здібностей, обдарувань та здобуття вихованцями, учнями і слухачами практичних навичок, оволодіння знаннями в сфері вітчизняної і світової культури та мистецтва;

туристсько-краєзнавчий, який спрямовується на залучення вихованців, учнів і слухачів до активної діяльності з вивчення історії рідного краю та довкілля, світової цивілізації, географічних, етнографічних, історичних об'єктів і явищ соціального життя, оволодіння практичними уміньми та навичками з туризму та краєзнавства;

еколого-натуралістичний, який передбачає оволодіння вихованцями, учнями і слухачами знаннями про навколишнє середовище, формування екологічної культури особистості, набуття знань і досвіду розв'язання екологічних проблем, залучення до практичної природоохоронної роботи та інших біологічних напрямів.

фізкультурно-спортивний або спортивний, який забезпечує розвиток фізичних здібностей вихованців, учнів і слухачів, необхідні умови для повноцінного оздоровлення, загартування, змістовного відпочинку і дозвілля, занять фізичною культурою і спортом, підготовку спортивного резерву для збірних команд України, набуття навичок здорового способу життя;

військово-патріотичний, який забезпечує належний рівень підготовки вихованців, учнів і слухачів до військової служби, виховання патріотичних почуттів та громадянської відповідальності;

соціально-реабілітаційний, який забезпечує соціальне становлення та розвиток інтересів, здібностей, нахилів, потреб у самореалізації вихованців, учнів і слухачів, підготовку їх до активної професійної та громадської діяльності, організацію їх змістовного дозвілля та відпочинку;

оздоровчий, який забезпечує необхідні умови для змістовного відпочинку та передбачає оволодіння вихованцями, учнями і слухачами знаннями про здоровий спосіб життя, організацію їх оздоровлення, набуття і закріплення навичок, зміцнення особистого здоров'я і формування гігієнічної культури особистості.

Державним соціальним стандартом оздоровлення та відпочинку дітей, визначено:

Перелік видів послуг з організації виховної діяльності та дозвілля:

організація діяльності гуртків і клубів за інтересами, дитячих студій, творчих майстерень тощо - не менше одного заняття на тиждень;
проведення олімпіад, конкурсів знань, виставок технічної та художньої творчості, зустрічей з діями науки тощо - під час проведення профільних змін;
організація розвивальних та інтелектуальних ігор - відповідно до плану роботи закладу;
організація краєзнавчої та екологічної роботи - під час проведення профільних змін;
проведення дискотек, концертів художньої самодіяльності організація екскурсій - не менше двох разів на зміну;
організація перегляду спектаклів театрів юного глядача, театрів для дітей та інших творчих колективів - за можливості;
організація виступів музичних і музично-танцювальних колективів та інше.

Перелік видів послуг з організації фізкультурно-спортивної діяльності:

проведення занять з ранкової гігієнічної гімнастики щоденно;
проведення змагань, занять з фізичної культури та спорту, організація спортивних свят - відповідно до плану роботи закладу та інше.

Перелік видів медичного обслуговування:

формування груп здоров'я згідно з медичними довідками дітей - на початку зміни;
спостереження медичними працівниками дитячих закладів оздоровлення та відпочинку за станом здоров'я дітей систематично;
проведення консультацій або бесід з питань здорового способу життя;
проведення медичних процедур у дитячих закладах оздоровлення санаторного типу - відповідно до статуту (положення) закладу та інше.

Перелік видів психологічних послуг:

проведення профілактичної роботи з дітьми з метою запобігання або усунення негативних психологічних чинників, що впливають на міжособистісні стосунки та формування тимчасового дитячого колективу - за потребою; психологічна корекція поведінки дітей шляхом проведення індивідуальної або групової роботи - за потребою; психологічні тренінги, спрямовані на вироблення умінь і навичок соціальної адаптації до існуючих умов, - відповідно до плану роботи дитячого закладу; психологічне консультування дітей з особистісних та міжособистісних питань - за потребою; надання психологічної підтримки дітям, які зазнали стресових ситуацій унаслідок техногенних аварій, катастроф, стихійного лиха тощо, - за потребою та інше.

Зміна - період перебування дитини в дитячому закладі. В залежності від типу зміна триває 14 або 21 день.

Програма це змістовно-організаційна модель будь-якої діяльності, будь-якого процесу яка визначає цілі, учасників, зміст, результати діяльності, а також порядок її реалізації.

Освітньо-виховна програма - нормативний документ, що визначає мету, завдання, зміст, обсяг, порядок, способи організації освітньо-виховної діяльності в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку

1.2. Структура освітньо-виховної програми дитячого закладу оздоровлення та відпочинку

1.2.1. Загальна характеристика освітньо-виховної програми

Освітньо - виховна програма дитячого закладу оздоровлення та відпочинку як нормативний документ регламентується законами України "Про оздоровлення та відпочинок дітей, "Про позашкільну освіту», Державним соціальним стандартом оздоровлення та відпочинку дітей, Типовим положення про дитячий заклад оздоровлення та відпочинку.

Освітньо – виховна програми дитячого закладу оздоровлення та відпочинку як модель освітньо-виховного процесу, розкриває зміст освітньої діяльності

та визначає технології її реалізації. Освітньо - виховна програма повинна відображати специфіку та своєрідність дитячого закладу, бути актуальною, а саме відповідати потребам часу, бути цікавою дітям та батькам.

В залежності від типу дитячого закладу, його спрямованості та специфіки існує кілька типів програм, в основі їх диференціації лежать різні критерії:

а) в залежності від концептуальних засад на яких вони ґрунтуються розрізняють:

традиційні програми (базуються на усталених, загальновизнаних підходах до організації та змісту освітнього-виховного процесу в умовах дитячого оздоровлення та відпочинку)

інноваційні програми (втілюються нові концептуальні підходи до організації освітнього-виховного процесу в умовах дитячого оздоровлення та відпочинку)

б) в залежності від форми організації дитячого оздоровлення та відпочинку розрізняють:

програма відпочинкової зміни – (14 днів);

програма оздоровчої зміни (21 день)

програма профільної зміни (14днів, 21 день)

програма тематичної зміни (21 день)

в) в залежності від спрямування розрізняють:

загальнорозвивальні (програми, спрямовані на формування загальної культури дитини, розширення її світогляду, набуття соціального досвіду);

профільні (спеціалізовані) (програми, метою яких є формування та розвиток у дітей знань, умінь у обраному напрямку: військово-патріотичний, екологічний, економічний, художньо-естетичний та ін.);

дозвіллеві (програми, спрямовані на організацію дозвіллевої активності та створення умов для розкриття творчого потенціалу дитини);

програми оздоровлення (спрямовані пропаганді фізичної культури та здорового способу життя, створення умов для всебічному фізичного розвитку дітей).

соціально-реабілітаційні (програми спрямовані на соціокультурну та психологічну реабілітацію дітей, сприяння процесам їх соціалізації та особистісному зростанню шляхом включення в систему позитивних міжособистісних комунікацій).

г) за змістовими складовими і наповненням розрізняють:

комплексні програми (програми різнопланової діяльності дитячого табору, що об'єднують різні напрямки і форми діяльності)

профільна програма – програма, що має один провідний напрямок діяльності.

Незважаючи на різноплановість освітньо-виховних програм що реалізуються в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку, вони регламентується законами України "Про оздоровлення та відпочинок дітей", "Про позашкільну освіту", Державного соціального стандарту оздоровлення та відпочинку дітей.

ВАЖЛИВО.

При підготовці освітньо-виховних програм для дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, слід враховувати особливості освітньо-виховної діяльності в умовах дитячих рекреаційних центрів:

- робота з тимчасовим дитячим колективом;
- обмежений термін перебування дітей в дитячому закладі: програма відпочинкової зміни – (14 днів); програма оздоровчої зміни (21 день); програма профільної зміни (14днів, 21 день); програма тематичної зміни (21 день);
- метою педагогічної діяльності є створення освітньо-виховного середовища сприятливого для відновленню фізичних та духовних сил дитини.

Таким чином, змістовне наповнення освітньо – виховної програми повинне бути акцентовано на створенні умов для:

- зміцнення психічного і фізичного здоров'я дітей;
- формування середовища емоційного благополуччя;
- розвитку внутрішнього потенціалу дитини (активізація творчості, пізнання, формування комунікативних якостей, соціальної активності, тощо);
- профілактику асоціальної поведінки;
- підняття рівня стресостійкості дітей та підлітків;
- організації активного дозвілля.

При формуванні змісту освітньо-виховних програм дитячого відпочинку та оздоровлення доцільно дотримуватись наступних принципів:

- принцип різноманіття видів, форм і змісту діяльності розрахованих на можливі здібності, інтереси і потреби відпочиваючих дітей (пізнавальні, творчі, організаторські).

Виступи на концертних майданчиках, станційна гра (квест), участь у форум-театрах, ток-шоу, ігрових програмах, дебатах, театральних постановках, імпровізованому кафе, інтелектуальних програмах, тренінгах, воркшопі,

розробка соціально-значущих проєктів. Участь у заходах різного спрямування - є привабливим для учасників програми, містить ефект новизни, дозволяє проявити творчість і самостійність, сприяє самоствердженню особистості.

- принцип свободи, що передбачає право дитини вибирати форми і напрямки діяльності.

Вибір форми участі в роботі органів дитячого самоврядування (рольова позиція при підготовці справ організатор, експерт, консультант, оформлювач, соціолог і т.д.), творчих майстерень, клубів, в оздоровлюючих програмах, в дозвілево-розважальних заходах, тимчасових дитячих об'єднаннях.

Під час написання освітньо-виховних програм слід врахувати наступні вимоги:

- вік вихованців;
- назва програми має відображати зміст освітньо-виховної програми;
- програма повинна бути цілісною, логічною, об'єднати в єдину систему всі дії: від постанови мети та завдань, змістовного наповнення до опису передбачуваного результату діяльності;
- програма повинна бути реальною, здійсненою, оптимальною для творчої та матеріальної змоги табору.

1.2.2. Структурні елементи освітньо-виховної програми

Структура освітньо-виховних програми для дитячого оздоровчого закладу в цілому повинна відповідати структурі навчальних програм з позашкільної освіти.

У відповідності до Методичних рекомендації щодо змісту та оформлення навчальних програм з позашкільної освіти (Додаток до листа Інституту інноваційних технологій і змісту освіти 05.06.2013 р.),

освітньо-виховна програма дитячого закладу оздоровлення може мати наступні структурні елементи:

пояснювальна записка;
зміст програми;
прогнозований результат;
механізм реалізації;
література

Більш детально розкриємо зміст кожного компонента програми. Відповідні покрокові дії складуть основу роботи над освітньо-виховною програмою.

Пояснювальна записка

Пояснювальна записка це перший розділ програми, в якому необхідно розкрити її актуальність, оригінальність та новизну, обґрунтувати необхідність її створення, визначити спрямованість програми та вказати вік вихованців на яких розрахована програма, дати загальну характеристику освітньо-виховного процесу, вказати рекомендовані навчальні методи та форми роботи .

Актуальність програми - це визначення потреби та потенціалу програми, відповідь на питання, навіщо сучасним дітям в сучасних умовах потрібна ця програма. Програма повинна відповідати запитам часу, бути цікавою дітям та батькам.

Актуальність визначається вимогами сучасної освіти, соціальними потребами, попитом батьків та дітей на додаткову освіту, тощо.

Оригінальність відображає здатність програми відображати специфіку роботи, її своєрідність, нетрадиційний підхід до вирішення поставлених мети і завдань; Новизна передбачає нове рішення проблем, відображає впровадження нових методик, нових педагогічних технологій в організацію оздоровлення та відпочинку дітей.

Спрямованість освітньо-виховної програми.

Визначенню спрямованості освітньо-виховної програми належить важливе значення в процесі підготовки програми. У відповідності до статті 15 «Основні напрями позашкільної освіти» Закону України «Про позашкільну освіту» за цільовою спрямованістю програми можуть бути: загально розвивальні, оздоровлення, дозвіллєві, військово-патріотичні, екологічні, економічні, художньо-естетичні, соціально-реабілітаційні. Слід, зазначити, що часто розробляються багатоаспектні програми, що мають декілька спрямувань.

Наприклад.

Програма соціально-психологічного супроводу дітей «В обіймах країни дитинства». (Розроблена та реалізується в ДП УДЦ «Молода гвардія»)

Спрямованість освітньо-виховної програми: соціально-реабілітаційна, організація змістовного дозвілля. Програма адресована дітям (підліткам) віком від 7 до 14 років.

Комплексна програма «Енергія спорту»

Спрямованість освітньо-виховної програми: фізкультурно-спортивна (оздоровлення), військово-патріотична, організація змістовного дозвілля. Програма адресована дітям (підліткам) віком від 7 до 14 років.

Мета та завдання освітньо-виховної програми

Особливу увагу слід звернути на визначення мети і завдань освітньо-виховної програми.

Мета та завдання повинні бути чітко сформульованими, відображати тематику зміни та бути реалістичними. Спочатку необхідно визначити мету, виходячи з якої, вибудувати низку завдань.

Мета - це визначення бажаного результату якого прагне досягти колектив за конкретно визначений період. Від мети послідовність дій у роботі та отриманий результат. Так, мета відповідає на запитання «Що потрібно зробити?». Доцільно зазначити, що оптимальний варіант програми той, - в якому визначено одну або дві мети та декілька задач.

Коректно сформульована мета починається з дієслівного іменника (формування, виховання, сприяння, створення умов та ін.).

Завдання – це конкретні дії на шляху до досягнення мети. Завдання завжди виходять з мети і визначають шляхи її досягнення. Завдання відповідають на питання – «Як? Яким чином?».

Завдання можуть бути:

навчальними (діти отримують конкретні знаннями, вміннями та ін.);
виховними (формування світогляду, етичних цінностей, громадянських якостей та ін.);

розвиваючими (розвиток мислення, творчих здібностей, розкриття внутрішнього потенціалу, підняття рівня стресостійкості та ін.).

ВАЖЛИВО

Слід зауважити, що під час написання мети та завдань необхідно уникати помилок:

широке узагальнення, абстрактність мети, що неможливо перевірити ступінь її досягнення.;

невідповідність мети віковій категорії дітей;

велика або необґрунтовано обмежена кількість завдань ;

невідповідність завдань поставленій меті.

Наприклад. Програма національно-патріотичного виховання «Різнобарвна Україна»:

Мета: створення умов для формування та розвитку у підростаючого покоління національно-культурної ідентичності та світоглядних засад патріотизму,

Завдання програми:

- виховувати повагу до Конституції України, Законів України, державної символіки;
- пропагандувати риси української ментальності - працелюбність, волелюбність, бережливість, справедливість та ін.;
- вивчати культурну спадщину України;
- ознайомити з українськими народними ремеслами і промислами.
- розвинути художній смак, творчу уяву, фантазію.

Наприклад. Комплексна програма фізичного виховання дітей «Енергія спорту». ». (Розроблена та реалізується в ДП УДЦ «Молода гвардія»)

Мета: формування та забезпечення умов для залучення дітей до занять фізичною культурою та спортом, пропаганда здорового способу життя.

Завдання програми:

Навчальні завдання:

- розширити знання, удосконалити фізичні уміння і навички у природних видах рухів (ходьба, біг, плавання), а також життєво важливих фізичних якостей;
- залучити до організації, проведення, суддівства спортивний актив таборів при проведенні спортивно-масових заходів, змагань, спортивних свят тощо;
- сформувати навички раціоналізації режимів навчання й відпочинку;

Розвиваючі завдання:

- розвинути фізичні якості дитини (швидкість, сила, витривалість, гнучкість тощо);
- розвинути гнучкість мислення в різних видах ігрових ситуацій;
- розвинути наполегливість, рішучість, силу волі засобами рухливих ігор, спортивних змагань;
- підготовка до участі в спортивних змаганнях та заходах;
- розвинути вміння працювати як індивідуально, так і в колективі (розвиток почуття колективізму).

Оздоровчі завдання:

- організація активного відпочинку;
- зміцнення здоров'я дітей;
- оздоровлення організму засобами природи (сонце, повітря, морська вода) – загартування.

Слід зазначити, що завдання освітньо-виховної програми можуть бути сформульовані із позицій компетентісного підходу.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ

Згідно з рекомендаціями Ради Європи щодо освітніх пріоритетів сучасного суспільства, Концепцією нової української школи, передбачено 10 ключових компетентностей. Серед яких: вільне володіння державною мовою; здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; математична компетентність; компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій; інноваційність; екологічна компетентність; інформаційно-комунікаційна компетентність; навчання впродовж життя; громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей; культурна компетентність; підприємливість та фінансова грамотність.

Враховуючи що освітньо-виховна діяльність в умовах оздоровлення та відпочинку спрямована створення умов для розкриття внутрішнього потенціалу дитини, активізації їх творчості та соціальної активності, актуальними в дитячих оздоровчих закладах є освітньо-виховні програми, що дозволяють підняти рівень загальнокультурної грамотності вихованців, забезпечити процес формування особистісних, соціальних та громадянських компетентностей.

Громадянські компетентності:

опанування знань про принципи та цінності демократичного громадянського суспільства;

знання прав, свобод та обов'язків людини та громадянина ;

розкриваються у здатності особистості активно й відповідально реалізовувати громадянські права та обов'язки з метою розвитку демократичного громадянського суспільства;

забезпечують здатність особистості до ефективної громадської діяльності.

Соціальні компетентності:

володіння знаннями та досвідом у сфері громадянсько-суспільної діяльності; розуміння особливостей економічного життя суспільства;

розкривається в вміннях працювати у команді та презентувати власні ідеї, улагоджувати розбіжності та конфлікти, орієнтуватися в соціальних ситуаціях; забезпечують здатність особистості до ефективної комунікації у умовах соціуму.

Особистісні компетентності:

володіння навичками продуктивної діяльності: добуванням знань, прийомами дій у нестандартних ситуаціях, евристичними методами рішення проблем; визначається здатністю до цілепокладання, генерації ідей, критичного мислення;

забезпечує механізми особистісного самовдосконалення шляхом засвоєння способів фізичного, духовного й інтелектуального саморозвитку, емоційної саморегуляції.

Загальнокультурні компетентності:

оволодіння знаннями в сфері національної та загальнонародської культури; розуміння духовно-моральних основ життя людини й людства;

проявляється в здатності до життя у динамічному, багатокультурному, поліконфесійному світі, готовності до світоглядного діалогу з носіями різних систем цінностей, релігійній та культурній толерантності;

забезпечує механізм формування культурної ідентичності.

Так, прикладом освітньо-виховних програм, розроблених з позицій компетентнісного підходу є програми «Територія успіху» та «О.Л.І.М.П.» (Розроблені та реалізуються в ДП УДЦ «Молода гвардія»)

Наприклад. Програма «Територія успіху»

Мета: створення умов для формування економічної культури дітей та учнівської молоді під час перебування у дитячому закладі оздоровлення та відпочинку.

Завдання:

- сформувати *економічні компетентності* у дітей та учнівської молоді: (здатність розуміти економічну ситуацію та фінансове життя суспільства; здатність оцінювати в цілому економічні та соціальні умови здійснення підприємницької діяльності; формування раціональної економічної та фінансової поведінки людини як споживача фінансових послуг, платника

податків; формувати вміння визначати доцільність користування тими чи іншими фінансовими послугами);

- удосконалити *особистісні компетентності* (особистісний інтерес до вивчення предметів економічного спрямування; здатність до критики та самокритики; готовність дотримуватись етичних і правових норм з урахуванням соціальної політики держави у галузі економіки; усвідомлення соціальної значущості своєї майбутньої професії, володіння високою мотивацією до виконання професійної діяльності);
- розвинути *соціальні компетентності* (навички колективної праці, роботи в групах, що сприяють розвитку міжособистісного спілкування; формувати уміння організації, планування і прийняття спільних рішень; вміння орієнтуватися в соціальних ситуаціях; володіння знаннями та досвідом у сфері суспільної діяльності);
- розвинути *громадянські компетентності* (здатність займати активну громадянську позицію);
- мотивувати для відповідального виконання професійної діяльності;

створювати сприятливі умови для самореалізації, розкриття творчого потенціалу у сфері економічної діяльності.

Наприклад. Програма «О.Л.І.М.П.»

Мета: створення умов для формування та розвитку особистісно та соціально важливих якостей підростаючої особистості в умовах дитячого закладу оздоровлення та відпочинку.

Завдання:

- *сформувати особистісні компетентності*: (спрямованість на саморозвиток та самовдосконалення; креативність; здатність до критичного мислення; адаптивність і комунікабельність; здатність до духовно-моральних вчинків; готовність виявляти лідерські якості; релігійна та культурна толерантність; здатність виявляти і реалізовувати ініціативи);
- сформувати у вихованців позитивне світосприйняття;
- розширювати коло їх духовно-культурних інтересів;
- *розвинути соціальні компетентності* (здатність працювати в команді; здатність до ефективної комунікаційної діяльності в т. ч. під час національно-патріотичних дій; здатність до колективної інноваційної діяльності на благо Батьківщини, народу, держави);
- мотивувати до виконання колективних творчих завдань.

- *розвинути громадянські компетентності:*(здатність займати активну громадянську позицію, патріотизм);
- створювати сприятливі умови для продукування і реалізації громадських ініціатив.

Зміст освітньо-виховної програми

Даний розділ містить інформацію про основні розділи (модулі, тематичні блоки, напрями) освітньо-виховної програми та план заходів щодо її виконання.

Розділи (модулі, тематичні блоки, напрями), представляють відносно самостійні етапи реалізації освітньо-виховної програми і виділяються, здебільшого, у відповідності до завдань програми.

План заходів - це документ, у якому подано перелік форм робіт (освітньо-виховних заходів), що мають бути виконані в процесі реалізації програм. У плані заходів доцільно вказати назву та спрямування заходу, рівень проведення та вікову категорію дітей яким даний захід адресовано, примітки.

Наприклад.

Програма «О.Л.І.М.П.» складається із взаємопов'язаних тематичних блоків: «Оптимізм», «Лідерство», «Інтелект», «Моральність», «Потенціал».

Назва програми «О.Л.І.М.П.» символічна і слугує аббревіатурою до розкриття назв її тематичних блоків.

Змістовна частина програми містить опис форм роботи та методів навчання, що будуть використані при реалізації програми та представлена основними запланованими заходами,

Слід зазначити, що зміст програми не потребує зайвої деталізації, проте повинен відображати алгоритм реалізації її цілей.

Зміст програми «О.Л.І.М.П.»

1.Блок «Оптимізм»

Основна форма роботи – тренінги для представників різних вікових груп.

Цілепокладання такої діяльності: формування позитивного світосприйняття, оптимістичного ставлення до діяльності, власних можливостей; підвищення рівня самооцінки дітей.

2.Блок «Лідерство»

Основні форми роботи – циклова сюжетно-рольова гра, тренінги, дебати, інтерактивні бесіди.

Цілепокладання такої діяльності: виявлення та реалізація лідерського потенціалу особистості дитини через ігрову, творчу, пізнавальну, дослідницьку та інші види діяльності в межах тимчасового дитячого колективу.

3.Блок «Інтелект»

Основна форма роботи – дебатний турнір

Цілепокладання такої діяльності: підвищення рівня інтелектуально-пізнавальних здібностей дітей, формування їх пізнавальної активності, розвиток аналітичного мислення, розширення кругозору та словникового запасу.

4.Блок «Моральність»

Основна форма роботи – форум-театр .

Цілепокладанням такої діяльності: розвиток моральної свідомості, гуманності дітей; мотивування керуватися моральними нормами у повсякденному житті; формування конструктивних моральних моделей поведінки стосовно інших людей та природи; виховання власної гідності, відданості справі.

5.Блок «Потенціал»

Основні форми роботи – проект, конкурс

Цілепокладання такої діяльності: розвиток особистісного потенціалу дитини у різних видах діяльності; надання можливості знаходити, створювати нове, невідоме; забезпечення сприятливих умов для самостійної дослідницької, пізнавальної та продуктивної діяльності дітей, застосування отримання нових знань і вмінь на практиці; самовдосконалення особистості.

План заходів світньо-виховної програми можна оформити у вигляді таблиці, що складається з наступних елементів:

- форми роботи;
- назва заходу;
- рівень проведення;
- вікова категорія дітей

Елементи таблиці можуть бути згруповані по-різному.

Наприклад. У вигляді таблиці оформлено план заходів з виконання програми національно-патріотичного виховання «Різнобарвна Україна»:

№	форми роботи	Спрямування	Назва заходу	Рівень проведення	Вікова категорія дітей
Розділ I « Джерела духовності»					
1	літературно-музичний вечір	Творчий, пізнавальний	«Від витоків до сьогодення»	між таборовий	всі вікові категорії
2	дискусійний клуб	пізнавальний	« Електронна книга краще»	загоновий	старша та середня вікова категорія
3.	квест-гра	пізнавальний	«Жива енциклопедія народних традицій»	таборовий	всі вікові категорії
...					

Приклад табличного оформлення плану заходів з виконання програми соціально-психологічної реабілітації дітей «В обіймах країни дитинства»

№	Форма роботи	Назва заходу	Примітка
1.	Ситуативні інтерактивні бесіди	- ситуативна бесіда «Мій вибір»; -інтерактивний лекторій «Планета старість».	Тематичні бесіди включаються в план роботи колективу на зміну. До їх підготовки і проведення можуть бути залучені діти загону
2.	Форум театри, театралізовані постановки	форум-театр «Діти - янголи»; -театралізована постановка «Життя дається лише раз»; - інтерактивний театр «Незнайка в колі друзів»; - форум-театр «Зрозумійте мене».	Заходи проводяться за використання соціально-педагогічної технології, форум-театр та методів театральної педагогіки. Мета таких заходів – створення умов для набуття дітьми соціального досвіду.
3.	Сюжетно-рольові ігри	- «Подорож у країну «Добродар»; - «Академія ідей»; - «День відкритих дверей на театральних підмостках».	Реалізація представлених ігор передбачає заходи, в межах яких діти на 2-3 дні залучаються до рольової ситуації і згідно з нею колективно виконують творчі завдання.

ВАЖЛИВО.

Форми роботи з дітьми та методи навчання

Вибір форм роботи з дітьми та методів навчання є важливим етапом в розробці освітньо-виховної програми дитячого закладу оздоровлення та відпочинку. Від вибору форм роботи та методів навчання залежить якість освітньо-виховної програми та її здатність досягти мети.

Отже, вибір форм роботи з дітьми та методів навчання обумовлено метою та завданнями програми. Обираючи форми, методи та прийоми проведення заходів, педагогам слід враховувати вікові особливості вихованців, матеріально-технічні можливості закладу.

Традиційно в умовах оздоровлення та відпочинку дітей використовуються масові, групові та індивідуальні форми виховної роботи. (в умовах оздоровлення та відпочинку: таборові, загонові індивідуальні) форми. В основу даної класифікації покладено кількість дітей, які беруть участь у виховному заході.

До масових та групових (таборових та загонових) форм виховної роботи належать: тематичні вечори, виставки, конкурси спортивні змагання, відвідування кінотеатрів, тематичні свята, турніри, туристичні походи, ярмарки, клуби, гуртки, екскурсії, походи, аукціони, багаття, ігри, колективно-творчі справи, вечірні вогники, конкурси, відвідування кінотеатрів, музеїв, театрів, дні іменинника, тематичні свята, турніри, туристичні походи, ярмарки та ін.

Серед нових форм: воркшоп, сюжетно-рольові ігри, квести, конференції, участь в роботі проектної групи, форум-театри, дебати, тренінги, ерудит-шоу, відеолекторії, ток-шоу, та ін.

Індивідуальні форми виховної роботи: підготовка до участі в тому чи іншому заході (участь в конкурсі, концерті, тощо).

В умовах оздоровлення та відпочинку використовують традиційні методи навчання, що не втратили своєї методичної цінності. Насамперед це – словесні методи (розповідь, пояснення, бесіда, інструктаж, робота з книгою, навчальна дискусія, диспут), наочні методи, ігрові методи, технології та методи театральної педагогіки та ін.

Впровадження інноваційних методів та технологій навчання дозволить внести нові акценти в освітньо-виховні програми дитячого оздоровчого центру. Актуальним застосування інноваційних методів та технологій

навчання є при підготовці освітньо-виховних програм з позицій компетентнісного підходу

До інноваційних традиційно відносять: інтерактивні методи, дебатна технологія, соціально-педагогічні технології, проектна технологія, мультимедійні технології, інформаційно-комунікаційні технології та інші.

Дані методи забезпечують:

- індивідуалізацію процесу навчання (особистісно-орієнтоване навчання);
- ствердження суб'єкт-суб'єктної форми освітньо-виховного процесу, що вибудовується за принципом діалогу;
- формування активної комунікації всіх учасників освітнього-виховного процесу.

В умовах дитячого відпочинку доцільно використовувати методи навчання та форми роботи, що сприяють створенню сприятливих умов процесам соціалізації, особистісному зростанню та самореалізації дітей, відновленню й накопиченню їх внутрішніх ресурсів.

ВАЖЛИВО

При написанні програми необхідно уникати помилок. Основними помилками при написанні змісту програми є:

- не розкрита актуальність, педагогічна доцільність програми, новизна; невідповідність змісту програми віковим особливостям дітей;
- зміст програми недостатньо структурований, тобто не розділений на взаємопов'язані розділи, блоки не визначено план заходів т.д.;
- порушена внутрішня логіка програми;
- заходи програми не відповідають меті та завданням програми;
- не розрізняють форми та методи роботи;
- невідповідність програми стилю документа, наближеність її до публіцистичного або художнього тексту.

Отже, під час роботи над змістом програми слід враховувати:

- назва програми має відображати її зміст;
- форми роботи з дітьми та методи навчання повинні забезпечувати досягнення мети та завдань програми;
- основні напрямки роботи повинні відповідати віковим особливостям учасників програми;

- виходячи із завдань, в змісті доцільно виділити окремі розділи, блоки, модулі, напрямки, підпрограми тощо;
- при формулюванні назв розділів/модулів не доцільно використовувати складні фрази, що можуть мати багатозначне тлумачення;
- структурувати види діяльності та основні заходи за видами організації (індивідуальні, групові, масові), або за напрямками діяльності (спортивні, оздоровчі, пізнавальні, творчі і т. д.).

Прогнозований результат програми

В розділі прогнозований результат програми формулюють ся очікувальні результати програми. У відповідності до Методичних рекомендацій щодо змісту та оформлення навчальних програм з позашкільної освіти (Додаток до листа Інституту інноваційних технологій і змісту освіти 05.06.2013 р.) «Прогнозований результат програми» може мати наступні складові:

- вихованці мають знати
- вихованці мають вміти
- вихованці мають набути досвід

За умови застосування компетентісного підходу складові прогнозованого результату будуть такі:

- вихованці мають знати і розуміти...
- вихованці мають вміти застосовувати.....
- у вихованців мають бути сформовані компетенції....

Формулювання результатів програми повинні бути:

- Конкретними (забезпечувати достатній рівень деталізації);
- об'єктивними (сформульованими нейтрально, уникаючи зайвої амбітності та суб'єктивності);
- досяжними (реалістичними з погляду часу та ресурсів, необхідних для їх досягнення);
- корисними – повинні відповідати очікуванням дітей та батьків та потребам суспільства.

Слід зазначити що, головним результатом діяльності будь-якого дитячого оздоровчого закладу є оздоровлення та розвиток дитини. Показниками цього розвитку є зміцнення фізичних і психічних сил дитини, отримання нею нових знань і умінь, набуття нового позитивного життєвого досвіду. Саме досягнення даних показників у ході реалізації освітньо-виховної програми повинені стати основним результатом успішної діяльності дитячого закладу оздоровлення та відпочинку.

Наприклад. Програма «О.Л.І.М.П.»

Очікуваними результатами реалізації програми є:

- вихованці мають знати і розуміти сутність і значення: вияву активної громадянської позиції; відповідального ставлення до виконання громадських доручень.
- у вихованців мають сформуватися особистісні компетентності: здатність до позитивного світосприйняття; спрямованість на саморозвиток та самовдосконалення; креативність; здатність до критичного мислення; адаптивність і комунікабельність; здатність до духовно-моральних вчинків; готовність виявляти лідерські якості; релігійна та культурна толерантність; здатність виявляти і реалізовувати ініціативи.
- у вихованців мають сформуватися соціальні компетентності: здатність працювати в команді; здатність до ефективної комунікаційної діяльності в т. ч. під час національно-патріотичних дій; здатність до колективної інноваційної діяльності на благо Батьківщини, народу, держави).
- у вихованців мають сформуватися громадські компетентності: здатність займати активну громадянську позицію; патріотизм.

Механізм реалізації освітньо-виховної програми

Основне призначення даного розділу - описати систему дій по реалізації освітньо-виховної програми. Розкриття механізму реалізації, передбачає визначення комплексу заходів, що забезпечують виконання програми: організаційно-управлінських, нормативно-правових, фінансово-економічних.

Організаційно-управлінські механізми передбачають визначення організаторів і партнерів програми, розкриття їх повноважень та зобов'язань по спільній діяльності в процесі реалізації програми.

Нормативно-правові механізми передбачають визначення переліку нормативних документів, що регламентують взаємодію учасників програми: закони, накази, постанови.

Фінансово-економічні механізми передбачають визначення джерел та об'ємів фінансування програми.

Література

В даному розділі представлено методичне забезпечення освітньо-виховної програми. До програми може додаватися кілька списків літератури: використана при розробці навчальної програми; рекомендована для педагогів (науково-методичні видання, методичні посібники, методичні рекомендації), для вихованців (науково-популярні, довідкові видання, навчальні посібники, практикуми тощо).

А саме:

- методичні рекомендації щодо організації різних форм роботи з дітьми (тимчасових дитячих об'єднань, ігор, ярмарок, конкурсів, проектних груп, клубів, творчих майданчиків, тощо);
- методичні рекомендації щодо впровадження навчальних технологій (проектної технології, дебатної технології, ігрових технологій, тощо);
- положення про конкурси, фестивалі, спортивно-патріотичні ігри, спортивні змагання, ігрові програми тощо;
- тематичними підбірками, сценаріями, іграми.

Видання в списку літератури розміщуються в алфавітному порядку та описуються відповідно до чинного стандарту ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання».

Література може бути представлена у формі таблиці.

№	Назва роботи	Автори	Видання
1.	Дидактичні ігри з використанням економічної термінології	Солдатова Л.	Поч. школа. – 2000. – № 6. – С. 27–28.
2.	Інтерактивні освітні технології в умовах позашкільної освіти: із досвіду роботи Українського дитячого центру «Молода гвардія»: Методичний посібник.	Н.В. Щубелка, В.М. Бездень, Г.А. Вольчева та ін	Одеса: ВМВ, 2014.
3.	Практичний інструментарій для роботи педагогів у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку: теоретичні матеріали та практикуми школи педагога-організатора УДЦ «Молода гвардія».	Вольчева Г.А., Давидова О.О., Костюніна О.В.	– Одеса: ВМВ, 2016.
...			

Розділ II

Освітньо-виховні програми дитячого закладу оздоровлення та відпочинку

Сьогодні Державне підприємство Український дитячий центр «Молода гвардія» сучасний рекреаційний дитячий центр, що приймає на оздоровлення та відпочинок дітей з усіх куточків України. За оздоровчий сезон дитячий центр відвідує понад 11 тисяч дітей та підлітків. Основною формою організації дитячого відпочинку в УДЦ «Молода гвардія» є тематична зміна, тривалістю 21 день. Протягом тематичної зміни, дитина, крім послуг з оздоровлення та відпочинку, отримує комплекс додаткових послуг, спрямованих на розвиток її здібностей та інтересів за напрямками позашкільної освіти, фізичної культури та спорту, соціальної реабілітації та соціального захисту. Освітньо-виховна програма тематичної зміни визначає концептуальну модель роботи центру, відображаючи її специфіку, мету та завдання.

Гармонійне поєднання освітньо-виховних, дозвілевих та спортивно-оздоровчих заходів дозволяє сформувати простір, що створює умови для розкриття творчого потенціалу та самовираження кожної дитини, яка відпочиває в центрі. В дитячому центрі реалізуються освітньо-виховні програми: національно-патріотичного виховання; морально-духовного виховання; фізичного виховання; громадянського виховання; естетичного виховання; екологічного виховання; економічного виховання, соціально-психологічного супроводу дітей, постраждалих внаслідок АТО, та дітей внутрішньо-переміщених осіб та інші.

Пріоритети виховної роботи Українському дитячому центрі «Молода гвардія» визначені у відповідності до національної програми «Освіта. Україна XXI століття», Закону України «Про позашкільну освіту» Стратегії розвитку національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016 - 2020 роки, Концепції нової української школи, Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді та ґрунтуються на теоретичних засадах Гуманістичної педагогіки.

2.1. Комплексна програма національно-патріотичного виховання «Різнобарвна Україна»

Автори-укладачі:

Козак Ю.В. – методист науково-методичного відділу Державного підприємства «Український дитячий центр «Молода гвардія»;
Аністратова Л.Й. – директор табору «Зоряний» Державного підприємства «Український дитячий центр «Молода гвардія»;
Морозова В.С. – директор табору «Сонячний» Державного підприємства «Український дитячий центр «Молода гвардія»;
Кадирова С.О. – директор табору «Прибережний» Державного підприємства «Український дитячий центр «Молода гвардія».

Рецензент:

Наровляньський О.Д. – кандидат педагогічних наук, Заслужений вчитель України, заступник директора Українського державного центру туризму і краєзнавства учнівської молоді.

Схвалено Міністерством соціальної політики України Департаментом захисту прав дітей та усиновлення.

Пояснювальна записка

Усвідомлення культурної ідентичності та патріотизм, які свідчать про зрілість нації і є показниками її духовного потенціалу, в умовах соціальних трансформацій, стають визначальним фактором сталого розвитку держави. В Україні активізація громадянської ініціативи, формування різних громадських рухів відбувається на тлі зростання інтересу до культурної спадщини українського народу та переосмислення його історії.

Як значено у стратегії «Національно-патріотичного виховання» національно-патріотичне виховання дітей та молоді є одним із пріоритетних напрямів діяльності держави та суспільства щодо розвитку громадянина як високоморальної особистості, яка плекає українські традиції, духовні цінності, здатна реалізувати свій потенціал в умовах сучасного суспільства.

Практична реалізація даної стратегії передбачає впровадження в освітню практику нових навчальних технологій та форм роботи, розробку інноваційних освітньо-виховних програм.

При розробці комплексної програми національно-патріотичного виховання «Різнобарвна Україна» враховано основні положення Державної Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки, Концепції національно-патріотичного виховання та авторські матеріали

та досвід роботи з національно-патріотичного виховання в Українському дитячому центрі «Молода гвардія».

Програма розроблена з урахуванням формату роботи закладів позашкільної освіти, а саме для дитячих закладів оздоровлення та відпочинку: дитячих центрів, таборів з денним перебуванням, тощо. Це визначає її оригінальність та актуальність. Програма «Різнобарвна Україна» може бути реалізованою в межах програм тематичної, відпочинкової, оздоровчої чи профільної зміни національно-патріотичного спрямування. Зокрема в УДЦ «Молода гвардія», програма «Різнобарвна Україна», реалізується в межах програми тематичної зміни національно-патріотичного спрямування* «Козацькими шляхами», «Я. Родина. Україна», «Усі ми діти твоєї Україна» та інші.

Пропонована програма побудована на основі особистісно-орієнтованого та компетентнісного підходів до навчання, що передбачає використання відповідних форми роботи з дітьми та впровадження сучасних освітніх технологій. Програмою передбачено використання інтерактивних технологій, ігрових технологій, методу проєктів, дебатної технологія, методів театральної педагогіки, соціально-педагогічні технології, технології колективних творчих справ тощо.

Програма передбачає проведення фестивалів, конкурсів, пісенно-ігрових програм, тренінгів, концертів, змагань, форум-театру, квестів, дебатних турнірів, ток-шоу тощо. Різноманітні форми роботи та використання сучасних освітніх технологій роблять програму актуальною для дітей різних вікових категорій: молодшого, середнього та старшого шкільного віку.

У структурі Комплексної програми національно-патріотичного виховання «Різнобарвна Україна» виокремлюються такі розділи: громадянсько-патріотичне, військово-патріотичне та духовно-моральне виховання. Дані розділи програми реалізуються за художньо-естетичним, туристсько-краєзнавчим, еколого-натуралістичним, дослідницько-експериментальним, фізкультурно-спортивним, соціально-реабілітаційним, оздоровчим, гуманітарним та військово-патріотичним напрямками позашкільної освіти.

* - Дивись. Програма тематичної зміни «Козацькими шляхами»

I. Загальні положення

1.1. Назва програми: комплексна програма національно-патріотичного виховання «Різнобарвна Україна».

1.2. Цільова спрямованість програми; національно-патріотичне виховання.

1.3. Вікова категорія дітей: середня та старша категорії дітей.

1.4. *Метою* комплексної програми національно-патріотичного виховання «Різнобарвна Україна» є створення умов для формування у підростаючого покоління культурної ідентичності, розвитку національної свідомості, виховання патріотизму.

1.5. *Завдання програми:*

- виховувати повагу до Конституції України, Законів України, державної символіки;
- пропагувати риси української ментальності - працелюбність, волелюбність, бережливість, справедливість та ін.;
- вивчати культурну спадщину України;
- ознайомити з українськими народними ремеслами і промислами;
- виховати дбайливе ставлення та пошану до народних традицій;
- підвищити престиж військової служби;
- розвинути екологічну культури;
- сформувати особистісні компетентності:
 - ✓ формувати позитивне світосприйняття;
 - ✓ розвивати комунікабельність;
 - ✓ мотивувати до саморозвитку й самовдосконалення;
 - ✓ розвивати лідерські якості;
 - ✓ розвивати художній смак, творчу уяву, фантазію.
- розвивати соціальні компетентності:
 - ✓ здатність займати активну громадянську позицію;
 - ✓ сприяти самореалізації дитини в соціумі;
 - ✓ ознайомити з громадянськими обов'язками;
 - ✓ виховувати толерантне ставлення до цінностей і переконань представників іншої культури, а також до регіональних та національно-мовних особливостей

II. Зміст програми

Комплексна програма національно-патріотичного виховання «Різнобарвна Україна» реалізується за напрямками: *громадянсько-патріотичне, військово-патріотичне та духовно-моральне виховання.*

2.1. Громадянсько-патріотичного виховання. «Я - українець»

Громадянсько-патріотичне виховання – процес формування свідомого громадянина, людини з притаманними їй особистісними якостями й рисами характеру, світоглядом і способом мислення, почуттями, вчинками та

поведінкою, спрямованими на розвиток демократичного громадянського суспільства в Україні.

Мета: створення умов для формування громадянської свідомості та світоглядних засад патріотизму.

Завдання:

- ознайомитись з Конституцією України;
- виховати любов до рідного краю, свого народу, держави;
- сформувати потреби та уміння жити в громадянському суспільстві;
- розвинути правосвідомості;
- ознайомити з громадянськими обов'язками та правами;
- виховати толерантність.

План заходів з реалізації напряму громадянсько-патріотичного виховання «Я - українець»

<i>№</i>	<i>Напрямки реалізації</i>	<i>форми роботи</i>	<i>Назви заходів</i>	<i>Вікова категорія дитячої аудиторії</i>
1.	Еколого-натуралістичний напрям	<i>Фестивалі</i>	- «Україна - сад»; - «Свою Україну любіть!».	Усі вікові категорії
		<i>Інтелектуальні програми</i>	- «В об'єктиві натураліста»; - «Тяємниці Чорного моря»;	Усі вікові категорії
		<i>Проекти</i>	- «Захищаю. Зберігаю. Примножую»; - «Зменшимо свій ЕКОслід»; - «Наші кроки до енергозбереження України».	Старша вікова категорія
		<i>Ток – шоу</i>	- «Критична точка. Екологічні проблеми України»; - «Розумний споживач»; - «Друзі наші менші. Червона книга України».	Старша та середня вікові категорії
		<i>Акції</i>	- «Примножимо екофонд України!»; - «Подаруй будинок	Усі вікові категорії

			пернатим друзям!»; - «Ми – за чисте довкілля!».	
		<i>Дебатний турнір</i>	- «Експерименти над тваринами в Україні дозволені»; - «Науково-технічний прогрес змінив життя українців на краще».	Старша та середня вікові категорії
		<i>Круглий стіл</i>	- «Екологічна культура українців: засоби й шляхи формування»; - «Екологічна криза: шлях до суспільства ризику».	Старша вікова категорії
		<i>Конкурси</i>	- Конкурс малюнків, стіннівок, газет, плакатів «Не будь байдужим до природи!»; - конкурс соціальних відеороликів «ЕКОмайбутнє України».	Усі вікові категорії
2.	Соціально-реабілітаційний напрям	<i>Сюжетно - рольова гра</i>	- «Школа юного громадянина»; - «Політична карусель»; - «Я - політик».	Старша та середня вікові категорії
		<i>Тренінг</i>	- «Я – громадянин України»; - «Правове суспільство»; - «Що значить бути українцем?»; - «Здоровий українець»;	Усі вікові категорії
		<i>Дебатний турнір</i>	- «Справжній патріот купує продукцію тільки власного виробництва».	Старша та середня вікові категорії
		<i>Ток – шоу</i>	- «Що ти зробив для своєї держави?»; - «Я і багатонаціональний світ».	Старша та середня вікові категорії
		<i>Інформаційні години</i>	- «Минуле, теперішнє та майбутнє у вчинках та діяннях українців»; - «Конституція в	Усі вікові категорії

			картинках»;	
		<i>Урочисті церемонії</i>	- До дня Державного Прапора України «Майорить блакитно-жовтий стяг»; - До дня Незалежності України «Є така держава – Україна»; - До дня Гідності та Свободи; - Церемонія - реквієм пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 рр.; - Лінійка – реквієм пам'яті про трагічні роки Голодомору в Україні «Вони мали право на життя».	Усі вікові категорії
		<i>Круглий стіл</i>	- «Ідентифікація українця».	Старша та середня вікові категорії
		<i>Усний журнал</i>	- «День Незалежності України. Історія свята»; - «Незалежна, єдина, героїчна Україна»; - «Досягнення українців світового значення»; - «Нам є чим пишатись» «Тернистий шлях України» ; - «Твоя країна – Україна, і ти – її громадянин».	Усі вікові категорії
3.	Художньо-естетичний напрям	<i>Пісенно-ігрові програми</i>	- «Сторінками української історії»; - «Мандруємо Україною».	Усі вікові категорії
		<i>Акції</i>	- «Я малюю Україну»; - «Україна – майбутнє» ; - «Наш вибір – Європейська Україна».	Усі вікові категорії

		<i>Музей живих експонатів</i>	- «Великі українці»; - «Епохи історії України».	Усі вікові категорії
		<i>Пізнавально-творчі майстерні</i>	- «Українська геральдика. Виготовлення загонових гербів з урахуванням української тематики»; - «Ми знаємо свої права!»;	Усі вікові категорії
		<i>Відео екскурсія</i>	- «Заповідні місця України та Європи».	Усі вікові категорії
		<i>Кінолекторії</i>	- Документальний фільм «Тарас Шевченко»; - Художній фільм «Той, хто пройшов крізь вогонь» .	Старша та середня вікові категорії
4.	Дослідницький напрям	<i>Дослідницькі проекти</i>	- «Міфи про Українську революцію 1917 – 1921 рр: відділити правду від вигадки»; - «Невідомі сторінки історії України»; - «Визначні постаті в історії України»	Старша та середня вікові категорії
		<i>Творчі проекти</i>	- «100 ідей для України»; - « Я і моя Україна!»; - «Україна очима дітей»; - «З Батьківщиною в серці!».	Всі вікові категорії
		<i>Ігрові проекти</i>	- «Світ наших прав»; - «Видатні українці»;	Молодша вікова категорія
		<i>Практико-орієнтовані проекти</i>	- «Енергозбереження: кроки до економії»; - «Зміниш себе, зміниш країну»; - «Хочеш жити краще – зроби це зараз»	Старша та середня вікові категорії
5.	Гуманітарний напрям	<i>Дебатний турнір</i>	- «Історію потрібно вивчати тільки в старших класах»; - «Суспільствознавчі науки кращі ніж технічні».	Старша та середня вікові категорії

		<i>Економічна гра</i>	- «Ми – юні підприємці».	Всі вікові категорії
		<i>Тренінг</i>	- «Фінансова грамотність»; - «Твоя сім'я – твій капітал».	Всі вікові категорії
		<i>Ток-шоу</i>	- «Кредит спосіб допомоги чи інструмент фінансової незалежності українця».	Старша та середня вікові категорії

2.2. Військово – патріотичне виховання. «Історія. Героїзм. Подвиг»

Військово – патріотичне виховання – це цілеспрямований, організований процес, направлений на формування у підростаючого покоління високої патріотичної свідомості, почуттів вірності своїй Батьківщині, цілеспрямованість до виконання свого громадського обов'язку.

Мета: створення умов для виховання патріотизму, готовності до служіння Батьківщині та її захисту.

Завдання:

- Виховати у підростаючого покоління свідомого відношення до виконання свого громадянського та військового обов'язку;
- Ознайомити з громадянськими обов'язками та правами;
- виховати морально-бойових якостей;
- познайомити з військовою історією та військовими традиціями України;
- залучити до волонтерської діяльності.

План заходів з реалізації напряму військово-патріотичного виховання. «Історія. Героїзм. Подвиг»

№	Сфери реалізації	Види та форми роботи	Назви заходів	Вікова категорія дитячої аудиторії
1.	Туристсько - краєзнавчий напрям	<i>Екскурсійна програма</i>	- відвідування комплексу «Катакомби»;	Усі вікові категорії

			- Екскурсія до Меморіалу слави; - Відвідування меморіалів 411-ї і 412-ї батареї; - пам'ятника захисникам Одеси - воїнам 26 прикордонного полку і 3-го полку морської піхоти; та інші.	
		<i>Відвідування музеїв</i>	- музей «Історії розвитку українського козацтва»; - зала історії розвитку космонавтики; - музей «Меморіал героїчної оборони Одеси»; - музей Партизанської Слави та інші.	Усі вікові категорії
		<i>Туристичні змагання</i>	- «Смуга перешкод»; - орієнтування на місцевості.	Усі вікові категорії
2.	Соціально-реабілітаційний напрям	<i>Уроки мужності</i>	- «Хоробрі серця»; - «Історія. Героїзм. Подвиг.»; - «Героям Небесної Сотні присвячується».	Усі вікові категорії
		<i>Інтерактивний практикум</i>	- «Кодекс честі українця та козацькі заповіді»; - «Сучасний герой. Який він?».	Старша та середня вікові категорії

		<i>Бесіди</i>	- «Славетні українці». - «Історії героїв війни: Ми боролись за українську землю»; - «Українці у Другій світовій війні. Життя і долі»; - «Історія Українського Пласту».	Усі вікові категорії
		<i>Урочисті церемонії</i>	- Церемонія до Дня українського козацтва та Дня захисника Вітчизни - урочиста церемонія до Дня пам'яті і примирення та Дня перемоги над нацизмом у Європі й Другій світовій війні 1939-1945 роки; - Лінійка-реквієм в пам'ять героїв Небесної Сотні;	Усі вікові категорії
		<i>Хода пам'яті</i>	- «Ваш подвиг не згасне в віках»; - «Герої не вмирають».	Усі вікові категорії
		<i>Ранкові розмови</i>	- «Історія коріння українського козацтва»; - «Оборона Одеси»; - «Мужність і героїзм учасників революційних подій»; - «Міста-герої України».	Усі вікові категорії
		<i>Благодійні ярмарки</i>	- «Не будь байдужим!».	Усі вікові категорії

		<i>Співпраця з волонтерськими організаціями</i>	- «Допоможемо воякам!» - виготовлення маскувальної сітки для бійців АТО і т.д.	Усі вікові категорії
		<i>Акції</i>	- «Напишу листа солдату»; - «Відкриті долоні», написання вітального листа бійцям АТО з привітанням до Дня захисника України.	Усі вікові категорії
3.	Художньо-естетичний напрям	<i>Сюжетно-рольова гра</i>	- «Козацький вишкіл»; - «Подорож містом-героем»;	Старша та середня вікові категорії
		<i>Літературно-музичний вечір</i>	- «Від витоків до сьогодення». - «Героїчна Одеса».	Усі вікові категорії
		<i>Пізнавально-творчі майстерні</i>	- «Козацькі клейноди»; - «Квітка маку в українській традиції».	Усі вікові категорії
		<i>Конкурсна програма</i>	- «Рекорди «Дитячої козацької Січі»; - «Котигорошко».	Середня та молодша вікові категорії
		<i>Кінолекторій</i>	- Художній фільм «Козацькі байки»; - Мультфільм «Як козаки...»; - Історичний фільм «Тарас Бульба».	Усі вікові категорії
		<i>Творчі конкурси (малюнків, колажів, листівок, стіннівок)</i>	- «Слава козака повік не загине»; - «Зі святом, Захисники України»; - «Козацький словничок».	Усі вікові категорії

4.	Оздоровчий напрям	<i>Пізнавальні майданчики</i>	- «Козацький гарт. Основні правила здорового способу життя»; - «Шляхами козацького загартування».	Усі вікові категорії
		<i>Конкурс відеороликів</i>	- «Здоровий українець – сильна нація»	Усі вікові категорії
5.	Фізкультурно-спортивний напрям	<i>Спортивно-розважальна програма</i>	- «Козацькі забави».	Усі вікові категорії
		<i>Легкоатлетична естафета</i>	- «Розваги на Січі»; - «Естафета мужності»	Усі вікові категорії
		<i>Ранкові гімнастики</i>	- Тематична гімнастика до Дня Козацтва та Дня захисника України; - аеробіка біля моря «Військовий гарт».	Усі вікові категорії
		<i>Спортивно-патріотична гра</i>	- «Ми - козацького роду нащадки»; - «Ігри патріотів». - «Пластові теренові ігри».	Усі вікові категорії
6.	Дослідницько-експериментальний напрям	<i>Журналістське розслідування</i>	- «Без минулого немає сьогодення»; - «Цікаві факти про козацтво».	Старша та середня вікові категорії
		<i>Проекти</i>	- «Кубок слави»; - «Відлуння з минулого»; - «Героїчна Україна».	Старша та середня вікові категорії

2.3. Духовно-моральне виховання. «Духовні скарби нації»

Духовно-моральне виховання – це спрямований, планомірний вплив на морально-емоційний розвиток людини через організацію умов, в яких формується її духовна, емоційна, світоглядна сфери та поведінка, яка реалізується відповідно до суспільних норм та морально-етичних цінностей.

Мета: створення умов для формування стійких моральних якостей на світоглядних засадах української духовності.

Завдання:

- пропагувати риси української ментальності - працелюбність, волелюбність, бережливість, справедливість та ін.;
- вивчати культурну спадщину України;
- виховати почуття власної гідності, честі, свободи, рівності.
- ознайомити з українськими народними ремеслами і промислами.
- розвинути художній смак, творчу уяву, фантазію.

План заходів з реалізації напряму духовно-морального виховання. «Духовні скарби нації»

№	Сфери реалізації	Види та форми роботи	Цільові покладання	Вікова категорія дитячої аудиторії
1.	Соціально-реабілітаційний напрям	<i>Форум-театр</i>	- «Хочеш змінити країну – почни з себе».	Старша та середня вікові категорії
		<i>Ситуативні бесіди</i>	- «Злочинність серед дітей в Україні»; - «Мій вибір – щасливе майбутнє».	Усі вікові категорії
2.	Художньо-естетичний напрям	<i>Інформаційні години</i>	- «Без верби й калини нема України». - «Родинне дерево»; - «Моя маленька Батьківщина»; - «Рід. Родина. Сім'я»; - «Що значить бути справжнім українцем?».	Усі вікові категорії
		<i>Брейн-ринг</i>	- «Родинні звичаї»; - «Українське подвір'я».	Середня вікова категорія

		<i>Станційна гра</i>	- «Україна – єдина родина»; - «На крилах лелеки»; - «Жива енциклопедія народних традицій»; - «СВРОкрос».	Усі вікові категорії
		<i>Творчі зустрічі</i>	- зустріч з дитячими письменниками України ; - зустріч з народними артистами України.	Усі вікові категорії
		<i>Колективно-творча справа</i>	- «Особливості мого міста»; - «Рідний край, де ми живемо, Україною зовемо!»;	Усі вікові категорії
		<i>Інтелектуальні програми</i>	- «Мова моя солов'їна»; - «Спочатку було слово» - до Дня української писемності.	Усі вікові категорії
		<i>Пізнавальна програма</i>	- «Обереги нашої долі»; - «Українська жінка на теренах історії».	Усі вікові категорії
		<i>Пізнавально-творчі майстерні</i>	- «Дерево родоводу»; - «Петриківський та самчиківський розписи»; - «Національний інтер'єр»; - «Домашні обереги»; - «Вишиванка моя вишиванка»; - «Етнолялька»	Усі вікові категорії
		<i>Конкурс читців</i>	- «Горнуса словом до Тараса»; - «Сила в українському слові».	Усі вікові категорії
		<i>Музично-театральне дійство</i>	- «Купальське вогнище»; - «Такий відомий і такий незнаний» - присвячене Т.Г.Шевченку; - «Ніч перед Різдвом»; - «Привітаймо Рожденного і Марію матір Його» ; - «Гірка правда»;	Усі вікові категорії

			- «Сватання на Гончарівці». - «Сорочинський ярмарок»; - «Не перші гулі»; - «Зі смаком про Україну!». - «Отче, прости їм...».	
		<i>Концертні програми</i>	- «Український віночок»; - «Різнобарвна Україна».	Усі вікові категорії
		<i>Фестивалі</i>	- «Творчість дарує крила»;	Усі вікові категорії
		<i>Ранкові розмови</i>	- Свято Маковея: традиції святкування; - «На другий Спас бери рукавиці про запас»; - «Бабусині посиденьки»; - «Український віночок - оберіг дівочої краси».	Усі вікові категорії
		<i>Танцювально-розважальна програма</i>	- Українські вечорниці»; - «Вишиванку одягай»; - «Етновечірка»; - «У ритмі фольклору».	Усі вікові категорії
		<i>Акція</i>	- «Багатство України у її різноманітності»; - написання листів додому «Бажаю Україні миру! Бажаю Україні щастя!»; - «Парад вишиванок»;	Усі вікові категорії
		<i>Ігрова програма</i>	- «Українська мозаїка»; - «Український грайлик».	Середня та молодша вікові категорії
		<i>Флеш-моби</i>	- «Заквітчаю Україну»; - «Україна – наш спільний дім»; - «Танцювальна Україна»; - «Наша сила в єдності та дружбі».	Усі вікові категорії

		<i>Усний журнал</i>	- «Особливості українського одягу» ; - «Україна – єдина родина!» - «Пласт – український скаутинг!».	Усі вікові категорії
		<i>Музей живих скульптур</i>	- «Народні ремесла»; - «Традиційна Україна».	Усі вікові категорії
		<i>Творчі конкурси (піщаних інсталяцій, малюнків, стіннівок, газет, тощо)</i>	- «Україна в моєму серці»; - «Край, де я родився!»; - «Українська мозаїка».	Усі вікові категорії
		<i>Інтелектуальні програми</i>	- «Я люблю Україну»; - «Козацька кухня»; - «Знавці української мови».	Усі вікові категорії
3.	Дослідницький напрям	<i>Творчі проекти</i>	- «Моя маленька Батьківщина».	Усі вікові категорії
		<i>Ігрові проекти</i>	- «У дружби немає кордонів».	Усі вікові категорії

III. Основні методи та технології

Дебатна технологія – інтерактивна навчальна технологія, сприяє розвитку навичок критичного мислення школярів та формуванню в них навичок аргументованого висловлювання, що забезпечує можливості саморозвитку особистості педагогів і учнів.

Ігрова технологія – метод активного навчання, який використовує імітаційне моделювання досліджуваних явищ, процесів з метою всебічного і глибокого аналізу тієї чи іншої проблеми. У дидактичній грі основним типом діяльності є навчальна діяльність, яка вплітається в ігрову і набуває рис спільної ігрової навчальної діяльності.

Інтерактивні технології - навчання ґрунтується на концептуальній ідеї співробітництва, метою якого є спонукування до активної розумової і практичної діяльності на основі багатосторонньої комунікації, взаємодії, взаємонавчання і

інтеракції дітей. Залежно від мети та форми заходу, використовуються інтерактивні технології колективно-групового навчання, ситуативного моделювання, опрацювання дискусійних питань.

Метод проектів - навчальна технологія, спрямована на здобуття дітьми індивідуального досвіду проектної діяльності, розвиток компетентностей, отримання знань завдяки системній організації проблемно-орієнтованого навчального пошуку.

Технологія колективних творчих справ – технологія виявлення та розвитку різних видів творчих здібностей вихованців на основі колективної діяльності як засобу самовиховання і становлення особистості. Колективна діяльність проектується на основі конкретної справи, вирішення якої є процесом спільного творчого пошуку кращих рішень важливих завдань.

Технологія особистісно-орієнтованого виховання – діалогічна основа технології, передбачає суб'єкт-суб'єктну взаємодію учасників виховного процесу, їх самоактуалізацію, цілеспрямоване створення емоційно збагачених виховних ситуацій.

Тренінгова технологія - метод активного навчання, метою якого є процес удосконалення особистісних якостей, оволодіння новими знаннями, компетентностями, отримання нових навичок в одному з видів діяльності або в певній галузі через набуття навчального досвіду.

Форум-театр – соціально-педагогічна технологія спрямована на формування у молоді конструктивних моделей поведінки в процесі вирішення соціальних проблем. В основі форум-театру методика театральної сценічної дії та зворотній зв'язок з аудиторією.

VI. Форми освітньо-виховних заходів

Акція - це комплексний захід, з метою залучення до конкретної дії. Привидом для акції може бути: значуща (ювілейна) календарна дата: політична, історична, та ін.; значуща подія в країні, світі; проблема, хвилююча всіх (екологія, наркоманія, та ін).

Бесіда — це форма спілкування з метою обміну думками, інформацією, почуттями тощо.

Брейн-ринг – це інтелектуальна гра-змагання між двома і більше командами, яка передбачає правильну відповідь на поставленні запитання.

Воркшоп (від англ. Workshop - майстерня) - активна форма роботи, аналогічна колективній творчій діяльності в малих групах, яка дає можливість активізувати творчий та інтелектуальний потенціал особистості, пробудити його інтерес, задіяти емоції дітей.

Гра-подорож або станційна гра (квест) - інтерактивна гра, де учасникам пропонуються рухатися від "станції" до "станції" і, зупиняючись, отримувати чи демонструвати свої знання, набувати чи демонструвати певні навички в різних сферах життєдіяльності людини.

Дебати – різновид публічної дискусії, чітко структурований і спеціально організований публічний обмін думками між двома сторонами з актуальної теми. Вербальні і невербальні засоби, що використовуються учасниками дебатів, мають на меті отримання певного результату – сформувані у слухачів позитивне враження від власної позиції.

Дебатний турнір – форма заходу, в основі якого публічний обмін думками між двома сторонами з певної теми. Дебатний турнір може бути різного формату (парламентські дебати, дебати Карла Поппера.), що передбачає ролі для опонентів «зброю» - красномовство і вміння чітко і лаконічно висловлювати думки, аргументуючи їх підкріплюючи фактами, прикладами, статистикою і т.п.

Журналістське розслідування – це різновид інтелектуальної сюжетно-рольової гри, яка передбачає збір інформації її аналіз та висновки за задалегідь визначеною тематикою.

Імпровізоване кафе – вид інтерактивної бесіди з елементами сюжетно-рольової гри (імітація зали кафе зі столиками, приглушеним освітленням, офіціантами. В якості страв – теми для обговорення, в якості директора кафе – ведучий і т.д.).

Інтелектуальна програма – освітній захід, в основі якого система інтелектуальних ігор, вікторин, конкурсів, завдань різного спрямування, що сприяють розвитку системи знань та розкриттю інтелектуального потенціалу вихованців.

Інтерактивний практикум - це освітньо-виховна форма роботи, яка забезпечує засвоєння знань, самостійне виконання дітьми практичних завдань, які подаються у формі інтерактивних вправ.

Інформаційна година - форма просвітницької роботи серед вихованців, спрямованої на розвиток системи знань за визначеною темою, формування їх світогляду, соціальної і політичної зрілості.

Кінолекторій – керований перегляд кінофільмів з подальшим аналізом його ідейного змісту.

Конкурс (творчі конкурси: малюнків, колажів, листівок, стіннівок) - змагання, яке дає змогу виявити найкращих із його учасників або найкраще з того, що представлене на огляд.

Концерт – форма організації дозвілля, прилюдне виконання музичних творів, балетних, естрадних і т. ін. номерів за певною програмою.

Круглий стіл – вид групового обговорення складних теоретичних проблем, обміну досвідом з тих чи інших питань, якому властиві певний порядок і черговість висловлювань його учасників, а також рівні права і позиції всіх присутніх.

Майстерня – активна форма роботи, спрямована створення умов для неформального навчального, творчого процесу, що сприяє інтелектуальному, духовному і фізичному розвитку вихованців.

Музей живих скульптур форма інтерактивного освітнього заходу з елементами сюжетно-рольової гри (імітація зали музею, в якості експонатів виступають самі діти.) спрямована на розвиток знань в різних сферах культурного життя людини.

Музично-театральне дійство – це вистава, зміст якої втілено через музичне та театральне мистецтво з використанням режисерського задуму, акторської гри, драматургічного твору (літературного джерела), музики, театральних декорацій тощо.

Мюзикл – музично-сценічна постановка, в якій переплітаються діалоги, пісні, музика, і хореографія.

Пісенно-ігрова програма – дозвілєвий захід, в основі якого система ігор, розваг, творчих завдань, конкурсів, що сприяють розвитку і вихованню дітей.

Ігрові програми спрямовані на організацію змістовного дозвілля, відпочинку дітей.

Проект – комплекс інформаційно-пізнавальних заходів, практичних завдань, для вихованців які спрямовані на вивчення різних проблем, що виникають в процесі життєдіяльності людини та пошук способів їх вирішення. Участь в проекті орієнтована на творчу самореалізацію вихованців, розвиток їх внутрішнього потенціалу у процесі реалізації ідей проекту, шляхом самостійних, колективних дій і обов'язкових презентацій результатів роботи.

Рольова гра – форма заняття, що передбачає рольову структуру ведення заняття, розподіл ролей, переробку інформації й підготовку матеріалу відповідно до запропонованого сценарію.

Спортивно-розважальна програма – спортивний захід, в основі якого система спортивних змагань та ігор які суміщають в собі елементи спортивних змагань та змістовного дозвілля, що сприяють пропаганді фізичної культури та здорового способу життя, підготовці до участі в спортивних змаганнях та заходах.

Ток-шоу - вид інтерактивної бесіди від англ. talk show — розмовне шоу), обговорення будь-якої теми, або життєвих ситуацій, що можуть бути розіграні, чи представлені ведучим, в якому беруть участь запрошені глядачі з різними точками зору та експерти.

Тренінг – форма заняття що націлені на розвиток особистісних якостей та навиків через набуття навчального досвіду в конкретному виді діяльності або в галузі.

Усний журнал - форма просвітницької роботи серед вихованців, вид інформаційної години, спрямованої на розвиток у вихованців системи знань в різних сферах життєдіяльності, формування їх світогляду, соціальної і політичної зрілості.

Урок мужності – одна із форм військово-патріотичного виховання, яка спрямована на формування у підростаючого покоління національної ідентичності на кращих прикладах мужності, звитяги, героїци та боротьбі за незалежність і цілісність держави. Уроки мужності можуть бути організовані у вигляді зустрічей з учасниками бойових дій, волонтерами; відвідання військовослужбовців, які отримали поранення та проходять реабілітацію; виступи дитячих творчих колективів; написання листів солдатам, тощо.

Урочиста церемонія - процедура ритуального значення, що відбувається за особливою нагодою (державні свята, знакові історичні події, відкриття тематичної зміни та ін.

Фестиваль – це різновид масових святкових заходів, що включає огляд чи демонстрацію досягнень у певних видах діяльності. За значенням фестивалі бувають місцеві, національні, міжнародні. За жанром – музичні, пісенні, театральні, народної творчості, кінофестивалі тощо. Проведення фестивалю передбачає завчасно написану програму. Фестивалем, як правило, охоплюється велика кількість учасників і заходів. Тривалість фестивалю – від 1 – 3 днів до кількох місяців.

Флеш-моб (англ. flash mob — "спалахуючий натовп") — це заздалегідь спланована масова акція, яка привертає увагу оточуючих до якоїсь проблеми або теми, маючи на меті її популяризацію. Велика кількість дітей оперативно збирається у визначеному місці, протягом декількох хвилин виконує заздалегідь узгоджені дії (сценарій), і потім швидко розходяться. Найважливіші типові правила руху флеш-мобу: начебто спонтанне дійство; одночасний початок і закінчення акції її учасниками; сценарій повинен привносити абсурдність у те, що відбувається; жорстке дотримання сценарію; порушувати законів і моральних засад, не показувати ніяких політичних поглядів.

Форум-театр – форма освітнього заходу поєднує в собі інтерактивний театр та тренінг, яка дозволяє учасникам набути досвід соціальної взаємодії через перегляд спектаклю з конфліктними ситуаціями.

Хода пам'яті – вид процедури ритуального значення, форма вшанування трагічних подій історії.

Ярмарок – виховний захід, в основі якого елементи ринку, виставки, змістовного дозвілля, що представляє собою демонстрацію творчих та інтелектуальних досягнень; презентацію професій, тощо. Ярмарок може бути благодійним, розважальним, профорієнтаційним.

VII. Очікуваний результат по програмі:

Реалізація програми спрямована на досягнення таких результатів:

Вихованці будуть знати:

- основні положення Конституції як основного документа України, свої громадянські права та обов'язки;
- знати та орієнтуватися в історичній, культурній та духовній спадщині рідного краю, свого народу, держави;
- військову історію та військові традиції України;

У вихованців будуть сформовані:

- ✓ повага до Конституції України, Законів України, державної символіки;
- ✓ свідоме відношення до виконання свого громадянського та військового обов'язку;
- ✓ готовність захищати суверенітет і територіальну цілісність України;
- ✓ дбайливе ставлення та пошану до народних традицій;
- ✓ повага до прав людини;
- ✓ толерантне ставлення до цінностей і переконань представників іншої культури, а також до регіональних та національно-мовних особливостей;
- ✓ риси української ментальності - працелюбність, волелюбність, бережливість, справедливість та ін.;
- ✓ почуття власної гідності, честі, свободи, рівності.

Вихованці набудуть досвіду:

- екологічної культури;
- жити в громадянському суспільстві;
- волонтерської діяльності;

У вихованців будуть сформовані наступні компетентності:

- ✓ *особистісні компетентностей*: позитивне світосприйняття, комунікабельність, мотивація до саморозвитку й самовдосконалення, лідерські якості, художній смак, творча уява, фантазія.
- ✓ *соціальні компетентності*: здатність займати активну громадянську позицію, здатність самореалізації дитини в соціумі, толерантне ставлення до цінностей і переконань представників іншої культури, а також до регіональних та національно-мовних особливостей.

2.1.1. Програма тематичної зміни «Козацькими шляхами»

Автор-укладач:

Козак Ю.В. – методист науково-методичного відділу Державного підприємства «Український дитячий центр «Молода гвардія».

Тематична зміна - оздоровча або відпочинкова зміна, протягом якої дитина, крім послуг із оздоровлення та відпочинку, отримує комплекс додаткових послуг, спрямованих на розвиток її здібностей та інтересів за напрямками позашкільної освіти, фізичної культури і спорту, соціальної реабілітації, соціального захисту. Кожна тематична зміна реалізується за спеціальною програмою, в якій розкривається специфіка зміни, її мета і завдання. Програма є документом, який визначає концептуальну модель роботи центру на конкретний часовий період – 21 день.

I. Загальні положення

1.1. Назва програми : «Козацькими шляхами».

1.2. Цільова спрямованість програми: військово-патріотична, соціально-реабілітаційна.

Програма адресована дітям (підліткам) віком від 7 до 14 років.

II. Мета та завдання

2.1. Мета: створення умов для формування та розвитку у підростаючого покоління культурної ідентичності, виховання патріотизму, готовності до служіння Батьківщині та її захисту.

2.2. Завдання:

виховання свідомого відношення до виконання свого громадянського та військового обов'язку;

підвищення престижу військової служби;

вивчення історії, культури та побуту українського козацтва;

ознайомлення з громадянськими обов'язками та правами;

вивчення військової історії та військових традицій України;

ознайомлення з українськими народними ремеслами і промислами;

розвиток художнього смаку, творчої уяви, фантазії.

III. II. Зміст програми

Тематична зміна «Козацькими шляхами» проводиться в ДП «УДЦ «Молода гвардія» та включає план заходів:

План заходів по реалізації тематичної зміни «Козацькими шляхами»

Дата *	Заходи
1 день Заїзд	- заїзд, реєстрація та поселення дітей; - вітальна кампанія та робота ігрових майданчиків «Вітаємо в «Молодій гвардії»; - організаційно-побутові збори в загонах; - пізнавально-творча майстерня «Козацька світлиця» (облаштування кімнат та загонів місць з урахуванням української тематики); - тренінги знайомств «Наша єдина козацька родина»; - підготовка до творчої презентації загону(куреню).
2 день	- вихід тематичного ранкового радіофіру; - екскурсія по території дитячого; - збір знайомств у таборах, презентація гуртків та спортивних секцій; - колективно-творча справа «Вернісаж українських талантів»; - вечір законів та традицій.
3 день	- вихід ранкового радіофіру; - урочисте відкриття тематичної зміни «Козацькими шляхами» та спортивно-патріотичної гри «Ми-козацького роду нащадки!»; - знайомство з ігровою моделлю зміни, відкриття патріотичної школи «Козацький вишкіл» та підготовка до тематичних модулів; - прийняття козацького статуту загону; - святковий концерт від педагогів-організаторів «З Україною в серці!».
4 день	Тематичний модуль козацької школи: «Хто не знає минулого, той не вартий майбутнього. До витоків козацької історії» - вихід тематичного радіофіру; - ранкова розмова «Історія коріння українського козацтва»; - старт спортивно-патріотичної гри «Ми – козацького роду нащадки», (I етап – «Вибірковий тур» в таборах дитячого центру); - караоке-конкурс української пісні «Україна – козацька держава!»; - танцювально-розважальна програма «Ми – козацького роду!».

5 день	- вихід тематичного ранкового радіоефіру; - інформаційна година «Цікава факти про козацтво»; - змагання I етапу гри «Ми – козацького роду нащадки!»; - журналістське розслідування «Великі козацькі полководці»; - інтелектуальна програми «Ми - знавці історії»
6 день	- вихід тематичного ранкового радіоефіру; - колективно-творча справа «Козацьке дозвілля»; - змагання I етапу гри «Ми – козацького роду нащадки!» ; - круглий стіл «Ідентифікація козака»; - вечір біля ватри.
7 день	Тематичний модуль козацької школи: «Фізична активність, загартування, здорове харчування, особиста гігієна - запорука козацької сили» - вихід ранкового радіоефіру; - робота пізнавально-практичних майданчиків «Козацький гарт. Шляхами здорового способу життя». - змагання I етапу гри «Ми – козацького роду нащадки!» - «Захист фортеці» - гра «Прапор». - ток-шоу «Паління: ознаки, причини та наслідки»; - танцювально-розважальна програма «Що то за козак, що не знає гопак!».
8 день	- вихід тематичного ранкового радіоефіру; - ранкова розмова «Вони завжди на варті нашого здоров'я»; - змагання I етапу гри «Ми – козацького роду нащадки!» - «Захист фортеці» - гра «Прапор». - зустріч з лікарями дитячого табору з питань особистої гігієни; - заочна подорож «Козацька мандрівка хутором Чистоти та Порядку»; - творча година по створенню санітарних бюлетнів, конкурс творчих робіт «Має знати кожен!».
9 день	- вихід ранкового радіоефіру; - ранкова аеробіка біля моря; - змагання I етапу гри «Ми – козацького роду нащадки!»; - пізнавально-пошукове розслідування «Дорогою козацького загартування»; - прогулянки біля моря з виконанням комплексу дихальних вправ та прийняття сонячних ванн; - дебатний турнір «Загартування організму – здорова тенденція».

	- спортивно-ігрова програма на свіжому повітрі «Козацькі забави».
10 день	- вихід ранкового радіоефіру; - ранкова розмова «Фізична активність-запорука козацької сили»; - змагання I етапу гри «Ми – козацького роду нащадки!» ; - перегляд мультфільму з подальшим обговоренням «Як козаки у футбол грали»; - турнір з футболу та волейболу «Гетьманський Кубок»; - конкурс українського танцю «Українські мотиви».
11 день	- вихід ранкового радіоефіру; - ранкова розмова «Основи козацького харчування»; - змагання I етапу гри «Ми – козацького роду нащадки!»; - перегляд мультфільму з подальшим обговоренням «Як козаки куліш варили»; - інтерактивне моделювання «Корисна та шкідлива їжа»; - інтелектуальна програма «Козацька кухня».
12 день	Тематичний модуль козацької школи: «Кодекс козацької честі. Формування козацької духовності» - вихід ранкового радіоефіру; - змагання I етапу гри «Ми – козацького роду нащадки!» ; - інтерактивний практикум, складання пам'ятки «Кодекс честі українця та козацькі заповіді»; - історично-пошукова гра «Мандрівка козацькою історією».
13 день	- вихід ранкового радіоефіру; - змагання I етапу гри «Ми – козацького роду нащадки!» ; - інформаційна година «Оселедець – ознака справжнього козака!»; - колективно-творча справа «Особливості козацького одягу»; - імпровізований показ мод «Вишиванку одягай».
14 день	- вихід ранкового радіоефіру; - змагання I етапу гри «Ми – козацького роду нащадки!»; - година спілкування за картиною І.Рєпіна «Запорожці пишуть листа турецькому султану»; - майстер-клас «Бойовий гопак: що і як?», підготовка до флеш-мобу.
15 день	- вихід ранкового радіоефіру; - змагання I етапу гри «Ми – козацького роду нащадки!»; - виховний захід «Традиції та обряди запорозьких козаків»;

	- година підготовки до фіналу спортивно-патріотичної гри «Ми – козацького роду нащадки»; - танцювально-розважальна програма «Відпочиваймо разом!»
16 день	- вихід ранкового радіоєфіру; - ранкові розмови «Козацькі прислів'я, вислови, афоризми»; - змагання I етапу гри - «Козаки на зимівці» ; - перегляд художнього фільму «Козацькі байки» з подальшим його обговоренням; - творчий конкурс по складанню козацьких байок «Слово до слова...»; - виступ козацького театру характерників «Отаман».
17 день День України	- вихід тематичного ранкового радіоєфіру до Дня України; - церемонія відкриття фіналу спортивно-патріотичної гри «Ми – козацького роду нащадки» ; - проходження спортивно-патріотичних станцій, виконання завдань гри; - флеш-моб «Мистецтво бойового гопака»; - закриття фіналу спортивно-патріотичної гри «Ми – козацького роду нащадки», нагородження переможців.
18 день	- конкурс читців - декламаторів «І понесе луна козацьке слово»; - закриття фіналу спортивно-патріотичної гри «Ми – козацького роду нащадки», нагородження переможців; - прес-конференція з письменниками України; - благодійний ярмарок «Не будь байдужим!»; - хода пам'яті «Герої живуть вічно!» .
19 день	- вихід тематичного ранкового радіоєфіру; - виїзд переможців спортивно-патріотичної гри до музею історії розвитку українського козацтва м. Одеси; - музично - театральне дійство «Від витоків до сьогодення»; - виставка творчих гуртків «Диво своїми руками».
20 день	- вихід ранкового радіоєфіру; - церемонія закриття X тематичної зміни «Козацькими шляхами», закриття патріотичної школи «Козацький вишкіл»; - пісенно-ігрова програма «Пісенні акорди»; - прощальні загонові справи «До нових зустрічей!».
21 день	- вихід ранкового радіоєфіру; - акція «Прощай, Молода гвардіє!»; - роз'їзд

* Вказується дата

IV. Прогнозований результат

Реалізація програми спрямована на досягнення таких результатів:

- у вихованців будуть сформовані особистісні компетентності:

позитивне світосприйняття, комунікабельність, мотивація до саморозвитку й самовдосконалення, лідерські якості, художній смак, творча уява, фантазія.

- вихованці будуть знати:

історичну та культурну спадщину рідного краю, свого народу, держави; військову історію та військові традиції України.

- у вихованців будуть сформовані:

повага до Законів України, державної символіки;

свідоме відношення до виконання свого громадянського та військового обов'язку;

готовність захищати суверенітет і територіальну цілісність України;

дбайливе ставлення та пошану до народних традицій;

риса української ментальності - працелюбність, волелюбність, бережливість, справедливість та ін.;

почуття власної гідності, честі, свободи, рівності.

інтерес до історії, національних традицій та звичаїв України.

V Механізм реалізації освітньо-виховної програми

5.1. Підстава для розроблення програми:

(вказуються постанови, накази щодо проведення тематичної зміни)

5.2. Організатори програми та їх повноваження:

(визначаються організатори програми, партнери вказуються повноваження організаторів, партнерів)

VI. Оцінка ефективності:

(підготовка аналітичного звіту за результатами зміни).

Положення про спортивну історико-патріотичну гру
«Ми – козацького роду нащадки»

Розробники :

Бербер Н.М., методист науково-методичного відділу УДЦ «Молода гвардія»;
Філатова Ю.Ю., методист науково-методичного відділу УДЦ «Молода гвардія»;

Чернян А.В., завідуючий відділом спортивно-оздоровчої роботи УДЦ «Молода гвардія»;

Семенюта І.В., фахівці з питань цивільного захисту УДЦ «Молода гвардія».

I. Загальні положення

1.1. Цим положенням визначається мета та завдання спортивної історико-патріотичної гри «Ми – козацького роду нащадки» (далі - ГРА).

1.2. Ініціатором проведення ГРИ є науково-методичний та відділ спортивно-оздоровчої роботи дитячого центру «Молода гвардія»

1.3. Учасниками ГРИ є відпочиваючі в дитячому центрі діти.

1.4. Технічне та змістове забезпечення здійснюють: відділ спортивно-оздоровчої роботи, науково-методичний відділ, табори, медична частина, школа, відділ харчування.

II. Мета та завдання гри

2.1. Мета ГРИ: створення умов для формування національної свідомості, виховання патріотизму, готовності до служіння Батьківщині та її захисту.

2.2. Основні завдання ГРИ:

Виховні завдання:

виховати у підростаючого покоління свідоме відношення до виконання свого громадянського та військового обов'язку;

виховати морально-бойові якості;

виховати шанобливе ставлення до запорожців, спонукати до наслідування їх кращих рис характеру: доброзичливості, безкорисливості, товарищескості, бажання завжди прийти на допомогу;

пропагувати здоровий спосіб життя;

Навчальні завдання:

оволодіти основами самоврядування в дитячих колективах;

розширити знання про запорізьких козаків, їх традиції, побут, звичаї.

оволодіти спадщиною народної культурної (пісні, думи, розпис та опорядження житла і сакральних споруд, звичаї, традиції, ритуали і свята);

оволодіти військово-прикладними видами спорту, єдиноборствами, бойовими танцями, видами спортивної боротьби, народними іграми та забавами.

Розвиваючі завдання:

Розвити фізичні якості дітей: спритність, кмітливість, активність розвинути гнучкість мислення в різних видах ігрових ситуацій;

розвинути наполегливість, рішучість, силу волі.

III. Порядок і строки проведення гри

3.1. Термін проведення ГРІ: протягом тематичної зміни 21 день.

3.2. Етапи проведення ГРІ:

- I етап «Вибірковий тур» - 1 та 2 тиждень зміни;
- II етап «Фінал гри» - 3 тиждень зміни.

IV. Учасники гри

4.1. До участі у ГРІ допускаються:

- I етап – усі відпочиваючі діти. Командою вважається кожний окремий загін;
- II етап – збірні козацькі загони по таборах, які складаються з 3-х куренів: старші, середні та молодші.

4.2. Склад куреня на II етапі – 30 чол. (20 хлопчиків, 10 дівчат).

V. Організаційні засади та зміст етапів гри

5.1. I етап «Вибірковий тур» стартує на першому тижні зміни у таборах і складається з спортивних блоків, які включають в себе різні види спортивних змагань для старших, середніх та молодших загонів окремо. Під час проходження етапів, кожен табір обирає учасників своїх збірних козацьких загонів, які складатимуться з 3-х куренів: старші, середні та молодші. Загальна тривалість етапу – 13 днів.

Обов'язковим завданням для попередньої підготовки до I етапу є:

- назва та «козацький» клич кожного загону;
- інсценування козацької традиції чи звичаю (5-7 хв.) Оцінюється: зміст, масовість, елементи декорацій, елементи костюмів);
- елементарні знання з історії козацтва;
- основи медичних знань.

Види змагань I етапу та термін їх проведення:

- «Влуч у ціль» - артбол.
- «Січові стрільці» - стрільба з луку.
- «Сильна рука» - метання булави.
- «Захист фортеці» - гра «Прапор».
- «Козацькими шляхами» - смуга перешкод.
- «Розвідка» - геокешенг.
- «Лист турецькому султану» - «дешифровальна» станція.
- «Козаки на зимівлі» - інсценування козацької традиції чи звичаю.
- «Рятівник» - основи медичних знань.
- «Без минулого - нема майбутнього» - знання історії козацтва.
- «Бойовий танок» - танцювальні композиції.

5.2. II етап «Фінал гри» стартує на 3 тижні тематичної зміни. Збірний козацький загін складається з 3-х куренів різних вікових категорій, з них в кожному курені по 20 хлопчиків та 10 дівчат.

Обов'язковим завданням для попередньої підготовки є:

- Атрибути куреня:
 - Назва.* Має мати героїчний, козацький, патріотичний зміст.
 - Відзначка (емблема).* Схематичне, символічне зображення назви.
 - Клич-девіз.* Має відображати лицарсько-воїнську, козацьку філософію, світогляд, ідеали.
 - Пісня* (1 куплет та приспів);
 - Прапор* встановленої форми (70х40см).
- презентація оформленого прапора, опис його елементів та деталей;
- інсценування козацької традиції чи звичаю (до 10 хв.) кожним куренем (оцінюється: зміст, масовість, декорації, костюми, історична достовірність);
- поглибленні знання з історії козацтва;
- основи медичних знань;
- поглиблена фізична підготовка;
- бойовий танок.

Види змагань II етапу:

- «Бойовий танок» - танцювальні композиції
- «Сильна рука» - метання булави
- «Влуч у ціль» - артбол
- «Захист фортеці» - гра «прапор»
- «Козацькими шляхами» - смуга перешкод
- «Привал» - встановлення палатки, розведення вогнища
- «Січові стрільці» - стрільба з луку
- «Лист турецькому султану» - «дешифровальна» станція
- «Козаки на зимівлі» - інсценування козацької традиції чи звичаю
- «Без минулого - нема майбутнього» знання історії козацтва
- «Розвідка» - геокешенг
- «Рятівник» - основи медичних знань

VI. Суддівство гри

6.1. Суддівський склад ГРИ:

- головний суддя – завідуючий відділом спортивно-оздоровчої роботи УДЦ «Молода гвардія»;
- судді етапів - інструктори фізичної культури і спорту, гуртківці, педагоги-організатори, медики, вчителі, методисти.
- лічильна комісія

6.2. Місця на кожному етапі ГРИ визначаються суддями етапів.

6.3. Остаточні підсумки ГРИ підводяться головним суддею та лічильною комісією.

VII. Підбиття підсумків та нагородження переможців

7.1. Підсумки підводяться на церемонії закриття фіналу спортивно-патріотичної гри «Ми - козацького роду нащадки».

7.2. Визначається місце кожного куреня за кількістю здобутих призових місць з різних видів змагань. Перемагає той курінь, який здобув найбільше перших місць, якщо рівний результат, то враховується кількість других місць і т.д.

7.3. Відзнаками нагороджуються усі курені відповідно до зайнятих місць.

2.2. Програма «О.Л.І.М.П.»

Автори-укладачі:

Вольчева Г.А. – методист науково-методичного відділу Державного підприємства «Український дитячий центр «Молода гвардія»;

Давидова О.О. – методист науково-методичного відділу Державного підприємства «Український дитячий центр «Молода гвардія»;

Петрочко Ж.В. – доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з науково-експериментальної роботи Інституту проблем виховання НАПН України.

Рецензент:

Окушко Т.К. – кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, завідувач лабораторії громадянського і морального виховання Інституту проблем виховання НАПН України.

Схвалено педагогічною радою ДП «УДЦ «Молода гвардія»
(протокол № 1 від 15.02.2016 р.)

Схвалено Вченою радою Інституту проблем виховання НАПН України
(протокол № 8 від 5.09.2016 р.)

Схвалено Міністерством соціальної політики України Департаментом захисту прав дітей та усиновлення.

Пояснювальна записка

В усіх цивілізованих країнах світу особистість вважається особливою цінністю суспільства, навколо якої групуються інші соціальні цінності. У зв'язку з цим, для активізації процесів самопізнання, самореалізації в соціумі та саморозвитку особистості особливої актуальності набуває впровадження особистісно орієнтованого підходу в різних навчально-виховних середовищах. Оригінальною є спроба впровадити принципи особистісно орієнтованого виховання в умовах дитячих закладів оздоровлення та відпочинку.

За визначенням відомого українського вченого І. Д. Бега, розробника зазначеного підходу, *особистісно орієнтоване виховання* – новий тип виховання, сутність якого полягає в подоланні суперечності між вихованням «для всіх» і вихованням «для кожного» на основі повороту до особистості, її індивідуальності, свідомості, життєвого досвіду, творчого потенціалу.

Особистісно орієнтований підхід покладено в основу програми «О.Л.І.М.П.», що розроблена в Українському дитячому центрі «Молода гвардія». Назва програми «О.Л.І.М.П.» символічна і слугує абревіатурою до розкриття назв її тематичних блоків: «Оптимізм», «Лідерство», «Інтелект», «Моральність», «Потенціал». Назви блоків символічні, вони виражають ідею особистісного зростання та саморозвитку: позитивне світосприйняття як фактор успішної реалізації особистості; готовність виявляти лідерські якості; самовдосконалення; креативність; здатність до критичного мислення; комунікабельність; здатність до духовно-моральних вчинків; відповідальність; релігійна та культурна толерантність; здатність виявляти і реалізовувати ініціативу.

Програмою передбачено такий тип суб'єкт-суб'єктної взаємодії, в якій власні зусилля особистості мають домінуюче значення. Технологічне забезпечення особистісно орієнтованого оздоровчо-виховного процесу під час реалізації програми вимагає від методистів, педагогів-організаторів, глибокого розуміння того, що відбувається з дитиною, як «проростає» її особистість, як наповнюється культурним ціннісно-смісловим змістом свідомість вихованця.

Для впровадження програми важливою є орієнтація на любов, довіру до вихованця; формування самоповаги дитини; поцінювання особистості підростаючої особистості, визнання за нею права бути такою, якою вона є, робити осмислений вибір життєвих рішень; майстерність спілкування; відсутність прямого примусу; пріоритет позитивного стимулювання.

Під час реалізації програми в центрі уваги перебуває моделювання ситуацій вільної, творчої співпраці дорослого й дитини. Взаємодія з вихованцями повинна відбуватися у формі співпраці та співдружності й передбачає відповідний стиль: не забороняти, а спрямовувати, не змушувати, а переконувати, не командувати, а організовувати, не обмежувати, а надавати

свободу вибору. Відтак, програма має чітке соціально-реабілітаційне спрямування:

1) вихованець як суб'єкт власної життєдіяльності усвідомлює свої реальні можливості у процесі різних індивідуальних і колективних справ, перебуває в оптимістичному активно-діяльному пошуку щодо світу і самого себе;

2) вихованець розуміє значення інтелектуальної мобільності, сутність конкуренції на соціалізаційному шляху й водночас піднімається до становлення самого себе як потенційного лідера, не зупиняється перед труднощами;

3) соціальні ролі, які пропонуються дитині під час реалізації програми, є привабливими, значущими для неї, позитивно впливають на подальший гармонійний розвиток вихованця.

Акцентування уваги на особистісно орієнтованому підході підсилює використання й компетентнісного підходу, а відповідно формування особистісних, міжособистісних та соціальних компетентностей.

У сучасних умовах вияв таких компетентностей є актуальним у ракурсі національно-патріотичного виховання, складові якого – громадянсько-патріотичне й духовно-моральне виховання (Стратегія національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки, затверджена Указом Президента України від 13.10. 2015 р. № 580/2015).

Таким чином, програма «О.Л.І.М.П.» дає можливість кожній дитині вибудувати свій духовно збагачений життєвий простір – простір соціальних, культурних життєвих виборів, соціальних зав'язків і успішної соціалізації особистості в своїх найкращих інтересах й інтересах України (Батьківщини, народу, держави).

Програма розроблена з урахуванням особливостей роботи закладів позашкільної освіти, а саме для дитячих закладів оздоровлення та відпочинку: дитячих центрів, таборів з денним перебуванням, тощо. Програма «О.Л.І.М.П.» може бути реалізованою в межах програм тематичної, відпочинкової, оздоровчої чи профільної зміни соціально-реабілітаційного спрямування. Зокрема в УДЦ «Молода гвардія», програма «О.Л.І.М.П.», реалізується в межах програми тематичної зміни.

Особистісно орієнтований та компетентнісний підходи до організації навчання передбачає використання відповідних форми роботи з дітьми та навчальних технологій. Програмою передбачено використання відповідних технологій: ігрових, дебатної, соціально-педагогічні, технології колективних творчих справ, методу проектів,

Програма включає дебатний турнір, форум-театр, конкурс проектів, сюжетно-рольову гру, тренінги та ін. Використання інтерактивних освітніх технологій, сучасні форми роботи з дітьми дозволяють реалізувати дану програму з дітьми різних вікових категорій.

У структурі Програми «О.Л.І.М.П.» виокремлюються наступні блоки:

Блок «Оптимізм», Блок «Лідерство», Блок «Інтелект», Блок «Моральність»
Блок «Потенціал». Кожен блок особливий, має власний акцент.

I. Загальні положення

1.1. Назва програми: Програма «О.Л.І.М.П.»

1.2. Цільова спрямованість програм: соціально-реабілітаційне

1.3. Вікова категорія дітей: всі вікові категорії дітей.

1.4. Мета: створення умов для формування та розвитку особистісно та соціально важливих якостей підростаючої особистості в умовах дитячого закладу оздоровлення та відпочинку.

1.5. Завдання:

- *сформувати особистісні компетентності:* (спрямованість на саморозвиток та самовдосконалення; креативність; здатність до критичного мислення; адаптивність і комунікабельність; здатність до духовно-моральних вчинків; готовність виявляти лідерські якості; релігійна та культурна толерантність; здатність виявляти і реалізовувати ініціативи);
- сформувати у вихованців позитивне світосприйняття;
- розширювати коло духовно-культурних інтересів вихованців;
- *розвинути соціальні компетентності* (здатність працювати в команді; здатність до ефективної комунікаційної діяльності в т. ч. під час національно-патріотичних дій; здатність до колективної інноваційної діяльності на благо Батьківщини, народу, держави);
- мотивувати до виконання колективних творчих завдань.
- *розвинути громадянські компетентності:* (здатність займати активну громадянську позицію, патріотизм);
- створювати сприятливі умови для продукування і реалізації громадських ініціатив.

Програма «О.Л.І.М.П.» може бути реалізована в рамках тематичної зміни протягом 21 дня або в межах діяльності профільного загону.

II. Зміст програми

В основу програми «О.Л.І.М.П.» покладено п'ять взаємопов'язаних тематичних блоків: «Оптимізм», «Лідерство», «Інтелект», «Моральність», «Потенціал».

1. Блок «Оптимізм»

Основна форма роботи – тренінги для представників різних вікових груп (Додаток А).

Цілепокладання такої діяльності: формування позитивного світосприйняття, оптимістичного ставлення до діяльності, власних можливостей; підвищення рівня самооцінки дітей.

2. Блок «Лідерство»

Основні форми роботи – циклова сюжетно-рольова гра, тренінги, дебати, інтерактивні бесіди (Додаток Б).

Цілепокладання такої діяльності: виявлення та реалізація лідерського потенціалу особистості дитини через ігрову, творчу, пізнавальну, дослідницьку та інші види діяльності в межах тимчасового дитячого колективу.

3. Блок «Інтелект»

Основна форма роботи – дебатний турнір (Додаток В).

Цілепокладання такої діяльності: підвищення рівня інтелектуально-пізнавальних здібностей дітей, формування їх пізнавальної активності, розвиток аналітичного та критичного мислення, розширення кругозору та словникового запасу.

4. Блок «Моральність»

Основна форма роботи – форум-театр (Додаток Г).

Цілепокладання такої діяльності: розвиток моральної свідомості, гуманності дітей; мотивування керуватися моральними нормами у повсякденному житті; формування конструктивних моральних моделей поведінки стосовно інших людей та природи; виховання власної гідності, відданості справі.

5. Блок «Потенціал»

Основні форми роботи – проект, конкурс (Додаток Д).

Цілепокладання такої діяльності: розвиток особистісного потенціалу дитини у різних видах діяльності; надання можливості знаходити, створювати нове, невідоме; забезпечення сприятливих умов для самостійної дослідницької, пізнавальної та продуктивної діяльності дітей, застосування отримання нових знань і вмінь на практиці; самовдосконалення особистості.

III. Основні методи та технології

Дебатна технологія – інтерактивна навчальна технологія, сприяє розвитку навичок критичного мислення школярів та формуванню в них навичок аргументованого висловлювання, що забезпечує можливості саморозвитку особистості педагогів і учнів.

Ігрова технологія – метод активного навчання, який використовує імітаційне моделювання досліджуваних явищ, процесів з метою всебічного і глибокого аналізу тієї чи іншої проблеми. У дидактичній грі основним типом діяльності є навчальна діяльність, яка вплітається в ігрову і набуває рис спільної ігрової навчальної діяльності.

Метод проєктів - навчальна технологія, спрямована на здобуття дітьми індивідуального досвіду проєктної діяльності, розвиток компетентностей, отримання знань завдяки системній організації проблемно-орієнтованого навчального пошуку.

Технологія колективних творчих справ – технологія виявлення та розвитку різних видів творчих здібностей вихованців на основі колективної діяльності як засобу самовиховання і становлення особистості. Колективна діяльність проєктується на основі конкретної справи, вирішення якої є процесом спільного творчого пошуку кращих рішень важливих завдань.

Технологія особистісно-орієнтованого виховання – діалогічна основа технології, передбачає суб'єкт-суб'єктну взаємодію учасників виховного процесу, їх самоактуалізацію, цілеспрямоване створення емоційно збагачених виховних ситуацій.

Тренінгова технологія - метод активного навчання, метою якого є процес оволодіння новими знаннями, отримання нових навичок, удосконалення та розвиток особистісних якостей через набуття навчального досвіду з тим, щоб досягти ефективного виконання в одному виді діяльності або в певній галузі.

Форум-театр – соціально-педагогічна технологія спрямована на формування у молоді конструктивних моделей поведінки в процесі вирішення соціальних проблем. В основі форум-театру методика театральної сценічної дії та зворотній зв'язок з аудиторією.

Форми освітньо-виховних заходів

Дебати – різновид публічної дискусії, чітко структурований і спеціально організований публічний обмін думками між двома сторонами з актуальної

теми. Вербальні і невербальні засоби, що використовуються учасниками дебатів, мають на меті отримання певного результату – сформувати у слухачів позитивне враження від власної позиції.

Дебатний турнір – форма заходу, в основі якого публічний обмін думками між двома сторонами з певної теми. Дебатний турнір може бути різного формату (парламентські дебати, дебати Карла Поппера.), що передбачає ролі для опонентів «зброю» - красномовство і вміння чітко і лаконічно висловлювати думки, аргументуючи їх підкріплюючи фактами, прикладами, статистикою і т.п.

Інтерактивна бесіда вид бесіди, що ґрунтується на концептуальній ідеї співробітництва, взаємонавчання. Процес пізнання відбувається за умови постійної, активної взаємодії всіх її учасників.

Конкурс (творчі конкурси: малюнків, колажів, листівок, стіннівок) - змагання, яке дає змогу виявити найкращих із його учасників або найкраще з того, що представлено на огляд.

Проект – комплекс інформаційно-пізнавальних заходів, практичних завдань, для вихованців які спрямовані на вивчення різних проблем, що виникають в процесі життєдіяльності людини та пошук способів їх вирішення. Участь в проекті орієнтована на творчу самореалізацію вихованців, розвиток їх внутрішнього потенціалу у процесі реалізації ідей проекту, шляхом самостійних, колективних дій і обов'язкових презентацій результатів роботи.

Тренінг – форма заняття що націлені на розвиток особистісних якостей та навиків через набуття навчального досвіду в конкретному виді діяльності або в галузі.

Форум-театр – форма освітнього заходу поєднує в собі інтерактивний театр та тренінг, яка дозволяє учасникам набути досвід соціальної взаємодії через перегляд спектаклю з конфліктними ситуаціями.

Циклова сюжетно-рольова гра–форма освітнього заходу, що передбачає рольову структуру ведення, розподіл ролей, переробку інформації й підготовку матеріалу відповідно до запропонованого сценарію.

VII. Очікуваний результат по програмі

Очікуваними результатами реалізації програми є:

- вихованці мають знати і розуміти сутність і значення: вияву активної громадянської позиції; відповідального ставлення до виконання громадських доручень.
- у вихованців мають сформуватися особистісні компетентності: здатність до позитивного світосприйняття; спрямованість на саморозвиток та самовдосконалення; креативність; здатність до критичного мислення; адаптивність і комунікабельність; здатність до духовно-моральних вчинків; готовність виявляти лідерські якості; релігійна та культурна толерантність; здатність виявляти і реалізовувати ініціативи.
- у вихованців мають сформуватися соціальні компетентності: здатність працювати в команді; здатність до ефективної комунікаційної діяльності в т. ч. під час національно-патріотичних дій; здатність до колективної інноваційної діяльності на благо Батьківщини, народу, держави).
- у вихованців мають сформуватися громадянські компетентності: здатність займати активну громадянську позицію; патріотизм.

ДОДАТКИ

Додаток А

Теми тренінгових занять (Блок «Оптимізм»)

Номер заняття	Назва тренінгу
<i>Молодша вікова категорія</i>	
1	«Країна моїх мрій», «Світ моїх захоплень», «Як стати щасливим»
2	«Чи любиш ти себе?», «Яка людина заслуговує на повагу інших», «Ким бути і яким бути», «Фізична краса не постійна, а духовна – вічна», «Здоров'я – скарб»
3	«Хочеш бути щасливим – будь ним!», «Бережи себе», «Сходінками успіху»
<i>Середня вікова категорія</i>	
1	«Мої цінності», «Яскраві події мого життя»
2	«Шлях до успіху», «Умій сказати, умій змовчати»
3	«Наодинці із собою», «Я»– частинка Всесвіту», «Сам собі вихователь», «Я все зможу! Переможу!»
<i>Старша вікова категорія</i>	
1	«Пізнай самого себе», «Створення життєвого проєкту саморозвитку»
2	«Я і мій характер», «У згоді зі світом», «Уміти володіти собою», «Як подолати невдачу?»
3	«Кодекс позитивної особистості», «Життя – це не ті дні, що минули, а ті, що запам'ятались»

Положення про циклову сюжетно-рольову гру «Супермаркет лідерських якостей»

Розробник :

Давидова О.О. методист науково-методичного відділу УДЦ «Молода гвардія»

I. Загальні положення

1.1. Цим положенням визначається мета та завдання сюжетно-рольової гри «Супермаркет лідерських якостей» далі – (Гра)

1.2. Ініціатором проведення Гри є науково-методичний відділ дитячого центру

1.3. Учасниками ГРИ є відпочиваючі в дитячому центрі діти. Вікова категорія дітей: 8-16 років.

1.4. Технічне та змістовне забезпечення здійснюють: науково-методичний відділ, табори, школа.

II. Мета та завдання гри

Мета: створення умов для виявлення та реалізації лідерського потенціалу особистості у умовах дитячого закладу оздоровлення та відпочинку.

Завдання:

навчити генерувати, аналізувати і реалізовувати нові ідеї;

сформувати навички планування оцінювання власної роботи та роботи інших;

розвинути організаторські здібності

сформувати вміння працювати в команді

навчити приймати рішення та прогнозувати наслідки даних рішень

сприяння самореалізації, творчості та самовдосконалення.

III Порядок проведення гри

3.1. Термін проведення Гри: протягом тематичної зміни 18 днів.

3.2. Гра проводиться в три етапи:

1-й етап Організаційний;

2-й етап Основний;

3-й етап Заклучний

3.3. Основні етапи та план заходів гри

Назва заходу	Форма роботи	Зміст заходу
1-й етап Організаційний		
«7 чудес лідерства»	Тренінг	Презентація педагогом – «продавцем» лідерських якостей. Виготовлення учасниками тренінгу реклами зазначених якостей у формі біг-борду, ролику, листівки тощо. Створення пазлу «7 чудес лідерства».
«Лідерська абетка»	Виставка живих скульптур	Виставка «живих експонатів» (демонстрація лідерських якостей в дії). Розігрування проблемних життєвих ситуацій. Складання та аналіз типологічного портрету лідера.
2-й етап Основний		
«Мій вибір»	Аукціон лідерських якостей	Кожна дитина – учасник аукціону: педагог, ведучий. Вибір учасниками «товару супермаркету», який найбільше підходить їх особистостям.
«Купи – продам»	Сюжетна гра	Купівля товару в «супермаркеті» за «кошти» – виконання творчих завдань. «Супермаркет» працює протягом зміни.
3-й етап Заключний		
«Ідентифікація лідера»	Круглий стіл	Обговорення компетенцій сучасної успішної особистості.
«МоЯ Валіза»	Ток-клуб	Демонстрування дітьми –«покупцями» вмісту «кошиків»/«валіз», які вони наповнювали протягом гри; обговорення необхідності кожного товару; прогнозування розвитку лідерських якостей у своїй подальшій діяльності.

Створення «Книги побажань та пропозицій «Супермаркету лідерського якостей»	Проект колективна презентація	Заповнення книги побажань «супермаркету»; акцентування уваги на ключових позитивах гри в цілому; внесення пропозицій для покращення роботи «супермаркету». Вручення «супермаркету» «Знаку якості».
---	-------------------------------------	--

IV. Організаційні засади гри

4.1. В ході гри педагоги та діти отримують ролі:

«директор Супермаркету лідерських якостей»;

«адміністратор Супермаркету лідерських якостей»;

«консультанти відділів»;

«касир»;

«покупці».

4.2. В процесі гри використовується спеціальна термінологія:

«Товар»- якості

«Покупці»- учасники заходу

«Відділи супермаркету» - тематичні блоки

«Плата за товар» участь у різних конкурсах, іграх

«Участь у заході» відвідування супермаркету

4.3. Територія гри ««Супермаркет лідерських якостей» умовно поділена на два сектори:

- «відділи супермаркету» - це систематизовані особистісні та професійні характеристики лідера; зони можливого розвитку особистісних якостей дитини:
 - «відділ інтелекту», «відділ креативного потенціалу», «відділ організаторських здібностей», «відділ громадської активності».
 - «відділ інтелекту» - особистісні якості лідера: широкий кругозір, кмітливність, ерудованість, винахідливість, схильність аналізувати, систематизувати;

- «відділ креативного потенціалу» - особистісні якості лідера: творчість, оригінальність, нестандартний підхід до вирішення проблеми, мобільність, здатність до інновацій;
- «відділ організаторських здібностей» - особистісні якості лідера: розпорядливість, організованість, вміння працювати в команді і керувати нею, зібраність, завзятість, орієнтація в екстремальній ситуації;
- «відділ громадської активності» - особистісні якості лідера: інтерес до суспільної і громадської роботи; ініціативність; вимогливість до себе; відповідальність за виконання громадських доручень; готовність допомагати іншим, волонтерство.
- «розрахункова каса» - рефлексія заходу, обґрунтування дитиною вибору актуальних лідерських якостей.

«На касі» відбуватиметься демонстрація вмісту «корзин» (індивідуальний набір вибраних лідерських якостей) «покупцями» і аргументація, чому саме ці товари (якості) придбали, а саме чого навчилися, які якості розвивали і чи дійсно це вийшло зробити. Аргументація - це розрахунок.

V. План підготовки гри

5.1. Створення проекту заходу, визначення основних етапів сюжетно-рольової гри ;

5.2. Підбір практичних пізнавальних завдань та вправ відповідно до специфіки конкурсних блоків гри

5.3. Розподіл ролей:

– директор, адміністратор, консультанти, касир, покупці;

5.4. Оформлення гри:

Підбір костюмів та реквізитів для роботи «відділів»:

підготовка реквізитів для «покупців» (учасників гри) – корзини;

- підготовка реквізитів для роботи «відділів супермаркету» (конкурсних блоків) – назви відділів, «товари» , рекламний буклет, книга відгуків та пропозицій для героїв;

- підготовка реквізитів для роботи «каси супермаркету» (рефлексія заходу) – «каса»;

- підбір музики;

VI. Хід гри

6.1. *Вступна частина*

- 6.1.1. Вихід «адміністратора» з оголошенням про «день відкритих дверей» у «супермаркеті лідерських якостей» ;
- 6.1.2. Повідомлення адміністратора про специфіку роботи «супермаркету» - вручення буклетів, в яких вказані «відділи супермаркету», перераховано наявний «товар» та умови його «придбання», а також порядок проходження «каси»
- 6.1.3. Запрошення до «супермаркету дітей»;
- 6.1.4. Переміщення на територію «супермаркету».
- 6.2. *Основна частина*
 - 6.2.1. Зустріч з директором «супермаркету»
 - 6.2.2. Знайомство із працівниками «супермаркету»
 - 6.2.3. Вручення «корзин» «покупцям»
 - 6.2.4. Відвідування «відділів супермаркету» та «придбання товарів»
- 6.3. *Заклучна частина*
 - 6.3.1. Проходження «каси супермаркету»
 - 6.3.2. Підсумкове слово «директора», подяка покупцям
 - 6.3.3. Заповнення «книги скарг та пропозицій»
 - 6.3.4. Вручення «карток постійних клієнтів «супермаркету»

**Тематика дебатних турнірів
(Блок «Інтелект»)**

<i>№ п/п</i>	<i>Тема дебатного турніру</i>
<i>Середня вікова категорія</i>	
1	Інтернет робить дітей обмеженими
2	Застосування фізичних покарань – припустимий засіб виховання дітей
<i>Старша вікова категорія</i>	
1	Соціальні мережі – це краще ніж реальність
2	Прогрес науки загрожує культурі

**Теми форум-театрів
(Блок «Моральність»)**

<i>№ п/п</i>	<i>Теми</i>
<i>Молодша вікова категорія</i>	
1	«Змінити все, або Попелюшка на все життя»
2	«Незнайка у колі друзів»
3	«Дружити треба вміти»
<i>Середня вікова категорія</i>	
1	«Янгол з одним крилом»
2	«Вибір за тобою»
3	«Школа взаємин»
4	«Планета «Старість»
<i>Старша вікова категорія</i>	
1	«Дорослий світ дитинства»
2	«Соціальна нерівність»
3	«Проблема – не вирок»
4	«Батьки і діти»
5	«Стежка в доросле життя»

Положення про конкурс дитячих відео проектів «100 ідей для України»

Розробник :

Давидова О.О. методист науково-методичного відділу УДЦ «Молода гвардія»

I. Загальні положення

1.1. Дане положення визначає організаційні засади підготовки та проведення конкурсу проектів «100 ідей для України» (далі конкурс).

1.2. Конкурс реалізує цілі та завдання стратегії «Національно-патріотичного виховання 2016-2020 р.».

1.3. Конкурс проводиться з ініціативи адміністрації УДЦ «Молода гвардія» та розроблений науково-методичним відділом.

1.4. Співорганізаторами конкурсу є адміністрація таборів та організаційно-програмний відділ.

II. Мета та завдання конкурсу

2.1. Метою конкурсу є створення умов для підтримки і реалізації ініціатив дітей та формування у них патріотичних почуттів.

2.2. Завдання конкурсу:

- виховувати розуміння власної причетності до розбудови майбутнього країни;
- сприяти переосмисленню власної поведінки по відношенню до родини, суспільства, країни;
- підвищувати рівень громадянської свідомості і активності;
- розвиток соціальних компетентностей;
- розвиток особистісних компетентностей.

III. Термін та порядок проведення

3.1. Конкурс проводиться в рамках тематичного блоку програми під час зміни

3.2. Конкурс передбачає наступний порядок:

- оголошення конкурсу дитячих відео проектів (15.10.15);
 - збір заявок (не пізніше 3-денного терміну з моменту оголошення);
 - формування списків учасників, вибір ними теми, форми проекту;
 - презентація конкурсних проектів (за окремим графіком з 22.10.15);
 - робота конкурсної комісії (22.10.15. – 27.10.15);
 - збір звітних матеріалів;
 - нагородження переможців та учасників конкурсу (28.10.15).
- 2.3. Участь у конкурсі передбачає наступні дії:

- формування робочих груп;
- вибір теми проекту, форми презентації;
- презентація головної ідеї майбутнього проекту;
- отримання консультацій фахівців,
- реалізація основних заходів проекту;
- підготовка презентаційного матеріалу
- презентація конкурсних проектів

IV. Інформація щодо учасників конкурсу

4.1. До участі в конкурсі долучаються діти віком від 8 до 16 років.

4.2. Діти, що виявили бажання розробки конкурсного проекту, стають його активними учасниками, діти, які не залучаються до процесу підготовки – пасивні учасники конкурсу.

4.3. Учасниками конкурсу вважаються також діти, які входять до складу журі.

IV. Перелік тем проектів

<i>№ n/n</i>	<i>Теми</i>
<i>Молодша вікова категорія</i>	
1	«Мрій, дій, досягай»
2	«Не чекай, плати за добро, адже воно безцінне»
3	«Жива карта України»
4	«Великі українці»
<i>Середня вікова категорія</i>	
1	«Змінюючи себе – змінимо Україну»
2	«Знай, цінуй, шануй»
3	«Діалог з рідним краєм»
4	«Мої мрії – крила Батьківщини»
<i>Старша вікова категорія</i>	
1	«Розумій, поважай, єднайся»
2	«Юні пам'ять збережуть»
3	«Вишиванка, моя вишиванка»
4	«Лину до кришталевих джерел»

Вимоги до проектів

4.1. Відповідність даному положенню;

4.2. Відповідність проекту зазначеній тематиці;

4.3. Проект має бути авторським;

4.4 Проект має бути доступний.

Основні етапи реалізації проекту:

2.4.Форми презентації конкурсних проектів:

Відео-проект: ролик, реклама, кліп;

Атр-проект:малюнок, комікс, колаж;

Літературні проекти: стаття, прозовий твір;

Фото проект: тематична виставка, фото крос

V. Порядок визначення кращих відео проектів

- 5.1. Оцінювання проєктів відбувається під час їх презентації.
5.2. Переможців буде визначено у кожній з рубрик: відео-проєкт, арт-проєкт, літературний проєкт, фото-проєкт.
5.3. Переможців буде визначено у кожній віковій групі.

VI. Критерії оцінювання відео проєктів

- 6.1. Актуальність.
6.2. Повнота у розкритті теми.
6.3. Змістовність.
6.4. Оригінальність.
6.5. Естетичність та правильність оформлення;
6.6. Якість і доступність.
6.7. Авторський вклад.
6.8. Відповідність даному положенню.

VII. Конкурсна комісія конкурсу:

Голова конкурсної комісії

1.....

Члени Конкурсної комісії

1.....

2.....

2.5.Вимоги до презентації:

Відповідність матеріалу вибраній темі проєкту та даному положенню;
Заборонено використовувати запатентовані анімації, логотипи та фічуретки.

2.5. Презентація:

I етап презентації:

– вступне слово авторів (обґрунтувати актуальність ідеї)

II етап:

презентація матеріалу.

2.3.Освітньо-розвивальна програма «Територія успіху»

Укладачі:

Бербер Н.М – методист науково-методичного відділу Державного підприємства «Український дитячий центр «Молода гвардія»;

Корнієнко А.В. – кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник лабораторії позашкільної освіти Інституту проблем виховання НАПН України.

Рецензенти:

Петрочко Ж.В. – доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з науково-експериментальної роботи Інституту проблем виховання НАПН України;

Щубелка Н.В. – кандидат філософських наук, доцент, завідувач науково-методичним відділом Державного підприємства «Український дитячий центр «Молода гвардія»;

Видобора В.В. – кандидат економічних наук, доцент кафедри загальної економічної теорії, декан кредитно-економічного факультету Одеського національного економічного університету.

Програму затверджено Вченою радою Інституту проблем виховання НАПН України *(протокол № 8 від 5 вересня 2016 р.)*

Програму затверджено на засіданні педагогічної ради ДП «УДЦ «Молода гвардія» *(протокол № 1 від 15 лютого 2016 р.)*

Схвалено Міністерством соціальної політики України Департаментом захисту прав дітей та усиновлення.

Пояснювальна записка

Економічна культура є необхідним елементом життєдіяльності суспільства, а економічні знання – вагомим компонентом у системі знань сучасної людини.

Сьогодні формування економічної культури є пріоритетним завданням сучасної освіти. Для вирішення цього завдання відбувається пошук нових форм і технологій навчання і виховання, які не тільки сприяють отриманню та закріпленню знань у сфері економіки, але й дозволяють сформувати практичні вміння та навички, сприяють освоєнню сучасних форм організації трудової діяльності, економічних відносин, активізують економічне мислення, формують відповідні цінності, компетентності.

Практика показує, що для сучасних дітей характерний низький рівень економічної грамотності, вони не знайомі з правилами ведення сімейного бюджету, у них відсутня життєвий досвід товарно-грошових відносин. Все частіше зустрічаються діти, які не пристосовані до самостійного життя в сучасних економічних умовах, вони зіштовхуються з труднощами при виборі професії.

Освітньо-розвивальна програма «Територія успіху» побудована на основі компетентнісного підходу та має практично-навчальний характер. Метою програми є розширення економічних знань та формування компетентностей у сфері підприємницької діяльності у дітей та учнівської молоді. Під час реалізації програми діти отримають основи економічних знань, матимуть можливість розвинути систему практичних навичок, які дозволяють їм

орієнтуватися в економічному просторі сучасного суспільства, та дозволяють розуміти економічну ситуацію та фінансове життя суспільства.

В основі програми «Територія успіху» - реалізація ділової гри «Бізнес центр», що передбачає використання ігрових та проектних технологій. Такий підхід дозволяє реалізувати дану програму в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку в межах тематичної зміни

I. Загальні положення

2.1. Назва програми: освітньо-розвивальна програма «Територія успіху»

2.2. Цільова спрямованість програм: соціально-реабілітаційне спрямування, економічне виховання.

2.3. Вікова категорія дітей: молодша, середня та старша вікова категорії дітей

Мета: створення умов для формування економічної культури дітей та учнівської молоді під час перебування у дитячому закладі оздоровлення та відпочинку.

Завдання:

- сформувати *економічні компетентності* (*підприємливість та фінансова грамотність*) дітей та учнівської молоді:
 - сприяти розумінню дітьми економічної ситуації та фінансового життя суспільства;
 - формувати вміння в цілому оцінювати економічні та соціальні умови здійснення підприємницької діяльності;
 - формувати вміння визначати доцільність користування тими чи іншими фінансовими послугами, раціональної економічної та фінансової поведінки людини як споживача фінансових послуг, платника податків;
 - розвивати особистісний інтерес дітей та учнівської молоді до вивчення предметів економічного спрямування;
- сформувати *особистісні компетентності* (особистісний інтерес до вивчення предметів економічного спрямування; здатність до критики та самокритики; готовність дотримуватись етичних і правових норм з урахуванням соціальної політики держави у галузі економіки; усвідомлення соціальної значущості своєї майбутньої професії, володіння високою мотивацією до виконання професійної діяльності);
- розвинути *соціальні і громадянські компетентності* (здатність займати активну громадянську позицію):
 - інформувати про сутність і значення вияву активної громадянської позиції;
 - створювати сприятливі умови для самореалізації, розкриття творчого потенціалу у сфері економічної діяльності;
 - формувати у вихованців уміння ефективно працювати в команді; мотивувати до виконання колективних творчих завдань;

- сприяти набуттю вихованцями досвіду економічної діяльності відповідно до віку; здатність до організації, планування і прийняття спільних рішень.

II. Зміст програми

Програма «Територія успіху» передбачає організацію навчально-виховної та дозвілдової діяльності з використанням різних форм і методів роботи із дітьми.

Навчально-виховна діяльність організовується через тренінгові заняття (*«Фінансова грамотність»*, *«Індустрія реклами. Плюси та мінуси»*, *«Доходи та витрати»* тощо); майстер-класи (*«Діловий етикет»*, *«Бізнес документація»*); інтерактивний лекторій (*«Історія української гривні»*), лекції (*«Бізнес-планування»* тощо); ділові ігри (*«Робінзон»*, *«Сімейний бюджет»*); проектну діяльність (*«Економіка в обличчях»*).

Цілепокладання такої діяльності: знайомство з сучасними банківськими системами та операціями, різними видами рекламних послуг та моделями створення рекламних проєктів; поглиблення та закріплення уявлень дітей про доходи та витрати; оволодіння основами ділового етикету, здобуття навиків ведення ділової документації; знайомство з основними елементами грошової культури, механізмами та технологіями організації бізнесу, бізнес-планування; знайомство з основами економічних знань, складовими сімейного бюджету, формування вмінь його раціонального розподілу; ідентифікація сучасного бізнесмена.

Дозвіллєва діяльність реалізується через екскурсії (*Виїзд до Одеського національного економічного університету, Виїзд до Одеського центру зайнятості*); ігри (*«Рекламний бум»*, *«PR-кампанія»*, *«Подорож у світову валютну систему»* тощо), імпровізоване кафе *«Бережи ресурси, заощаджуй сімейний бюджет»*); ток-шоу *«Кредит спосіб допомоги, чи інструмент фінансової залежності»*; проєкти (*«Підприємець року»*, *«Стратегія фірми»* тощо).

Цілепокладання такої діяльності: розширення наукового кругозору з економіки; знайомство зі специфікою діяльності центру зайнятості; закріплення знань про особливості реклами та рекламного процесу; знайомство з системою та принципами банківського кредитування; вироблення розуміння цінності природних ресурсів та усвідомлення необхідності їх заощадження; засвоєння знань про міжнародні валютні системи, розробку проєктів рекламних кампаній та аспектів діяльності фірм.

Програма «Територія успіху» передбачає реалізацію *ділової гри «Бізнес центр»*. (Додаток А). Саме ця гра і об'єднує у собі усі зазначені вище форми і методи роботи. Для функціонування Бізнес центру (табору) організовується робота фірм (загонів). Вихованці табору виконуватимуть ролі співробітників фірм, які мають певні функціональні обов'язки (директор, секретар, піар-менеджер, та інші).

Кожна фірма надає певний спектр послуг у системі економічної взаємодії (наприклад, фізкультурно-оздоровчі, профорієнтаційні, творчі, юридично-правові, екологічні, освітні та інші). Завдання кожної з фірм – спланувати свою діяльність відповідно до обраного напрямку (самостійно розробити бізнес-план і реалізувати його протягом роботи Бізнес центру).

Впроваджуючи програму бізнес-плану (таборові і загонові справи), учасники гри отримують дохід в певній символічній грошовій одиниці. Для заощадження коштів кожна дитина відкриває рахунок у «банку» і отримує «чекову книжку».

У кінці зміни, залежно від накопиченого капіталу, обирається найкраща фірма, кращий керівник і кращі співробітники. Таким чином, діти створюють свій бізнес і всіляко його розвивають, знайомлячись з основами маркетингу, менеджменту, логістики.

Реалізація мети і завдань програми у процесі впровадження ділової гри відбувається поетапно.

Особлива увага приділяється органам співуправління та самоврядування (тимчасовим дитячим об'єднанням): бізнес-клубам (рада директорів, креативне агентство, редакція, рекламне агентство, фітнес-клуб, банк, біржа праці, податкова). Їх мета – координація гри

IV. Основні форми, методи та технології

Ігрова технологія – метод активного навчання, який використовує імітаційне моделювання досліджуваних явищ, процесів з метою всебічного і глибокого аналізу тієї чи іншої проблеми. У дидактичній грі основним типом діяльності є навчальна діяльність, яка вплітається в ігрову і набуває рис спільної ігрової навчальної діяльності.

Метод проектів - навчальна технологія, спрямована на здобуття дітьми індивідуального досвіду проектної діяльності, розвиток компетентностей, отримання знань завдяки системній організації проблемно-орієнтованого навчального пошуку.

Технологія колективних творчих справ – технологія виявлення та розвитку різних видів творчих здібностей вихованців на основі колективної діяльності як засобу самовиховання і становлення особистості. Колективна діяльність проектується на основі конкретної справи, вирішення якої є процесом спільного творчого пошуку кращих рішень важливих завдань.

Тренінгова технологія - метод активного навчання, метою якого є процес оволодіння новими знаннями, отримання нових навичок, удосконалення та розвиток особистісних якостей через набуття навчального досвіду з тим, щоб досягти ефективного виконання в одному виді діяльності або в певній галузі.

Форма освітньо-виховних заходів

Ділова гра –форма освітнього заходу, що передбачає рольову структуру ведення, розподіл ролей, переробку інформації й підготовку матеріалу відповідно до запропонованого сценарію.

V. Очікувані результати

Вихованці знатимуть і розумітимуть:

- сутність і значення економічної ситуації та фінансового життя суспільства;
- економічні та соціальні умови здійснення підприємницької діяльності;
- сутність і значення раціональної економічної та фінансової поведінки людини як споживача фінансових послуг, платника податків;
- доцільність користування тими чи іншими фінансовими послугами.

У вихованців сформуються особистісні компетентності:

- особистісний інтерес до вивчення предметів економічного спрямування; здатність до критики та самокритики;
- готовність дотримуватись етичних і правових норм з урахуванням соціальної політики держави у галузі економіки;
- усвідомлення соціальної значущості своєї майбутньої професії;
- володіння високою мотивацією до виконання професійної діяльності;
- адаптація до сучасних умов життєдіяльності;
- самореалізація, розкриття творчого потенціалу у сфері економічної діяльності;
- досвід економічної діяльності відповідно до віку.

У вихованців сформуються соціальні і громадянські компетентності:

- уміння і навички колективної праці, роботи в групах, що сприяють розвитку міжособистісного спілкування, організації, планування і прийняття спільних рішень;
- активна громадянська позиція вихованців;
- патріотизм;
- висока мотивація для виконання професійної діяльності.

Положення про ділову гру «Бізнес центр»

Розробник :

Бербер Н.М. методист науково-методичного відділу УДЦ «Молода гвардія»

I. Загальні положення

1.1. Цим положенням визначається мета та завдання ділової гри «Бізнес центр», далі Гра

1.2. Ініціатором проведення Гри є науково-методичний відділ дитячого центру

1.3. Технічне та змістовне забезпечення здійснюють науково-методичний відділ, табори, школа.

II. Мета та завдання гри

Мета: створення умов для формування економічної культури та фінансової грамотності дітей в умовах оздоровлення та відпочинку.

Завдання:

- формувати здатність розуміти економічну ситуацію та фінансове життя суспільства;
- розвивати особистісний інтерес дітей до вивчення предметів економічного спрямування;
- сприяти набуттю вихованцями досвіду економічної діяльності відповідно до віку;
- формувати уміння і навички колективної праці, роботи в групах;
- формувати уміння організації, планування і прийняття спільних рішень;
- мотивувати для відповідального виконання професійної діяльності;
- сприяти самореалізації, творчості та самовдосконалення.

III. Учасники гри

3.1. Учасниками Гри є відпочиваючі в дитячому центрі діти.

Вікова категорія дітей: 7-16 років.

IV. Порядок і термін проведення гри

4.1. Термін проведення Гри: ділова гра «Бізнес центр» реалізується в межах тематичної зміни - тривалістю 21 день.

4.2. Гра проводиться у вісім етапів:

І етап «Знайомство і відкриття Бізнес центру»

Знайомство з особливостями функціонування Бізнес центру, вибір напрямку (профілю) фірми і визначення специфіки послуг, які вона надаватиме. Відкриття Бізнес центру. Формування структури фірми, складання бізнес-плану (плану роботи на зміну), створення логотипу (емблеми), презентаційного інформаційного стенду фірми (загонового куточка).

II етап «На старті нових відкриттів»

Презентація та реєстрація фірм, захист бізнес-плану, відкриття рахунку в банку, організація роботи бізнес-клубів (тимчасових дитячих об'єднань).

III етап «Піар – двигун прогресу»

Проведення рекламної кампанії діяльності фірм.

IV етап «Сім якостей успішного бізнесмена»

Відвідування навчальних тренінгових занять, майстер-класів, зустрічі з підприємцями.

V етап «Профорієнтація»

Профорієнтаційні заходи, екскурсії.

VI етап «Я – споживач»

Відвідування навчальних занять.

VII етап «Реалізація ідей»

Реалізація ідей бізнес-плану (проведення заключних загонів і таборових заходів).

VIII етап «Закриття Бізнес центру»

Моніторинг діяльності фірм, нагородження кращих її керівників та співробітників, аналіз ефективності програми.

V. Організаційні засади гри

5.1. В ході гри педагоги та діти отримують ролі:

- Президент – начальник табору;
- Помічник президента – заступник начальника з виховної роботи;
- Радники президента – методист, культорганізатор;
- Генеральний директор – головний лідер;
- Директор фірми – лідер;
- Власник фірми – педагог-організатор;
- Співробітники фірми – діти
- Посади співробітників фірм:
 - секретар;
 - піар-менеджер;
 - дизайнер;
 - фітнес-інструктор;
 - бухгалтер.

5.2. Гра передбачає створення та роботу наступних структурних підрозділів:

- Бізнес центр – табір;
- Бізнес клуби – тимчасові дитячі об'єднання;
- Рада директорів – об'єднання лідерів загонів, яке здійснює контроль діяльності фірм;
- Рекламне агентство – відповідає за проведення рекламних компаній фірм, надає рекламні послуги;
- МолГвардБанк – здійснює банківські операції (надання кредитів фірмам, заощадження коштів співробітників фірм);

Санітарно-епідеміологічна служба – здійснює контроль за виконанням санітарних норм в приміщеннях, на вулиці;

Редакція – відповідає за написання статей, проведення репортажів, інтерв'ю, видавництво газети;

Креативне агентство – створює дизайнерські проекти;

Фітнес-клуб – займається організацією та проведенням спортивних заходів, заходів з оздоровлення.

VI. Хід гри та план заходів по реалізації ділової гри «Бізнес центр»

День змін	Етапи зміни	Назва заходу, форма проведення	Зміст
1 день	I етап «Знайомство і відкриття Бізнес центру»	Заїзд, Ділова гра «Співбесіда»	Реєстрація дітей на біржі праці, створення власних резюме.
		Організаційно - побутовий збір «Знайомство з правилами трудового розпорядку»	Знайомство з режимом дня, правилами поведінки в офісі (корпусі), ресторані (їдальні), на морі, посадовою інструкцією (технікою безпеки).
		Збір знайомств «Привіт, це я!»	Проведення тренінгових вправ, ігор на згуртування та знайомство. Діагностика очікувань дитини від зміни.
		Вечір законів і традицій «Статут Бізнес центру»	Знайомство з законами та традиціями Бізнес центру (табору).
2 день.		Екскурсія по табору «Знайомтесь, Бізнес центр!»	Знайомство з територією табору, його об'єктами, співробітниками, особливостями функціонування.
		Формування системи самоврядування «На старті»	Визначення назви фірми (загону), відділів (творчих груп), сфери їх діяльності (напряму), функціональних обов'язків кожного співробітника, створення та підписання контракту з власником фірми (педагогом-організатором), розробка статуту фірми.

		Ділова гра «Крок до успіху»	Проведення ігор на визначення лідера. Обрання директора (лідер) фірми.
		Майстер-клас «Створення логотипу: секрети успіху»	Знайомство з видами логотипів, технологією їх створення, з правильністю поєднання кольорів.
3 день.		Творча робота «Облаштуй свій офіс»	Оформлення офісів (загонових місць), проектування логотипів (емблем), презентаційних стендів фірм (загонових куточків).
		Творчий збір «Бізнес планування»	Знайомство з поняттям «Бізнес-план», з технологією його складання. Створення планів роботи на зміну.
		Ділова гра «Вибір майбутнього»	Протягом дня проводиться передвиборна агітація, по завершенню якої, обирається генеральний директор Бізнес центру.
		Церемонія відкриття Бізнес центру	Відкриття Бізнес центру (тематичної зміни), оренда офісів.
		Інформаційна година «Історія походження грошей»	Знайомство з історією походження грошей в Україні.
4 день.		Колективно-творча справа «Фабрика грошей»	Розробка авторського макету грошової одиниці, його презентація. Обрання найкращого ескізу, який і стає загальнонаборовою валютою.
		Станційна гра «Подорож у світову валютну систему»	Уявна подорож по країнах Європи. Знайомство з їх економікою, валютою, історією її походження. Виконання творчих завдань.
		Тренінг «Фінансова грамотність»	Знайомство з поняттям «банк», «пластикова картка», «електронний платіж», «депозит», «кредит»; з особливостями надання банківських послуг.

5 день.	II етап «На старті нових відкриттів»	Відкриття банку «МолГвардбанк»	Офіційне відкриття банку, особового рахунку фірми, її співробітників.
		Тренінг «Тимбілдінг»	Проведення різних вправ на командування, вміння працювати в команді.
		Презентація «Відкриття фірм»	Презентація загонів, структур фірм.
6 день.	III етап «Піар - двигун прогресу»	Ранкова розмова «20 фактів про рекламу»	Інформування про найцікавіше зі світу індустрії реклами та способи її створення.
		Тренінг «Індустрія реклами. Плюси та мінуси»	Знайомство з поняттям «реклама», вимогами до її організації, умовами ефективності; позитивними та негативними сторонами реклами.
		Рольова гра «PR-кампанія»	Проведення рекламних кампаній (виготворення рекламних плакатів, брошур, флаєрів, візиток, знімання відеореклами).
7 день.		Зустріч з юристом «Правові основи діяльності фірм, організацій»	Ознайомлення з законодавством, яке регулює діяльність фірм, «Трудовим кодексом». Знайомство з державними органами із захисту прав споживачів.
		Конкурсна програма «Фестиваль реклами»	Конкурс між представниками різних фірм в знаннях галузі реклами.
8 день.	IV етап «Сім якостей успішного бізнесмена»	РІШУЧІСТЬ	
		Ранкова розмова «З чого починається бізнес?»	Інформування про роль людини в бізнесі.
		Фестиваль проєктів «Економіка в обличчях»	Дослідження біографій та діяльність знаменитих підприємців. Створення портрету ідеального керівника.
		ЦІЛЕСПРЯМОВАНІСТЬ	

		Зустріч з відомими бізнесменами «Сміливо іди до мети!»	Знайомство зі світом реальної економіки, особливостями функціонування сучасних підприємств.
9 день.		КОМУНІКАБЕЛЬНІСТЬ	
		Тренінг «Ораторське мистецтво – запорука успіху бізнесмена»	Знайомство з історією красномовства, технологією публічного виступу, визначення ролі ораторського мистецтва у діловому житті.
		ІМІДЖ	
		Практикум «Діловий етикет»	Знайомство з основами ділового етикету (дрес-код, стиль письма, мова, робоче місце).
		Показ мод «Mg-Fashion»	Демонстрація трендів офісного стилю одягу.
10 день.		ОРГАНІЗОВАНІСТЬ	
		Ділова гра «Як стати менеджером?»	Знайомство з основами менеджменту, особистими якостями сучасного менеджера, з правилами раціонального розподілу часу.
		КРЕАТИВНІСТЬ	
		Тренінг «Креативність і бізнес»	Знайомство з поняттям «креативне мислення», методами креативного вирішення проблем.
		Творча робота «Надихай і твори»	Створення і креативне оформлення бізнес-гасел.
11 день.	IV етап «Сім якостей успішного бізнесмена»	КОНКУРЕНТОЗДАТНІСТЬ	
		Лекція «Конкуренція. Її типи та види»	Знайомство з поняттям «конкуренція», її сильними та слабкими сторонами, формами, методами.
		Колективно-творча справа «Тендер»	Об'єднання дітей в групи для підготовки тендерів на надання певних послуг. Презентація. Визначення кращих проєктів.
		Конкурсна програма «Підприємець нашого часу»	Конкурс між директорами фірм (лідерами загонів).

12 день.	V етап «Профорієнтація»	Інформаційна година «Професії XXI століття»	Знайомство з новими професіями XXI століття.
		Тренінг з профорієнтації «Людина для професії чи професія для людини?»	Проведення вправ для визначення своїх професійних нахилів, інтересів, здібностей; виявлення унікальних особистісних якостей.
		Бесіда «Знайомство з професією»	Зустріч з представниками різних професій.
13 день.		Соціологічне опитування «Азбука професій»	Складання рейтингу найпопулярніших професій серед дітей.
		«Хочу, буду, зможу»	Випробування дітей в різних видах професій.
		Віїзд до Одеського національного економічного університету	Знайомство з університетом, його кафедрами, професорами.
14 день.		Шоу-програма «Світ професій» (середня і старша вікова категорія)	Знайомство зі світом професій, різними видами діяльності.
		Загонова справа «Дерево родинних професій»	Складання родового дерева родинних професій.
		Конкурс агітаційних малюнків «Очіма дитини» (молодша вікова категорія)	Популяризація різних професій.
15 день.	VI етап «Я - споживач»	Тренінг «Розумний споживач»	Знайомство з поняттям «споживач», із законом «Про захист прав споживачів», з правами споживача.
		Тренінг «Твоя сім'я – твій капітал»	Знайомство з поняттям «бюджет», «дохід». Складання бюджету, планування витрат, розподіл бюджету між членами сім'ї.
		Круглий стіл «Бути економним – вимога часу»	Розгляд різних способів економії ресурсів.

16 -18 день.	VI «Реалізація ідей»	Проведення підсумкових заходів фірм.	Реалізація фінальних заходів фірм відповідно до обраного напрямку (профілю).
19 день.	VII етап «Закриття Бізнес центру»	Ярмарок «Дружня гостина»	Фінальний етап діяльності фірм.
		Аукціон «Раз, два, три – продано»	Обмін заробленого капіталу протягом зміни на сувеніри, додаткову екскурсію.
20 день.		Показова програма «Це зробив я і ти!»	Демонстрація відеозвітів про виконану роботу фірм протягом всієї зміни.
		Церемонія закриття «Бізнес центру»	Закриття Бізнес центру, нагородження кращих співробітників, директорів фірм.
21 день.	VIII	Анкетування	Моніторинг програми зміни серед дітей, педагогів-організаторів.
		Роз'їзд	

2.4. Програма соціально-психологічного супроводу дітей, постраждалих внаслідок АТО, та дітей внутрішньо-переміщених осіб «В обіймах країни дитинства».

Укладачі:

Лебединський Е.Б. – генеральний директор Державного підприємства "Український дитячий центр "Молода гвардія";

Симоненко С.М. - доктор психологічних наук, професор, керівник проекту: «Психологічні технології в контексті навчально-оздоровчої діяльності» ДП "УДЦ "Молода гвардія", завідувач кафедри психології розвитку і соціальних комунікацій ПНПУ ім. К.Д.Ушинського;

Щубелка Н.В. - кандидат філософських наук, доцент, завідувач науково-методичного відділу Державного підприємства "Український дитячий центр "Молода гвардія";

Вольчева Г.А. - методист науково-методичного відділу Державного підприємства "Український дитячий центр "Молода гвардія".

Рецензенти:

Бездень В.М. – відмінник освіти, заступник генерального директора з виховної роботи Державного підприємства "Український дитячий центр "Молода гвардія";

Сергєєва А.В. – доктор психологічних наук, професор кафедри загальної і диференціальної психології ПНПУ ім. К.Д.Ушинського.

Програму розглянуто та схвалено на засіданні кафедри психології розвитку і соціальних комунікацій ПНПУ ім. К.Д.Ушинського.

Протокол № 6 від “27” січня 2015 року.

Програму затверджено на засіданні Вченої Ради ПНПУ ім. К.Д.Ушинського
Протокол № 6 від “29” січня 2015 року.

Програму затверджено на засіданні педагогічної ради ДП "Український дитячий центр "Молода гвардія".

Протокол № 1 від “12” лютого 2015 року.

Схвалено Міністерством соціальної політики України Департаментом захисту прав дітей та усиновлення.

Пояснювальна записка

На даний час суспільство переживає низку соціально-економічних проблем, пов'язаних з ситуацією, що склалася в зоні АТО. За цих умов актуальною стає реабілітація дітей, постраждалих внаслідок АТО та дітей внутрішньо-переміщених осіб. Даний контингент дітей конче потребує відновлення фізичного і психологічного здоров'я, порушення яких унеможливорює процес реалізації потенціалу особистості, веде за собою стреси, зниження працездатності.

Ряд установ та соціальних інститутів вже працюють у даному напрямку і сьогодні в Україні діє ряд програм, здебільшого психологічного спрямування, що направлені на подолання стресів, психічних травм, невпевненості, акомфортності, негативізму, підозрілості та інше.

Опрацювавши досвід проведення таких реабілітаційних заходів та врахувавши специфіку діяльності УДЦ «Молода гвардія», розроблено програму «В обіймах країни дитинства». В рамках програми підростаючому поколінню надається необхідна психологічна підтримка та оздоровлення, допомога в особистісному самовизначенні, адаптації та соціалізації.

Програма реалізується в трьох напрямках: психологічний супровід, педагогічний супровід, спортивно-оздоровча робота. Реалізація даних блоків проходить одночасно, так дитина у комплексі отримує освітньо-виховні, оздоровчі та психологічні послуги, що сприяють відновленню її морального та психологічного здоров'я, соціалізації, а також виробленню позитивних альтернатив власного зростання.

Акцент програми на психологічному супроводі, дозволяє забезпечити умови для психологічного та емоційного оздоровлення дітей, підняти рівень їх стресостійкості та надати оперативну допомогу у стресових і постстресових ситуаціях. Розширена дозвілєва програма та колективна творча діяльність сприяє соціокультурній реабілітації дітей.

Програма соціально-психологічного супроводу «В обіймах країни дитинства» розроблена для реалізації в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку в межах тематичної зміни та адаптована для дітей усіх вікових категорій.

Психолого-педагогічний супровід – це цілісна системно організована діяльність з метою формування єдиного комплексу психологічних, соціально-педагогічних заходів, які забезпечують створення сприятливих умов процесам соціалізації, особистісному зростанню та самореалізації дітей, постраждалих внаслідок АТО та дітей внутрішньо-переміщених осіб шляхом включення в систему позитивних міжособистісних комунікацій.

Основні напрямки психолого-педагогічного супроводу:

- психологічне діагностування;
- психологічний супровід;
- психологічна корекція;
- розвиток, формування;
- психопрофілактика;
- педагогічний супровід;
- оздоровлення;
- соціокультурна реабілітація.

Психологічний супровід в рекреаційний період – це система заходів, спрямованих на відновлення, підтримку і зміцнення психічного здоров'я, розвиток і самоактуалізацію особистості школярів, їх творчого потенціалу з урахуванням вікових особливостей і провідної діяльності в молодшому шкільному, підлітковому та юнацькому віці.

Педагогічний супровід – форма педагогічної діяльності, яка націлена на створення умов для особистісного зростання та самореалізації дітей та підлітків, розвитку їх самостійності та соціальної зрілості.

Рекреаційно-оздоровчий супровід – комплекс спеціальних заходів соціального, виховного, медичного, гігієнічного, спортивного характеру,

спрямованих на поліпшення та зміцнення фізичного і психічного стану здоров'я дітей.

Соціокультурна реабілітація – комплекс заходів, що включають культурологічний механізм спрямований на повернення, створення психологічних механізмів, що сприяють постійному внутрішньому зростанню, розвитку і в цілому відновленню культурного статусу дитини як особистості.

I. Загальні положення

1.1. Назва програми: Програма соціально-психологічного супроводу дітей, постраждалих внаслідок АТО, та дітей внутрішньо-переміщених осіб «В обіймах країни дитинства».

1.2. Цільова спрямованість програми: соціально-психологічний супровід, організація змістовного дозвілля;

1.3. вікова категорія дітей: діти усіх вікових категорій

Мета і завдання

Мета: психологічна і соціокультурна реабілітація, психологічний супровід дітей, постраждалих внаслідок АТО, та дітей внутрішньо-переміщених осіб, сприяння процесам їх соціалізації та особистісному зростанню шляхом включення в систему позитивних міжособистісних комунікацій, творчої самореалізації; корекція негативних станів в емоційно-вольовій сфері.

Завдання програми:

- психологічне та емоційне оздоровлення дітей в умовах рекреації;
- надання оперативної допомоги у стресових і постстресових ситуаціях;
- підняття рівня стресостійкості;
- мінімалізація збуджуючих негативних чинників;
- вдосконалення навиків комунікативної культури через колективну творчу діяльність;
- формування позитивного світосприйняття шляхом участі дітей у загонових та таборових заходах різного спрямування;
- реалізація творчого потенціалу за допомогою творчих майстерень, гуртків, клубів за інтересами;
- особистісного розвитку за умови залучення до інноваційних проєктів та програм.

II. Зміст програми

2.1 Основні етапи психолого-педагогічного супроводу.

Зміст психологічного супроводу носить варіативний і багаторівневий характер.

Діагностичний етап: визначаються проблемні зони у розвитку особистісної, емоційної та пізнавальної сфери дитини за допомогою психодіагностичних методів, відповідно до чого відбувається підбір методів психологічного та педагогічного супроводу.

Методичний етап: до методичної частини системи психологічного супроводу входить: базова психодіагностика (оцінка рівня психологічного розвитку); програмування психологічного розвитку (розробка групової та індивідуальної

програми дій); моніторинг і оперативна діагностика (тобто організація зворотного зв'язку про стан особистості); корекція (застосування при необхідності додаткових заходів); настроювання (створення адекватного психічного стану); відновлення (компенсація негативних наслідків); розвиток і формування.

Відбувається розробка програми для педагогічного супроводу відповідно до результатів діагностики, та розробляється необхідне навчально-методичне забезпечення супроводу.

Основний етап: реалізація програми психолого-педагогічного супроводу.

Рефлексивний етап: моніторинг результатів.

2.2. Принципові позиції програми:

- комплексний підхід – реабілітація дітей в умовах рекреації має всебічно спрямований характер і розкривається у єдності заходів (психологічних, педагогічних, рекреаційно-оздоровчих, соціальних);
- нерозривний зв'язок – характеризує блоки програми, що реалізуються паралельно, не суперечачи один одному;
- індивідуалізація програми реабілітації – що розкривається в урахуванні індивідуальних особливостей та адаптаційних можливостей дитини та дитячого колективу;
- мобільність та оперативність – передбачає використання оптимальних форм та експрес методик, які будуть ефективними та дієвими в рамках тематичної зміни тривалістю 21 день.

2.3. Психологічний супровід:

Психологічний супровід нами розглядається як процес, як цілісна діяльність психолога, в рамках якої можуть бути виділені три обов'язкових взаємопов'язаних компоненти; систематичне відстеження психолого-педагогічного статусу об'єкта впливу та динаміки його психічного розвитку в процесі рекреації; створення соціально-психологічних умов для розвитку особистості об'єкта впливу; створення спеціальних соціально-психологічних умов для надання допомоги об'єкту впливу при виникненні проблеми особистісного зростання.

Завдання психологічного супроводу: діагностика; розвиток; формування; корекція; реабілітація та психологічне розвантаження дітей та молоді; виконання програм особистісного зростання в рекреаційний період.

№	Вид, форма роботи	Зміст	Цілепокладання
1.	Психодіагностична робота (спостереження, бесіда,	- проведення індивідуальних та групових досліджень; - використання шкали оцінки сили впливу травмуючої	Виявлення особистісних проблем, проблем із комунікацією,

	анкетування, експрес-діагностика, тест-опитування; проєктивні малюнкові методики)	ситуації, шкали клінічної діагностики ПТСР (модифікація), Гарвардського опитувальника для виявлення перенесених травм (модифікація), дитячого опитувальника неврозів, методики «Список страхів», проєктивні методики «Людина під дощем», «Неіснуюча тварина», «Дерево» та інше за потребою.	індивідуально-психологічних особливостей особистості, розумових здібностей, психопатологій, депресивних станів, ПТСР та його ознак. Здатність подолання дитиною негативних ситуацій, уміння протистояти їм, прослідкувати особистісні резерви дитини та захисні механізми, а також зняти показники адаптації та вплив стресових ситуацій на особистість; рівень агресивності, самооцінки, самоідентичності та інше.
2.	Групова робота (тренінги, рольові ігри, психологічні етюди, дискусії у міні-групах, арт-терапія, дельфінотерапія, ізо-дельфінотерапія (проєктивний метод роботи з малюнками дельфінів), фільмотерапія, мультиктерапія, казкотерапія, пісочна терапія, музикотерапія, тілесно-орієнтовна	- когнітивно-поведінковий тренінг «Управління агресією»; - тренінг по роботі з тривожністю; - робота зі страхами; - психологічна травма і робота з нею; - психопрофілактика суїцидальної поведінки; - тренінг позитивного відношення та продуктивних стратегій вирішення життєвих проблем; - тренінг з розвитку емоційної сфери молодших школярів; - пісочна терапія в роботі з особистісними проблемами, страхами	Формування, розвиток, корекція, реабілітація, психопрофілактика

	терапія, кінезіотерапія, фототерапія, фітотерапія, психотерапевтичні ігрові недирективні практики, релаксаційні техніки, аутогенні практики).	- тренінг «Привіт! Я – Конфлікт!»; - тренінг постановки життєвих завдань; - робота з реабілітації та переживання втрати; - тренінг з розвитку навичок толерантності й згуртованості в групі; - робота з особистими фобіями для підлітків, школярів старшого віку; - тренінг міжособистісної атракції в юнацькому віці; - тренінг з розвитку креативного мислення; - тренінг розвитку комунікативних навичок у підлітків «Розкрий в собі лідера» ; - тренінг професійної орієнтації для підлітків; - тренінг «Моя самооцінка та моє Я».	
3.	Індивідуальна робота (індивідуальне консультування)	-робота з особистісними проблемами, психотравмами, фобіями; -корекція самооцінки; -робота зі страхами; - цілепокладання; -візуалізація позитивного майбутнього.	Корекція, реабілітація, формування, психопрофілактика.

2.4. Педагогічний супровід

Педагогічний супровід в умовах рекреації – форма педагогічної діяльності, яка націлена на створення умов для особистісного зростання дитини, розвитку її самостійності та соціальної зрілості.

Мета: організація такого освітньо-виховного процесу, який сприяв би особистісному розвитку та самореалізації дітей в умовах тимчасового дитячого колективу.

Завдання :

- формування конструктивних моделей поведінки;
- розвиток організаційних здібностей;
- розвиток творчих здібностей дітей;

- розвиток естетичного смаку;
- загартування та оздоровлення організму;
- відновлення фізичного стану та працездатності;
- пропаганда здорового способу життя;
- підняття рівня самооцінки;
- набуття нових умінь та навичок у різних видах діяльності.

Напрямки педагогічної супроводу:

- освітньо-виховна робота;
- дозвіллєва діяльність;
- спортивно-оздоровча робота;

2.4.1. Дозвіллєва діяльність

Мета: сприяти продуктивному відпочинку, неформальному спілкуванню дітей.

Завдання: зняття перевтоми, психологічної перенапруги, відновлення фізичних, інтелектуальних, емоційних сил дітей.

№	Вид, форма роботи	Зміст	Цілепокладання
1.	<i>Гурткова робота</i>	участь в роботі гуртків: «Квілінг»; «Чарівний пензлик»; «Орігамі»; «Торцювання»; «Паперові витівки»; «Канзаші»; «Стилістика»; «Країна бісеру»; «Суvenirна майстерня»; «Вітальна листівка»; «Вироби з гіпсу».	- відчуття задоволення від особистих досягнень; - набуття вмінь в сфері декоративно-прикладного мистецтва; - розвиток творчих здібностей дітей; - поява віри у свої сили і можливості; - розвиток естетичного смаку.
2.	<i>Екскурсійна програма</i>	програма включає в себе: - виїзди до цирку, театрів, зоопарку ; - відвідування виставок , музеїв та залів історії центру; - оглядові екскурсії до м. Одеси; - прогулянки на катамарані; - походи в кінотеатр.	- соціально-культурна реабілітація ; - розширення кругозору; - отримання нової корисної інформації; - засвоєння нових форм поведінки; - емоційне піднесення.

2.4.2. Освітньо-виховна робота

Мета: створити умови для гармонійного розвитку та самореалізації дітей в умовах рекреації .

Завдання: набуття комунікативних навичок, розвиток організаційних та творчих здібностей, підняття рівня самооцінки.

№.	Вид, форма роботи	Зміст	Цілепокладання
	<i>Дитяче самоврядування</i>	- передбачає залучення дітей до організації управлінської діяльності табору. Діти отримують певні повноваження і виконують ряд функцій в системі дитячого самоврядування.	- надання можливості самореалізації ; - розвиток організаційних здібностей; - поява адекватної самооцінки; - розвиток відповідальності та самостійності; - пропаганда активної життєвої позиції; - самоорганізація та самоконтроль.
2.	<i>Загонові справи та таборові заходи</i>	різні за формами та видами діяльності виховні заходи на рівні табору/загону, до підготовки і участі в яких залучаються діти. Такі заходи мають різний зміст та діяльнісну структуру відповідно до їх тематики.	- всебічний та гармонійний розвиток; - реалізація потреби в самостійності; - набуття організаційних навичок; - розвиток комунікативних умінь і знання бар'єрів у спілкуванні.
3.	<i>Колективно-творча діяльність</i>		- реалізація творчого потенціалу; - розвиток організаторських здібностей; - розвиток комунікативної культури; - активне включення в діяльність загону. - підняття рівня самооцінки;

Програма соціально-психологічної реабілітації дітей, постраждалих внаслідок АТО, та дітей внутрішньо-переміщених осіб «В обіймах країни дитинства» реалізується в межах тематичної зміни. Для дітей зазначеної

категорії, крім заходів тематичної зміни, передбачено включення додаткових освітньо-виховних заходів з урахуванням їх проблемних зон.

План цільових освітньо-виховних заходів по програмі:

№	Форми заходів	Назви заходів	Анотація
1.	Ранкові розмови	- «Рука взаємодопомоги»; - «Школа толерантності»; - «Вперед за мрією»; - «Вирішення ситуативних задач»; - «Права дітей»; - «Що означає бути щасливим?»; - «Здоров'я у наших руках»; - «Слово не горобець»; - «Повага»; - «Скромність – добре, чи погано»; - «Екологія і ми»; - «Розумне і змістовне дозволяє».	10-ти хвилинні бесіди різної тематики, що проводяться під час ранкового збору. До їх підготовки залучені діти за дорученням педагога-організатора.
2.	Кінолекторії	- фільми про людяність та гуманність, вірність, дружбу, толерантність: «Плата вперед», «Велетень»; - фільм про силу волі, цілеспрямованість, впевненість: «Бунтарка», «Мирний воїн»; - фільми про цінність життя, позитивне світосприйняття: «Маленька міс щастя»; «Біллі Еліот».	Вечірній тематичний кінолекторій – варіативний захід для дітей, які не мають бажання відвідувати танцювально-розважальні програми, або для усього дитячого колективу і передбачає перегляд та обговорення фільмів.
3.	Інтелектуальні 5-ти хвилинки	<i>Вікторини наступної тематики:</i> - архітектура; - мода; - загальні знання; - природа; - економіка;	Інтелектуальні 5-ти хвилинки передбачають проведення вікторин у вільний час. Вікторини проводяться у формі багатоетапного конкурсу, підсумки якого педагог-

		- казки; - відомі імена; - медицина; - кухня; - винаходи.	організатор оголошує наприкінці зміни з подальшим нагородженням дітей.
4.	Ток-шоу	- «Про це не потрібно мовчати»; - «Діти 21 століття»; - «Дорослішай розуміючи дорослих».	Ток-шоу направлені на формування навичок безконфліктного спілкування
5.	Ситуативні інтерактивні бесіди	- ситуативна бесіда «Мій вибір»; - інтерактивний лекторій «Планета старість».	Тематичні бесіди включаються в план роботи колективу на зміну. До їх підготовки і проведення можуть бути залучені діти загону.
6.	Форум – театри, театралізовані постановки	- форум-театр «Діти - янголи»; - театралізована постановка «Життя дається лише раз»; - інтерактивний театр «Незнайка в колі друзів»; - форум-театр «Зрозумійте мене».	Заходи проводяться за використання соціально-педагогічної технології, форум-театр та методів театральної педагогіки. Мета таких заходів – створення умов для набуття дітьми соціального досвіду.
7.	Сюжетно-рольові ігри	- «Подорож у країну «Добродар»; - «Академія ідей»; - «День відкритих дверей на театральних підмостках».	Реалізація представлених ігор передбачає заходи, в межах яких діти на 2-3 дні залучаються до рольової ситуації і згідно з нею колективно виконують творчі завдання.
8.	Тренінги	- «Справжній друг. Який він?»; - «Розумний споживач»; - «Що таке почуття?».	Тренінг, як освітньо-виховний захід, дозволяє дітям активно включитися в процес пізнання і освоєння нових навичок.
9.	Конкурси соціальних плакатів	- «Молодь за здоров'я»; - «Кодекс людяності»; - «Бережи природу».	Конкурси плакатів мають на меті пропаганду здорового способу життя, природоохоронної діяльності, гуманних відносин у суспільстві, тощо.

Методи, які використовуються у процесі педагогічного супроводу.

У процесі педагогічного супроводу використовуються:

- традиційні дидактичні методи - презентації, навчальні бесіди;
- інтерактивні методи і технології з активізації творчої, розумової, пізнавальної діяльності дітей: симуляції; робота в малих групах і парах;
- дитячі проекти – індивідуальні й колективні;
- ситуативні ігри: рольові ігри, інсценування;
- дискусії й дебати;
- тренінги
- форум-театр;
- метод «Прес»;
- медіація.

2.4.3. Спортивно-оздоровча робота

Мета: зміцнення і збереження здоров'я дітей , пропаганда фізичної культури та здорового способу життя.

Завдання:

- створення ефективної системи оздоровлення дітей-рекреантів;
- розвиток системи знань та норм поведінки, які характеризують здоровий спосіб життя;
- підняття рівня самооцінки;
- залучення дітей до занять спортом;
- покращення рівня фізичного розвитку дітей та підлітків.

Напрямки спортивно-оздоровчої роботи:

- рекреаційно-оздоровчий супровід;
- спортивна робота.

2.4.3.1. Рекреаційно-оздоровчий супровід

Мета: зміцнення та збереження здоров'я та усвідомлення здоров'я як цінності в рекреаційний період.

Завдання: організація оздоровчих заходів; саморозвиток і усвідомлення збереження власного здоров'я.

№	Напрямок роботи	Основні задачі	Форми
1.	Діагностика	формування груп здоров'я, лікувальних груп	- медичні огляди; - індивідуальне медичне консультування.
2.	Кліматотерапія	оздоровлення через використання різних кліматичних факторів.	- повітряні ванни; - сонячні ванни; - морські купання - таласотерапія.
3.	Харчування	формування культури здорового та	- організація 5-ти разового харчування;

		раціонального харчування.	- дотримання режиму харчування; - 21 денне меню; - просвітницька робота.
4.	Вітамінізація	забезпечення потреб дитячого організму у вітамінах та мінералах.	- щоденна вітамінотерапія; - включення в раціон свіжих фруктів та овочів.
5.	Фізіотерапія	проведення лікувальних реабілітаційно-профілактичних та фізіотерапевтичних процедур;	УВЧ; Інгаляції; Тубус-кварц.
6.	Стоматологія	пониження росту стоматологічних захворювань, профілактика карієсу.	- профогляди; - санація ротової порожнини; - індивідуальне консультування.

2.4.3.2. Спортивна робота

Мета: формування у дітей впевненості у собі, позитивного світосприйняття засобами фізичного виховання, здорового способу життя, життєвої активності.

Завдання: здійснювати масовий розвиток фізичної культури на основі проведення спортивно-масової роботи (спортивних естафет, змагань з видів спорту, рухливих ігор, спортивних свят); сприяння формуванню санітарно-гігієнічних навичок з фізичної культури; пропаганда ведення здорового способу життя

№	Вид, форма роботи	Цілепокладання
1.	- <i>спортивні секції</i> (з футболу, волейболу, баскетболу, флорболу, плавання, тенісу, шахів, шашок); - <i>спортивні змагання та турніри</i> ; - <i>спортивні ігри</i> ; - <i>туристичне містечко</i> .	- загартування та оздоровлення організму; - пропаганда здорового способу життя; - підняття рівня самооцінки; - набуття нових вмінь у різних видах спорту; - розвиток витривалості та спритності.

III. Очікуваний результат по програмі:

- комплексна соціально-психологічна адаптація;

- підвищення рівня адаптаційних навиків;
- почуття захищеності;
- вміння звертатися за допомогою;
- здатність до саморегуляції свого фізичного і психічного стану;
- вміння отримувати прийнятну допомогу;
- підвищення власної самооцінки;
- оптимізація самопочуття дитини;
- відчуття власної повноцінності;
- особистісний розвиток і соціалізація особистості;
- вирішення соціально-педагогічних проблем;
- зняття емоційної напруги;
- поява здатності до самореалізації в соціумі;
- розширення кола спілкування та інтересів;
- знайомство з різними формами організації активного дозвілля;
- пробудження інтересу до самостійної пізнавальної, практичної та творчої діяльності;
- активна життєва позиція.

2.5.Комплексна програма фізичного виховання дітей «Енергія спорту»

Автори-укладачі:

Чернян А.В. – завідуючий відділом спортивно-оздоровчої роботи Державного підприємства «Український дитячий центр «Молода гвардія».

Семенюта І.В. – начальник рятувальної служби Державного підприємства «Український дитячий центр «Молода гвардія».

Рецензенти:

Бездень В.М. - заступник генерального директора з виховної роботи Державного підприємства «Український дитячий центр «Молода гвардія».

Схвалено Міністерством соціальної політики України Департаментом захисту прав дітей та усиновлення.

Пояснювальна записка

Однією з найважливіших передумов гармонійності повноцінного життя, самореалізації особистості є її здоров'я. Недаремно досі не втратило своєї значущості давнє латинське прислів'я: «Здоровий дух у здоровому тілі».

Саме на формування здорової, фізично повноцінної особистості спрямована Національна стратегія з оздоровчої рухової активності «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація».

Відповідно до Національної стратегії з оздоровчої рухової активності питання здорової, гармонійно розвинутої особистості є дуже актуальним та нагальним питанням. Рухова активність є генеруючим та стимулюючим

чинником у системі здорового способу життя, має важливе значення для вдосконалення фізичного розвитку і підготовленості особи, профілактики надмірної маси тіла та ожиріння, а також сприяє зменшенню ризику виникнення серцево-судинних захворювань, діабету, остеопорозу, окремих онкологічних захворювань та депресії. Оздоровча рухова активність сприяє також розвитку економіки і суспільства загалом.

Останнім часом в Україні спостерігається позитивна тенденція до зростання кількості осіб, які використовують різні види та форми оздоровчої рухової активності. Враховуючи вищезгадане, на сьогодні актуальним є оздоровча рухова активність та фізичне виховання, у яких узагальнено існуючі прогресивні тенденції та передовий світовий досвід.

Фізичне виховання – педагогічний процес спрямований на фізичний розвиток та загартовування організму, гармонійний розвиток функцій і фізичних можливостей людини, формування життєво важливих рухових вмінь та навичок.

Одним з основних напрямків діяльності Дитячого Центру «Молода гвардія» є активний відпочинок з використанням фізичних вправ, ігор, змагань, спортивних свят та спортивних тематичних заходів. Згідно з матеріалами ряду досліджень фізична культура і спорт за значенням стоять на першому місці серед інших видів діяльності дітей та підлітків в оздоровчому таборі, а по інтенсивності виховного спілкування 21 день табірної зміни дорівнює навчальному року. У дитячому центрі є великі можливості для оздоровлення організму шляхом використання усіх природних факторів, а умови табору можуть забезпечити правильний руховий режим для дітей, що є потужним оздоровчим засобом.

Комплексно-цільова програма фізичного виховання дітей ДП «УДЦ «Молода гвардія» «Енергія спорту» розроблена відповідно до Національної стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні на 2016-2025 роки «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація» та з урахуванням досвіду роботи інструкторів з фізичного виховання центру, що дозволяє намітити чіткі лінії фізичного виховання підростаючого покоління, яке перебуває на відпочинку в оздоровчому таборі.

Програма спрямована на пропаганду фізичної культури та здорового способу життя, створення умов для залучення дітей до занять фізичною культурою та спортом, підготовка до участі в спортивних змаганнях та заходах. Програма включає різні заходи спортивного спрямування: змагання, спортивні ігри, робота секцій. Комплексна програма фізичного виховання дітей «Енергія спорту» розроблена для реалізації в умовах оздоровлення та відпочинку.

I. Загальні положення

1.1. Назва програми: Комплексно – цільова програма фізичного виховання дітей «Енергія спорту».

1.2 Цільова спрямованість програми (заходу): фізкультурно-спортивна, фізичне виховання.

1.3.категорії дітей: всі вікові категорії дітей

1.4..Мета: формування та забезпечення умов для залучення дітей до занять фізичною культурою та спортом, пропаганда здорового способу життя.

1.5.Завдання програми:

- Навчальні завдання:

залучити до організації, проведення, суддівства спортивний актив таборів при проведенні спортивно-масових заходів, змагань, спортивних свят тощо.

- Виховні завдання:

розширити знання, удосконалити фізичні уміння і навички у природних видах рухів (ходьба, біг, плавання), а також життєво важливих фізичних якостей; сформувати навички раціоналізації режимів навчання й відпочинку; виховання вміння працювати як індивідуально, так і в колективі (розвиток почуття колективізму).

- Розвиваючі завдання:

розвити фізичні якості дитини (швидкість, сила, витривалість, гнучкість тощо);
розвити гнучкість мислення в різних видах ігрових ситуацій;
розвити наполегливість, рішучість, силу волі засобами рухливих ігор, спортивних змагань;
підготовка до участі в спортивних змаганнях та заходах.

- Оздоровчі завдання:

організація активного відпочинку;
зміцнення здоров'я дітей;
оздоровлення організму засобами природи (сонце, повітря, морська вода) – загартовування.

II. Зміст програми

Комплексно-цільова програма фізичного виховання ДП УДЦ «Молода гвардія» «Енергія спорту» реалізується за наступними напрямками:

- організаційна робота;

передбачає: розробку перспективного плану спортивних і фізкультурно-оздоровчих заходів; підготовку спортивного активу в таборах; вибори органів самоуправління команд і секцій, їх навчання;

- фізкультурно-оздоровча робота;

передбачає: організацію на майданчиках ранкової гімнастики; проведення масових «Веселих стартів», рухливих ігор; організацію туристичних походів; проведення фізкультурних свят тощо;

- спортивно - масова робота;

передбачає: набір і комплектування спортивних секцій і збірних команд; налагодження навчально-тренувальної роботи; участь у змаганнях;

- навчальна робота;

передбачає: надання знань з організації та проведення техніки безпеки під час спортивно-масових заходів різного рівня та ступеня складності, залучення спортивного активу таборів до суддівської роботи;

- агітаційно - пропагандистська робота;

передбачає: пропаганду фізичної культури та спорту, як засобу всебічного та гармонійного розвитку підростаючого покоління.

. Організаційна робота

Нею передбачається розробку перспективного плану спортивних і фізкультурно-оздоровчих заходів на рік, підготовка та робота зі спортивним активом в таборах, вибори органів самоуправління команд і секцій, їх навчання.

План заходів по реалізації фізкультурно-оздоровчої роботи в таборах

№	Назва заходу	Строки	Кількість учасників	Хто проводить
1.	Ранкова гігієнічна гімнастика; система дихальних вправ	щодня	усі загони	інструктори зі спорту
2.	<u>Спортивні змагання</u> : - з футболу; - з юніорболу; -з волейболу (старші загони); -з баскетболу; - з флорболу; -зі стрітболу; - з шахів; - з шашок; -з настільного тенісу; - зі спортивного туризму; - з геокешингу (спортивне орієнтування); -з плавання на 25м; - масові купання в морі; - з гімнастики (стрибок у довжину з місця, згинання та розгинання рук в упорі лежачи,	протягом зміни згідно з планами таборів	усі загони	інструктори зі спорту, педагоги - організатор

	підтягування на перекладині); - з легкої атлетики (біг на короткі дистанції: 30 та 60м).			
3.	Рухливі ігри на свіжому повітрі	протягом зміни згідно з планами таборів	усі загони	інструктори зі спорту, педагоги-організатори
4.	Рухливі ігри на воді	протягом зміни згідно з планами таборів	усі загони	інструктори зі спорту, інструктори з плавання, педагоги-організатори

4.3. Спортивно – масова робота

1.	Веселі старты	1 раз на зміну	усі загони	інструктори зі спорту, педагоги-організатори
2.	Туристична естафета з елементами одноденного походу (розпалювання вогнища, установка палатки).	1 раз на зміну	усі загони	інструктор з туризму; інструктори зі спорту, педагоги-організатори
3.	Легкоатлетична естафета	1 раз на зміну	усі загони	інструктори зі спорту, педагоги-організатори
4.	Геокешинг з використанням GPS - навігаторів	1 раз на зміну	усі загони	Керівник гуртка, інструктори з туризму
5.	АКВАестафета	1 раз на зміну (в літній період)	середні та старші загони	інструктори зі спорту та плавання, педагоги-організатори
6.	Свято Нептуна	1 раз на зміну (в літній період)	усі загони	інструктори зі спорту та плавання, педагоги-організатори
7.	Туристична «Смуга	1 раз на	усі загони	інструктори зі

	перешкод»	зміну		спорту та туризму, педагогі-організатори
Міжтаборові змагання				
1.	Змагання між таборами за програмою «Спартакіади» ДП УДЦ «Молода гвардія»	за окремим графіком 1 раз на зміну	збірні команди таборів	суддівська колегія
2.	Спортивно-патріотична гра «Ми – козацького роду нащадки»	за окремим графіком 1 раз на зміну	збірна команда з кожного загону	суддівська колегія
3.	Спортивно-масовий захід «Олімпійське лелечення»	за окремим графіком 1 раз на зміну	збірна команда з кожного загону	суддівська колегія
<u>4.4. Навчальна робота</u>				
	<u>1. Спортивні секції :</u> - з футболу; - юніорболу; - з волейболу (старші загои); - з баскетболу; - з флорболу; - з аеробіки, аквааеробіки (в літній період); - з шахів та шашок; - з настільного тенісу; - з легкої атлетики (біг на короткі та середні дистанції); - з плавання (в літній період);	протягом зміни за окремим розкладом протягом зміни за окремим розкладом	бажаючі спорт актив таборів	інструктор з виду спорту інструктори зі спорту

	- з туризму; - зі спортивного орієнтування з використанням GPS - навігаторів - з атлетизму; <u>2. Робота зі спортивними об'єднаннями</u> <u>3. Спортивні години</u> <u>4. Спортивні вікторини</u>			
Методична підготовка				
1.	Проведення інструктажів, інструкторсько - методичних занять з інструкторами зі спорту та плавання, педагогами - організаторами, щодо організації та проведення ранкової гігієнічної гімнастики, спортивних змагань, секційної роботи, рухливих ігор, туризму, плавання та морських купань.	щоденно протягом зміни		інструктори зі спорту, зав відділом спортивно-оздоровчої роботи
Медичне забезпечення				
1.	- проведення медичних оглядів дітей, які беруть участь у спортивних змаганнях; - контроль за фізичними навантаженнями на дітей у процесі змагань, ранкової зарядки, купання; - роз'яснення дітям правил особистої та загальної гігієни, методів та засобів загартування.	1 раз на початку зміни щодня протягом зміни	усі загони	лікарі медичної частини інструктори зі спорту

4.5. Агітаційно – пропагандистська робота

1.	Видання стіннівок (пропаганда спорту, здорового способу життя).	протягом зміни	спортивний актив	педагогі-організатори, інструктори зі спорту
2.	Обладнання стендів «Спортивне життя табору», «Таблиця таборових змагань»			
3.	Організація спортивних радіопередач			
4.	Проведення нагородження кращих спортсменів табору, заgonу.			

III. Форми фізичного виховання

Фізичне виховання в ДП УДЦ «Молода гвардія» має свої особливості. Вони пов'язані з контингентом дітей, різних за віком, станом їх здоров'я, рівнем фізичної підготовки.

Уся робота з фізичного виховання спрямована на те, щоб діти повернулися додому бадьорі та загартовані, засвоївши нові рухові уміння та навички.

Усі оздоровчі, фізкультурно-масові та спортивні заходи проводяться з урахуванням віку дітей: молодша, середня та старша вікові категорії, та медичними групами (основна, підготовча, спеціальна).

Форми фізичного виховання:

1.Оздоровчі заходи (ранкова гігієнічна гімнастика, загартовування сонцем, повітрям, водою, прогулянки, плавання).

Ранкова гігієнічна гімнастика – комплекс фізичних вправ направлений на перехід організму дитини від стану сну до бадьорості, підвищення тону систем організму (нервова, м'язова). В умовах дитячого центру проводиться гімнастика під музичний супровід, з інвентарем, в парах, з елементами дихальних гімнастик (по методиці Бутейко, та ін), тематичні ранкові гімнастики (до дня України, до дня іменинника тощо) на березі моря, на спортивних майданчиках.

2. Фізкультурна робота (туристичні походи, рухливі ігри, естафети, вікторини, спортивні свята, та ін).

Спортивні змагання – комплекс спортивно-масових заходів направлених на розвиток фізичних якостей дітей. У таборі проводиться змагання з футболу, піонерболу, волейболу (старші загони), баскетболу, флорболу та стрітболу, шахів та шашок та легкої атлетики.

Рухливі ігри на свіжому повітрі та на воді, за допомогою яких діти формують: моральні норми поведінки (допомога ближньому, ввічливість,

стриманість), виховують психологічні риси (характер, мислення, темперамент), розвивають фізичні якості (сила, витривалість, спритність).

Туристична робота:

- туристична Смуга перешкод;
- подолання навісної смуги перешкод;
- перебування дітей в наметовому містечку з елементами одноденного походу;
- спортивне орієнтування з використанням GPS-навігаторів (геокешнг).

3. Спортивна робота («Веселі старти», «Козацькі ігри та забави», міжтаборова спартакіада, турніри та змагання з видів спорту, спортивні ігри, товариські міжтаборові зустрічі тощо).

Спортивно-масові заходи: спортивна історико-патріотична гра «Ми – козацького роду нащадки», військово-патріотичні ігри «Кубок вогню» та «Молодогвардійські маневри», «Веселі старти», «Козацькі забави», «Акваестафета», «Олімпійське лелечення», «Легкоатлетична естафета» та ін.

Змагання між таборами *за програмою «Спартакіади»:* футбол, піонербол, настільний теніс, шахи та шашки, спортивний туризм, спортивне орієнтування (геокешинг), легкоатлетичне триборство.

Проведення *спортивних годин*, які направлені на підвищення фізичних якостей дітей (проводиться згідно з сіткою загонових справ та план-сіткою на зміну).

4. Навчально-тренувальна робота (заняття у спортивних секціях та гуртках з різних видів спорту).

Прогнозований результат;

в) максимальне оздоровлення організму засобами природи (сонце, повітря, морська вода) – загартування;

г) вдосконалення знань, рухових умінь і навичок у природних видах рухів (ходьба, біг, плавання), а також життєво важливих фізичних якостей (сила, спритність, витривалість, та ін);

д) розвиток наполегливості, рішучості, сили волі засобами рухливих ігор, спортивних змагань.

2.5.1.Програма та умови проведення спортивних змагань.

Укладач:

Чернян А.В. – завідуючий відділом спортивно-оздоровчої роботи Державного підприємства «Український дитячий центр «Молода гвардія».

Футбол

1. Змагання проводяться згідно «Правил гри з фут-залу», затвердженими ФІФА (Комітет з міні-футболу)

2. Участь у змаганні можуть взяти тільки відпочиваючі діти.

3. До участі в змаганнях допускаються 3 команди, які підтвердили свою участь в турнірі реєстраційною карткою.

4. Команда складається з 6 гравців основного складу та 6 запасних.

5. Гра складається з двох таймів, тривалість кожного - 10 хв. та перервою до 5 хв.

6. Ігри проводяться м'ячем № 4 ФІФА.

7. Призові місця команд визначаються за найбільшою кількістю набраних очок:

- Перемога -3,
- Нічия – 1,
- Поразка – 0.

У випадку рівності набраних очок у двох чи більше команд, перевагу отримує та команда, яка має:

а) кращий результат в іграх між собою (кількість очок, кількість перемог, різниця забитих та пропущених м'ячів);

б) найбільшу кількість перемог у всіх іграх;

с) кращу різницю забитих та пропущених м'ячів у всіх іграх;

д) найбільшу кількість забитих м'ячів у всіх іграх;

е) найменшу кількість штрафних очок (за вилучення-3, за попередження-1);

ф) у випадку, коли команди набрали однакову кількість очок і однакова різниця пропущених і забитих м'ячів то призначаються серія після матчеві пенальті

Юніорбол

1. Змагання проводяться згідно діючих правил.

2. Команда складається з 6 гравців основного складу та 2-3 запасних.

3. Гра: складається з 3 партій до 25 очок, у випадку по партіям 1:1, 3 партія грається до 15 очок (при рахунку 8, перехід сторін).

4. Переможець визначається за найбільшою кількістю набраних очок:

перемога – 2 очки,

поразка – 0.

5. При однаковій кількості очок у двох і більше команд перевага надається команді, що має:

а) краще співвідношення вигравшних і програшних партій в усіх зустрічах;

б) краще співвідношення вигравшних і програшних м'ячів в усіх зустрічах;

в) за результатами гри між спірними командами.

Шахи та шашки

1. Змагання проводяться згідно діючих правил.

2. Команда складається з 3 гравців (2 хл. та 1 дівч. або 1 хл. та 2 дівч.).

3. Гра складається з двох партій (білими та чорними).

4. Час гри довільний. Якщо один з учасників навмисно затягує час на обдумування ходу, то на гру відводиться 10 хв., суддя виставляє годинник з контролем часу по 5 хв. Кожному на всю партію.

5. Змагання проводяться по коловій системі.

6. Визначення переможця – за найбільшою кількістю набраних очок (перемога – 1 очко, нічия – 0,5 очок, поразка - 0). При однаковій кількості очок переможців визначають:

- а) по особистим зустрічам;
- б) за результатами 1 стола;
- с) за кількістю столів з чорними фігурами.

Настільний теніс

1. Змагання проводяться згідно діючих правил.

2. Команда складається з 3 гравців (2 хл. та 1 дівч.): 1-ша, 2-га та 3-тя ракетка (відповідно до заявки). Кожна ракетка зустрічається 1-1, 2-2, 3-3 – визначається командна першість.

3. Гра складається з п'яти партій.

4. Перемагає команда, яка набрала більшу кількість очок в зустрічах:

- а) вигреш - 2 очки;
- б) програвш - 0.

Легкоатлетичне триборство

1. Змагання проводяться згідно діючих правил.

2. Команда складається з 4 учасників (2 хл. та 2 дівч.).

3. Змагальні дисципліни:

- Біг 60 м
- Стрибок з місця
- Підтягування на турніку - хлопці, прес за 60 сек. – дівчата.

4. . Правила змагань:

- Біг 60м відбувається на стадіоні по резинових доріжках в одному забігу по 2 чоловіка, (дівчата та хлопці біжать окремо), учасники можуть стартувати будь яким способом (низький високий) старт. Результат оцінюється по таблиці для хлопців № 1 та для дівчат №2.

- Стрибок з місця виконується з опорного положення, після виконання стрибка учасник приземляється на 2 ноги і затримується на 3 секунди для того щоб суддя міг зафіксувати результат, якщо учасник завалився на зад або в перед то спроба не зарахована, результат оцінюється по таблиці для хлопців таблиця №3 для дівчат №4 .

- Підтягування на турніку, підтягування зараховано в тому разі якщо учасник під час підтягування не робить розхитування ногами, під борідок повинен бути за трубою, якщо під-борідок нижче труби то не зараховується підтягування, оцінюється підтягування по таблиці № 5.

- Прес за 60 сек. Виконується на маті, учаснику тримають ноги за стопи, учасник приймає вихідне положення, лежачи на спині ноги зігнуті в колінних суглобах, руки за головою, зараховується спроба тоді коли учасник піднявши тулуб торкається ліктями колін, на зад він повинен повністю опуститися, торкнутися мату лопатками, результат оцінюється по таблиці №6.

Біг 60м

Табл. 1 (хлопці)

Час, сек.	Бали
9,5	2
9,4	4
9,3	6
9,2	8
9,0	10
8,8	12
8,6	14
8,5	16
8,4	18
8,3	20
8,2	22
8,1	24
8,0	26
7,8	28
7,5	30

Табл.2 (дівчата)

Час, сек.	Бали
10,4	2
10,3	4
10,2	6
10,1	8
10,0	10
9,9	12
9,8	14
9,7	16
9,6	18
9,5	20
9,4	22
9,3	24
9,2	26
9,1	28
9,0	30

Стрибки в довжину з місця

Табл. 3 (хлопці)

Довжина, см	Бали
150	2
160	4
170	6
180	08
190	10
200	12
210	14
215	16
220	18
225	20
230	22
235	24
240	26
250	30

Табл.4 (дівчата)

Довжина, см	Бали
110	2
120	4
130	6
140	8
150	10
155	12
160	14
165	16
170	18
175	20
180	22
185	24
190	26
195	28
200	30

Підтягування на турніку (хлопці) / Прес за 60сек (дівчата)

Табл. 5

Рази	Бали
1	1
2	2
3	3
4	4
5	5
6	6
7	7
8	8
9	9
10	10
11	11
12	12
13	13
14	14
15	15
16	16
17	17
18	19
19	21
20	23
21	25
22	27
25	30

Табл. 6

Рази за 60сек	Бали
20	3
24	6
28	9
33	12
37	15
40	18
44	21
48	24
52	27
55	30

Плавання

Змагання відбуваються в запливах на 25 м. вільним стилем.

Змагання проводяться в 2 етапи.:

- відбірковий заплив;
- фінальний заплив.

Туристична «Смуга перешкод»

1. Команда складається з 20 чол. (10 хл. та 10 дівч.).
2. Етапи:
 - «Тарзанка»
 - «Вогняне коло»

- «Цирк»
- «Ліани»
- «Метелик»
- «Павутина»
- «Паралельні мотузки»
- «Колода»

3. Нарахування штрафних балів:

- заступ за контрольну лінію;
- двоє на етапі;
- падіння;
- втрата мотузки;

1 штрафний бал = 5 сек. до основного часу команди.

4. Перемагає та команда, яка проходить всі етапи естафети за менший проміжок часу та з меншою кількістю штрафних балів.

При однаковій кількості балів перевага надається команді котра здобула меншу кількість штрафних балів.

Перетягування каната

1. Команда складається з 8 чол.
2. Дається 3 спроби, до 2 перемог

**Положення
Про проведення спортивних змагань
«Молодогвардійська олімпіада»**

Розробник:

Чернян А.В. – завідуючий відділом спортивно-оздоровчої роботи
Державного підприємства «Український дитячий центр «Молода гвардія».

I. Загальні положення

1.1. Цим положенням визначається мета та завдання спортивних змагань «Молодогвардійська спартакіада» (далі – змагання).

- 1.2.** Ініціатором проведення є науково-методичний та відділ спортивно-оздоровчої роботи дитячого центру
- 1.3.** Загальне керівництво підготовкою та проведенням змагань здійснюється відділом спортивно-оздоровчої роботи.
- 1.4.** Безпосереднє проведення змагань здійснюється суддівською колегією, головний суддя – завідуючий відділом спортивно – оздоровчої роботи.
- 1.5.** Змагання проводяться в межах тематичної зміни на базі Дитячого центру

II. Мета та завдання:

- пропаганда здорового способу життя;
- збереження та зміцнення здоров'я дітей;
- залучити відпочиваючих до фізичної активності;
- сформувати нових спортивних рухових навичок, їх вдосконалення та розвиток;
- розвинути фізичні якості дитини (швидкість, сила, витривалість, гнучкість тощо);
- організувати активний відпочинок.

III. Учасники та умови проведення змагань

3.1. До участі в змаганнях допускаються всі бажанчі діти, які перебувають на відпочинку в Дитячому центрі.

3.2. Вікова категорія дітей: 7 -17 років

3.3. Склад команд визначається згідно зі заявкою по видам спорту.

3.3. До початку змагань команда представляє заявку на участь у змаганнях, завірену лікарем (допуск кожного учасника за день до початку змагань).

IV. Умови проведення змагань:

4.1. Змагання проводяться згідно програми спортивних змагань «Молодогвардійська олімпіада» (Додаток А)

4.2. Змагання проводяться індивідуальні та командні згідно з діючими правилами при умові присутності лікаря.

V. Етапи змагань:

5.1. Спартакіада проводиться в 3 етапи:

1 етап – змагання в загонах з настільного тенісу, шахів та шашок;

2 етап – змагання між загонами в таборах з шахів, шашок, настільного тенісу, футболу, юніорболу, флорболу, плавання 25м, легкоатлетичної естафети, легкоатлетичного триборства, геокешингу (спортивне орієнтування) та спортивного туризму - «Смуга перешкод»

3 етап – змагання між таборами за програмою «Молодогвардійська олімпіада»

VI.Визначення переможців:

5.1. Переможець першості з футболу, піонерболу, настільного тенісу, шашок, шахів, легкоатлетичного триборства визначається по найбільшій кількості набраних очок.

5.2.В разі рівності очок, команда, яка виграла особисту зустріч. Якщо цей результат рівний, то в змаганнях з футболу, піонерболу команда, яка має найкращу різницю забитих та пропущених м'ячів.

VII. Нагородження переможців:

7.1.Команда, яка зайняла 1–ше загальнокомандне місце, нагороджується перехідним кубком, призом та дипломом, за 2–ге і 3–тє місця – дипломами.

7.2.Спортсмени, які зайняли 1-ше місце в особистій першості, нагороджуються призами, медалями і дипломами, за 2-ге і 3-тє – медалями та дипломами.

Програма проведення «Олімпіади» ДП «УДЦ «Молода гвардія»

№ з/п	Назва заходу	Дата, час	Склад збірної команди	Місце проведення	Відповідальні
1.	Урочисте відкриття (закриття)	Згідно план-сіток на зміну	Весь табір	Ритуальна площа	Спортивний відділ, культтури в таборах
2.	Змагання футболу (хлопці) ³	/--/--/	6 хлопців	стадіон т. «Зоряний»	інструктори з фізичної культури
3.	Змагання юніорболу (дівчата) ³	/--/--/	6 дівчат	стадіон т. «Зоряний»	інструктори з фізичної культури
4.	Командна першість з шахів	/--/--/	2 хл., 1 дівч або 1 хл., 2 дівч	будинок творчості	інструктори з фізичної культури
5.	Командна першість з шашок ³	/--/--/	2 хл., 1 дівч або 1 хл., 2 дівч	будинок творчості	інструктори з фізичної культури
6.	Командна першість настільного тенісу ³	/--/--/	2 хл., 1 дівч	спортзал	інструктори з фізичної культури
7.	Командна першість легкоатлетичного триборства ³	/--/--/	2 хл., 2 дівч.	стадіон «Зоряний»	спортивний відділ
8.	Туристична естафета	/--/--/	10 хл., 10 дівч.	наметове містечко	інструктори з туризму
9.	Спортивне орієнтування «Геокешинг»	/--/--/	5 хл., 5 дівч.	наметове містечко	інструктори з туризму
10.	Плавання (дистанція - 25м)	/--/--/	4 хл., 4 дівч.	пляж т. «Зоряний»	інструктори з фізичної культури
11.	Перетягування каната	/--/--/	8 хл.	стадіон т. «Зоряний»	інструктори з фізичної культури

Таблиця підрахунків очків в «Олімпіади»

Примітка: особиста та командна першість визначається за найменшою сумою набраних очок учасниками (командами).

Місце	1	2	3
Очки	1	2	3

Положення про проведення змагань зі спортивного туризму «Смуга перешкод»

Розробник:

Чернян А.В. – завідуючий відділом спортивно-оздоровчої роботи
Державного підприємства «Український дитячий центр «Молода гвардія».

I. Загальні положення

- 1.1. Цим положенням визначається мета та завдання змагань зі спортивного туризму
«Смуга перешкод» (далі – змагання).
- 1.2. Ініціатором проведення є науково-методичний та відділ спортивно-оздоровчої роботи дитячого центру
- 1.3. Загальне керівництво підготовкою та проведенням змагань здійснюється відділом спортивно-оздоровчої роботи.
- 1.4. Організація, суддівство та проведення змагань: здійснюється інструкторами спортивно – оздоровчого відділу, інструкторами з туризму, педагогами-організаторами.
- 1.5. Змагання проводяться в межах тематичної зміни на базі Дитячого центру

II. Мета та завдання

- 1.1. **Мета:** пропаганда здорового способу життя, формування навиків конструктивної діяльності надзвичайних ситуаціях, повсякденному житті.
- 1.3. **Завдання змагання:**
 - сформувати комплекс навиків індивідуальної та колективної діяльності в екстремальних ситуаціях;
 - виховати працелюбність, відвагу, дисциплінованість, відповідальність

- удосконалити фізичний розвиток;
- сприяти популяризації спортивного та пішохідного туризму.

III. Умови проведення змагань:

2.1. У змаганнях беруть участь загонові команди 3 вікових груп – молодшої, середньої, старшої.

2.4. Команда складається із 12 чол. (7хл. і 5дівч.). Команду супроводжує один педагог-організатор.

IV. Етапи змагань:

4.1 «Розпалювання вогнища»

Приймає участь на етапі вся команда.

Завдання: перепалити контрольну нитку за допомогою природних матеріалів (суха трава, листя дерев, хмиз. Не використовуючи папір, поліетилен, запальничку.) На етапі дається 2 сірники, за кожен додатковий сірник додається штрафний бал.

4.2. «Тарзанка»

Приймає участь на етапі вся команда.

Завдання: подолати перешкоду за допомогою вертикально підвішеної мотузки.

Умови: на етапі 1 учасник, дозволяється підсаджувати на мотузку.

Штрафи на етапі:

- заступ за контрольну лінію – 1б
- торкання землі учасником – 1б
- падіння – 3б
- втрата мотузки – 3б

4.3. «Паралельні мотузки»

Приймає участь на етапі вся команда.

Завдання: подолати етап, тримаючись двома руками за верхню мотузку.

Умови: на етапі 1 учасник.

Штрафи на етапі:

- заступ за контрольну лінію – 1б
- падіння – 3б

- двоє на етапі – 2б

4.5. «Метелик»

Приймає участь на етапі вся команда.

Завдання: подолати етап, тримаючись двома руками за верхню мотузку.

Умови: на етапі 1 учасник. Під час руху не дозволяється триматися за нижню мотузку.

Штрафи на етапі:

- заступ за контрольну лінію – 1б
- падіння – 3б
- двоє на етапі – 2б

4.6.«Купини»

Проходять всі члени команди.

Завдання: подолати «болото», пересуваючись по купинах.

Умови: на перешкоді один учасник. Обов'язково наступати на першу та останню купини.

Штрафи на етапі:

- заступ за контрольну лінію – 1б
- двоє на етапі – 2б
- зрив однією ногою – 2б
- зрив двома ногами – 3б

4.7.«Жердини»

Проходять всі члени команди.

Завдання: подолати перешкоду, прокладаючи свій шлях за допомогою жердин.

Жердини кладуться на опори.

Умови: на команду дається 3 жердини довжиною 2- 2.5метри

Штрафи на етапі:

- торкання землі однією ногою – 1б
- зрив з жердини двома ногами – 3б

- заступ за контрольну лінію – 1б
- втрата жердини – 1б

4.8.«Павутина»

Проходять всі члени команди.

Завдання: подолати етап по мотузкам не торкаючись опор (дерев).

Умови: на етапі 1 учасник.

Штрафи на етапі:

- двоє на етапі – 2б
- торкання землі – 1б
- падіння- 3б

4.9.« Підвісна колода»

Проходять всі члени команди.

Завдання: переправитись по колоді, яка підвішена, на інший «берег» будь-яким способом.

Умови: на етапі один учасник.

Штрафи на етапі:

- двоє на етапі – 1б
- падіння – 3б
- торкання землі – 1б
- заступ за контрольну лінію – 1б

4.10. «Пастка»

Проходять всі члени команди.

Завдання: учасники долають етап під мотузкою, не торкаючись опор (дерев) та мотузки.

Умови: на етапі 1 учасник.

Штрафи на етапі:

- двоє на етапі- 1б
- надівання мотузки – 1б

4.11. «Палатка»

Проходять 6 членів команди.

Завдання: правильно встановити палатку.

Штрафи на етапі:

- не симетричність- 1б
- відсутність кілків (за один кілок)- 1б

V. Визначення переможців:

Перемагає команда, яка пройде всі етапи за найменший проміжок часу та з найменшою кількістю штрафних балів. **Один штрафний бал = 5 сек**

VI. Нагородження:

Переможці та призери змагань нагороджуються грамотами, цінними та солодкими призами.

2.6. Програми тематичних змін

Тематична зміна - оздоровча або відпочинкова зміна, протягом якої дитина, крім послуг із оздоровлення та відпочинку, отримує комплекс додаткових послуг, спрямованих на розвиток її здібностей та інтересів за напрямками позашкільної освіти, фізичної культури і спорту, соціальної реабілітації, соціального захисту. Кожна тематична зміна реалізується за спеціальною програмою, в якій розкривається специфіка зміни, її мета і завдання. Програма є документом, який визначає концептуальну модель роботи центру на конкретний часовий період – 21 день. (ст. 1 Закону України «Про оздоровлення та відпочинок дітей»).

2.6.1. Програма тематичної зміни «Творче літо».

Автор-укладач: Філатова Ю.Ю.- методист науково-методичного відділу Державного підприємства «Український дитячий центр «Молода гвардія»;

Пояснювальна записка

Естетичний розвиток особистості це процес становлення і вдосконалення її естетичної свідомості та естетичної діяльності. Формування естетичної культури особистості належить до актуальних напрямків виховного впливу сучасної освіти. Естетичне виховання це систематичний вплив на вихованця, орієнтований на формування його естетичних ідеалів, смаків і потреб, на вироблення здатності сприймати, переживати й оцінювати прекрасне у світі

природи, соціальному житті та сфері мистецтва. Умови оздоровлення та відпочинку є максимально комфортним середовищем для розвитку творчих здібностей та обдарувань у дітей та молоді. Програма тематичної зміни «Творче літо» художньо-естетичного спрямування. Метою зміни є розвиток естетичної свідомості та формування естетичного смаку у дітей засобами театрального мистецтва. Широке використання дозволяє технологій театральної педагогіки дозволяє створити умови для творчої самореалізації вихованців в сфері театрального мистецтва. Театральні методики дозволяють максимально розкрити потенціал дітей, через театральні форми самовираження, залучити їх до різних видів мистецтва та розвинути інтерес до театральної діяльності. В програмі зміни майстер-класи, акторський тренінг, театральні ігри і вправи, створення казок за методикою Дж. Родарі та В.Я. Проппа (за картками Проппа), підготовка та участь у театральних постановках (іменинні казки, морські і т. п.). Основна ідея зміни підготовка колективної театральної постановки. Програма адресована дітям та підліткам віком від 7 до 14 років. Сучасні навчальні технології, різноманітні форми роботи дозволяють реалізувати програму в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку в межах тематичної зміни.

1. Загальні положення

1.1. Назва програми : «Творче літо».

1.2.Цільова спрямованість програми: художньо-естетичне, соціально-реабілітаційне спрямування. Програма адресована дітям (підліткам) віком від 7 до 14 років.

1.3 Мета:

розвиток естетичної свідомості у дітей, створення умов для самореалізації в сфері театрального мистецтва

1.4. Завдання програми:

- розвивати інтерес до мистецтва;
- вивчити історію українського театру;
- ознайомити з українським театром;
- формувати культуру усвідомленого читання літературних і драматичних творів;
- виявити творчий потенціал дітей та підлітків;
- залучити дітей до творчої діяльності;
- залучити до участі в театральних постановках

-сформувати особистісні компетентності:(позитивне світосприйняття, комунікабельність, мотивація до саморозвитку й самовдосконалення, художній смак, творча уява, фантазія).

- сформувати глядацьку культури.

- розвинути художній смак, творчу уяву, фантазію.

II.Зміст програми

Тематична зміна « Творче літо» проводиться в ДП «УДЦ «Молода гвардія» та включає наступний план заходів:

Дата (День зміни)*	Заходи у таборах та загонах
1день	Заїзд, розміщення. Гра-екскурсія «За кулісами «Молодої гвардії». Ігри, тренінги на знайомство з педагогами-організаторами. Організаційно-побутові збори в загонах «Театр починається з вішалки».
2день	Вибори органів дитячого самоврядування. Проектування загонових куточків. Відкриття зміни в таборах. Ділова гра «Співбесіда, або знайди свою роль у театрі». Концерти-знайомства з педагогами-організаторами.
3день	<i>Радіостудія «Творчість он-лайн».</i> Презентація творчих студій, тимчасових дитячих об'єднань та спортивних секцій; КТС «День відкритих дверей в театрі», початок творчих кастингів в загонах. Вечори спілкування «Творчі посиденьки».
4день	<i>Радіостудія «Творчість он-лайн».</i> Вибір тематики та назви заключної музично-театральної постановки. <i>Майстер-класи «Історія театру, театри світу» та ситуативні заняття.</i> Бібліотечна година. Робота з літературними матеріалами. Танцювально-розважальна програма «Театр тіней». <i>Робота творчих студій. Виготовлення декорацій та костюмів до музично-театральної постанови.</i>

5день День Конституції	Радіостудія «Творчість он-лайн». Тематичний випуск «Основний закон держави». Театральна Одеса (знайомство з театрами міста). Тематичні загонові справи. Сюжетно-рольова гра «Сорочинський ярмарок». Загонові багаття «Як на нашій Україні».
6день День молоді	Радіостудія «Творчість он-лайн». Театральна Одеса (знайомство з театрами міста). Форум-театри «Важкий вік або перехідний період». Флеш-моб «Ми – молода гвардія!». Пісенно-ігрова програма «Фіксодрайв» (молодша вікова категорія). Молодіжна вечірка «Нова хвиля» (середня та старша вікова категорія).
7день	Радіостудія «Творчість он-лайн». Тематичний випуск. Майстер-класи «Основи театральної культури» та ситуативні заняття. Кіно та мультиплікація. Конкурс на кращі декорації та реквізити до спектаклю «Театральний антураж». КАМ (конкур акторської майстерності) «Театральний ринг». Робота творчих студій. Виготовлення декорацій. Підготовка до музично-театральної постанови.
8день	Радіостудія «Творчість он-лайн». Захист проєктів «Дизайнери нового покоління» – підбір образу героїв дитячи-гримерами та костюмерами. Бібліотечна година. Робота з літературними матеріалами. Майстер клас від вокально-естрадної студії Одеського міського палацу дитячої та юнацької творчості «Soundtrack». Показові програми в загонах «Стоп-кадр» (старша вікова категорія). Лялькові театри в загонах (середня та молодша вікова категорія). Робота творчих студій. Виготовлення декорацій та костюмів до музично-театральної постанови. Репетиції.
9день	Радіостудія «Творчість он-лайн». Майстер-класи «Культура і техніка мови» та ситуативні заняття. Експрес-гра - подорож театрами світу «Театральний бум». Конкурсно-розважальна програма «Театр мод «Творче асорті». Робота творчих студій. Виготовлення декорацій та костюмів до музично-театральної постановки. Репетиції.

10день	Радіостудія «Творчість он-лайн». Воркшоп «Стилі театрального мистецтва». Театр танцю «У ритмі літа» (конкурсна програма). Кіно та мульттерапія. Бібліотечна година. Робота з літературними матеріалами. Робота творчих студій. Виготовлення декорацій та костюмів до музично-театральної постановки. Репетиції. Підготовка до музично-театральної постановки.
11день День іменинника	Радіостудія «Творчість он-лайн». Тематичний випуск. АНТРАКТ! День іменинника! Колективно-творча діяльність «Привітальна майстерня». Конкурс креативних іменинних подарунків «Іменинний сюрприз». Іменинні театральні постанови. Танцювально-розважальні програми «Birthday party».
12день	Радіостудія «Творчість он-лайн». Майстер-класи «Театральний грим, зачіска і костюм» та ситуативні заняття. Театральна Одеса (знайомство з театрами міста). Шоу-програма «Актори нового часу». Робота творчих студій. Виготовлення декорацій та костюмів до музично-театральної постановки. Репетиції.
13день	Радіостудія «Творчість он-лайн». Театральна Одеса (знайомство з театрами міста). Кіно та мульттерапія. Колективно-творча діяльність, виготовлення марен. Ігрова програма «Пошуки квітки папороті». Хіт-парад українських народних пісень. Робота творчих студій. Виготовлення декорацій та костюмів до музично-театральної постановки. Репетиції.
14день Івана Купала	Радіостудія «Творчість он-лайн». Тематичний випуск. Бібліотечна година. Робота з літературними матеріалами. Майстер-клас «Сценічний рух, хореографія» та ситуативні заняття. Сюжетно-рольові ігри «Як на Івана, та Купала». Етнічні розважальні програми на березі моря «Зелена вечірка».
15день День родини Між таборова спартакіада	Радіостудія «Творчість он-лайн». Тематичний випуск. Відкриття фінальних змагань спартакіади «Олімпійська родина». Спортивні змагання. Туристична естафета «Шукачі пригод». Кіно та мульттерапія. Урочисте закриття молодогвардійської спартакіади. Розважально-танцювальна програма «В родиннім колі».

16день	Радіостудія «Творчість он-лайн». Екскурсія на Одеську кіностудію. Колективно-творчі справи «Сценарій загонового спектаклю». Вечори спілкування біля костру. Робота творчих студій. Виготовлення декорацій та костюмів до музично-театральної постанови. Репетиції.
17день <i>День морських пригод</i>	Радіостудія «Творчість он-лайн». Майстер-клас «Підготовка спектаклю» та ситуативні заняття. «Морські» казки. «Водна естафета». Театр «морського» боді-арту. Танцювально-розважальні програми «На гребені хвилі». Робота творчих студій. Виготовлення декорацій та костюмів до музично-театральної постанови. Репетиції.
18день	Радіостудія «Творчість он-лайн». Театралізований анонс – запрошення на музично-театральну постановку. Кіно та мульттерапія. До Всесвітнього Дня шоколаду: «Шоколадна» вікторина. Пісенно-ігрова програма «Шокобум». Розважально-танцювальна програма «Все в шоколаді». Генеральна репетиція. Підготовка до музично-театральної постанови.
19день	Радіостудія «Творчість он-лайн». Презентація дитячого фото-відео-журналу «Театральний вісник». Виставка творчих робіт «Галерея мистецтв». Музично-театральна постановка «Ходіння за моря-океани або старі, нові казки».
20день	Радіостудія «Творчість он-лайн». Урочисте закриття зміни в таборах. Пісенно-ігрові програми в таборах «Зірки запалює «Молода гвардія». Прощальні вогнища.
21день	Роз'їзд дітей.

Очікуваний результат по програмі

Реалізація програми спрямована на досягнення таких результатів:

Вихованці будуть знати: історію українського театру

Вихованці набуть досвід: участі в театральних постановках

У вихованців будуть сформовані: глядацька культура ;

культура усвідомленого читання літературних і драматичних творів.

У вихованців будуть сформовані особистісні компетентності:

позитивне світосприйняття, комунікабельність, мотивація до саморозвитку й самовдосконалення, художній смак, творча уява, фантазія.

V Механізм реалізації освітньо-виховної програми

5.1. Підстава для розроблення програми:

вказуються постанови, накази щодо проведення тематичної зміни

5.2. Організатори програми та їх повноваження:

*визначаються Організатори програми, партнери
вказуються повноваження організаторів, партнерів*

VI. Оцінка ефективності:

підготовка аналітичного звіту за результатами зміни.

Додаток А.

Положення про ділову гру «Театр»

Розробник: Філатова Ю.Ю.- методист науково-методичного відділу Державного підприємства «Український дитячий центр «Молода гвардія»;

I. Загальні положення

1.1. Цим положенням визначається мета та завдання ділової гри «Театр», далі Гра

1.2. Ініціатором проведення Гри є науково-методичний відділ дитячого центру

1.3. Технічне та змістовне забезпечення здійснюють науково-методичний відділ, табори.

II. Мета та завдання гри

Мета: створення умов для творчої самореалізації дітей та підлітків.

завдання:

- розвити естетичний смак у дітей;
- пробудити інтерес дітей до театру, творчості, сценічної діяльності;
- виявити творчі здібності дітей і підлітків;
- розвити творчу самостійність у створенні художнього образу, використовуючи для цієї мети ігрові, пісенні, танцювальні імпровізації;
- розвити пізнавальні й комунікативні здібності дітей для подальшої соціальної адаптації в сучасному світі.

III. Учасники гри

3.1. Учасниками Гри є відпочиваючі в дитячому центрі діти.

Вікова категорія дітей: 7-16 років.

IV. Порядок і термін проведення гри

4.1. Термін проведення Гри: ділова гра «Театр» реалізується в межах тематичної зміни - тривалістю 21 день.

4.2. Гра проводиться у три етапи:

1-й етап – Створення

Організаційний етап: ознайомлення вихованців з основною ідеєю ділової гри та створення творчої групи. (Творча група може бути створеною за підсумками колективних творчих справ (КТС), які проходять під час організаційного періоду у всіх загонах таборів

Завданнями першого етапу є:

1. Виявити обдарованих дітей та дорослих, які бажають спробувати себе в театральній творчості.
2. Визначити вид, стиль і жанр театральної постановки.
3. Визначити сюжетну лінію вистави.
4. Визначити провідних героїв постановки.
5. Підібрати матеріал (відео, аудіо), який допоможе кожному з учасників постановки розкрити характер свого героя.
6. Співтворчість з творчими студіями (гуртками) у виробленні ескізів декорацій для вистави.

2-й етап – Розвиток

На основі розробленого творчою групою матеріалу проводяться КТС в загонах, з метою відібрати безпосередніх учасників дитячого театру.

В ході гри діти об'єднуються в творчі групи та отримують ролі:

- «актори»,
- «сценаристи»,
- «художники»,
- «режисери».

Творчі групи готують творчий продукт у вигляді створення образу, виступу, написання сценарію, створення костюмів, декорацій, творчого альбому.

Кінцевим результатом колективної творчої діяльності має стати ключова справа – колективний творчий продукт.

Завданнями другого етапу є:

1. Провести кастинг провідних акторів серед відібраних дітей і дорослих за підсумками КТС (КТТ).

2. Відібрати постановників (звукорежисери, освітлювачі, костюмери, постановники, гримери і т. д.).

3. Дати кожному акторові можливість самовиразитися, визначити, якими рисами характеру буде володіти його герой (наприклад, Кікімора – сентиментальна, Розбійниця – романтична, Баба-Яга – господарська тощо).

4. Зібрати акторські групи (наприклад, Розбійниця – відбирає склад своєї банди, Баба-Яга відбирає собі сестер, Морська цариця відбирає підданих у своє царство тощо).

3-й етап – Творчість

Це найважливіший етап. Його основний зміст – створення і участь у виставі (постановці).

Постановка вистави – це колективна творчість і виробництво, яке дозволяє залучити до активної діяльності велику кількість дітей і розподілити обов'язки згідно з творчими здібностями.

Завданнями третього періоду є:

1. Написання режисерською групою сценарію з урахуванням самостійно обраних характеристик кожного конкретного героя вистави. (2-й етап – Розвиток)

2. Робота в студії, запис текстового та музичного матеріалу.

3. Підготовка окремих блоків вистави.

Важливо підкреслити, що кожен основний герой готує зі своєю творчою групою окремий блок вистави. Блоки всіх героїв вписуються в загальний

сценарій постановки (наприклад, Принцеса зі своєю «свитою» ставлять свою хореографічну постановку, обіграють діалоги з іншими героями і т. д.).

4. Репетиції вистави.

5. Театральна постановка.

4.3. Гра передбачає наступні форми колективної роботи:

– створення казок за методикою Дж. Родарі та В.Я. Проппа (за картками Проппа);

– репетиції концертів, конкурсних програм тощо;

– інсценізації;

– постановки для квестів, станційних ігор;

– сюжетно-рольові ігри;

– майстер-класи.

- акторський тренінг;

- театральні ігри і вправи;

- розвиваючі ігри та вправи;

- ситуативні заняття і етюди;

- бесіди;

- екскурсії;

- постановка вистав;

5. Прогнозований результат.

Участь у роботі дитячого театру дає можливість проявити і розвинути різні здібності дитини:

- оволодіння художнім словом (тексти для сценічної гри, написання сценаріїв);

- режисерські (тільки послідовна, продумана, організована волею керівника дія може стати цілісною);

- акторські (здатність перевтілюватися збагачує внутрішній світ виконавця досвідом життя персонажа);

- художні (вміння в декораціях образно відобразити основну думку і тему сцени, вистави; вміло нанести макіяж і підібрати відповідні образу костюми);
- музичні (твір або підбір музики, робота з вокальними партіями акторів);
- розвиток акторської пластики (жест, поза, міміка виконавця).

2.6.2. Програма тематичної зміни «Наш вибір – європейська Україна!».

Автор-укладач:

Давидова О.О.- методист науково-методичного відділу Державного підприємства «Український дитячий центр «Молода гвардія»

Пояснювальна записка

Програма тематичної зміни «Наш вибір європейська Україна» краєзнавчого спрямування. Мета програми - активізація пізнавальної діяльності, що відкриває для дітей нові горизонти європейської цивілізації. Акцентом програми є реалізація пізнавально-дослідницької гри «Мандрівка Європою» та робота євроклубу. Гра «Подорож Європою» передбачає захоплюючу уявну мандрівку у часі й просторі, під час якої діти познайомляться з географічним та культурним розмаїттям країн Європи. Світ європейських цінностей розкриватиметься для дітей через ознайомлення з традиціями, мистецтвом, наукою, технікою. В залежності від тематики та спрямування заходи програми об'єднані в ігрові блоки: «Цікава географія», «Європейський словник», «Особливості менталітету європейців», «Звичаї і традиції народу Європи», «Мистецтво», «Визначні постаті країн Європи», «Винаходи європейців», «Національна кухня». Результатом такої подорожі стане створення асоціативного порівняльного журналу «Європа – від «А» до «Я».

Використання ігрових технологій та різноманітних форм роботи дозволяють реалізувати програму в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку в межах тематичної зміни.

I. Загальні положення

1.1. Назва програми: «Наш вибір – європейська Україна!».

1.2. Цільова спрямованість програми: краєзнавче, соціально-реабілітаційне спрямування, організація змістовного дозвілля.

Програма адресована дітям віком від 7 до 16 років.

1.3. Мета та завдання

Мета: створення виховного середовища для формування та розвитку національної свідомості, актуалізація європейських цінностей

Завдання програми:

- знайомство з культурою, звичаями, мовою, традиціями та історією народів Європи;
- виховання почуття патріотизму та гордості за свій народ;
- формувати почуття європейської єдності шляхом визначення спільних цінностей, подібності культур, традицій;
- формування особистісних компетентностей (позитивне світосприйняття, мотивація до саморозвитку й самовдосконалення, лідерські якості);
- впровадження прийомів та технологій, направлених на ефективну євроінтеграцію;
- створення умов для повноцінного оздоровлення та активного змістовного відпочинку дітей та підлітків.

II. Зміст програми

3.1. Тематична зміна ««Наш вибір – європейська Україна!» проводиться в ДП «УДЦ «Молода гвардія» та включає наступний план заходів:

Заходи	День
- ігрова рулетка «Опа-опа – грає вся Європа»; - тренінги знайомств та вечори традицій у загонах «Їхали, ми їхали...» - ділова гра «Вектор на Європу»;	1 день
- фотокрос «Країна дитинства» (знайомство з територією дитячого центру) - воркшоп «Супермаркет цінних якостей»; - презентація програми діяльності клубу «Єврохвиля», гуртків, об'єднань за інтересами;	2 день
- колективно-творче планування «Скрина ідей»; - концерт педагогів-організаторів «Наша сила в єдності»	3 день
Старт гри «Мандрівка Європою» та початок роботи Євроклубу - робота дитячого радіо; - робота клубу «Єврохвиля» - колективна творча справа «Наш маршрут Європою»; - презентація журналу «Європа – від «А» до «Я»	4 день
Зупинка «Цікава географія» <i>Тематичний день «Простір моря»</i> - тематична ранкова гімнастика; - робота дитячого радіо; - театралізоване дійство «На морському дні»; - морська естафета «Аква-перегони»; - караоке «Енергія морських хвиль»	5 день
- робота дитячого радіо;	

- квест-гра «Парад столиць»; - робота кіноклубу медіапросвіти з прав людини DOCUDAYS UA «Позиція»;	6день
- робота дитячого радіо; - робота клубу «Єврохвиля»; - пісенно-ігрова програма «Квантотелепорт»;	7день
- урочистості у таборах «Україна одна єдина»; - віртуальна подорож «Автор першої української конституції - Пилип Орлик»; - флешмоб «Знаю, дотримуюся, користуюся»; - свято творчості «Ми – діти України»;	8день
Зупинка «Європейський словник» - робота дитячого радіо; - робота клубу «Єврохвиля»; - інтерактивне кафе «Цікава мова»; - корисні уроки «Запозичені слова»; - колективно-творча справа «Словник дружби»;	9день
Зупинка «Менталітет європейця» - робота дитячого радіо; - робота клубу «Єврохвиля»; - конкурс інсценізацій «Українські казки на європейський лад»;	10день
Зупинка «Мистецтво і наука» - робота дитячого радіо; - робота клубу «Єврохвиля»; - відеолекторій «Відкриття, що змінили світ»;	11день
- робота дитячого радіо; - дебатний турнір «Технічний прогрес змінив наше життя на гірше»; - відкритий мікрофон «Нам є чим пишатись»; - робота кіноклубу медіапросвіти з прав людини DOCUDAYS UA «Позиція» «Край електросміття»;	12день
Тематичний день «Іменинний креатив» - робота дитячого радіо; - тематична ранкова гімнастика; - іменинні казки; - танцювальне шоу «Іменини по-європейськи»;	13день
Зупинка «Звичаї та традиції» - робота дитячого радіо; - робота клубу «Єврохвиля»; - дружня гостина «На Захід за традиціями»;	14день

- робота дитячого радіо; - екскурсії до культурних центрів європейських країн у м. Одеса - робота клубу «Єврохвиля»; - робота кіноклубу медіапросвіти з прав людини DOCUDAYS UA «Позиція»	15день
- робота дитячого радіо; - вечори біля багаття «На Івана на Купала нічка мала»;	16день
<i>Свято Купала</i> - робота дитячого радіо «Купайло іде – диво за собою веде»; - конкурс дитячих інсталяцій «Купальський вінок»; - «Накрапала на Купала з неба янгольська роса»;	17день
Зупинка «Національна кухня» - робота дитячого радіо; - робота клубу «Єврохвиля»; - станційна гра «Смачні зупинки»;	18день
Зупинка «Спортивні досягнення» - робота дитячого радіо; - старт фінальних спортивних змагань; - спортивні змагання (шахи, шашки, настільний теніс, волейбол, футбол, геокешинг, легка атлетика); - туристична естафета «Мій рекорд»; - робота кіноклубу медіапросвіти з прав людини DOCUDAYS UA «Позиція» - нагородження переможців фінальних спортивних змагань; - розважально-танцювальна програма «Кубок чемпіонів»	19день
Завершення гри «Мандрівка Європою», нагородження учасників клубу «Єврохвиля» - робота дитячого радіо; - підведення підсумків роботи клубу «Єврохвиля»; - ток-клуб «Я знаю про Європу все» (презентація журналу «Європа від А до Я»); - робота дитячого радіо;	20день
Роз'їзд дітей.	21день

IV. Очікуваний результат по програмі

- У вихованців будуть сформовані особистісні компетентності:

- позитивне світосприйняття, комунікабельність, мотивація до саморозвитку й самовдосконалення, лідерські якості, художній смак, творча увага, фантазія.

- *Вихованці будуть знати:*

- культуру, звичаї, традиції народів Європи;
- культурну спадщину рідного краю, свого народу.

- *У вихованців будуть сформовані:*

- почуття європейської єдності шляхом визначення спільних цінностей, подібності культур, традицій;
- інтерес до історії, національних традицій та звичаїв України.

V. Механізм реалізації освітньо-виховної програми

5.1. Підстава для розроблення програми:

вказуються постанови, накази щодо проведення тематичної зміни

5.2. Організатори програми та їх повноваження:

*визначаються Організатори програми, партнери
вказуються повноваження організаторів, партнерів*

VI. Оцінка ефективності:

підготовка аналітичного звіту за результатами зміни.

Положення про гру-подорож «Мандрівка Європою»

Розробники: Давидова О.О.- методист науково-методичного відділу
Державного підприємства «Український дитячий центр «Молода гвардія»

Бербер Н.М. -методист науково-методичного відділу Державного підприємства
«Український дитячий центр «Молода гвардія»

I. Загальні положення

1.1. Цим положенням визначається мета та завдання гри-подорожі «Мандрівка Європою» (далі ГРА).

1.2. Ініціатором проведення ГРИ є науково-методичний дитячого центру «Молода гвардія»

1.3. Учасниками ГРИ є відпочиваючі в дитячому центрі діти.

1.4. Технічне та змістовне забезпечення здійснюють: науково-методичний відділ, табори, медична частина, школа, відділ харчування.

Мета: створення освітньо-виховного середовища для ознайомлення дітей із особливостями європейської культури та формування почуття європейської єдності шляхом визначення спільних цінностей, подібності культур, традицій.

Завдання:

- актуалізувати європейські цінностей;
- підвищити інтерес дітей до розширення знань про країни Європи;
- розвинути соціальні компетенції дітей
- виховувати толерантність

II. Опис гри

Гра передбачає заочне знайомство дітей із Європою.

Особливості європейських країн учасники гри будуть досліджувати під час участі у цікавих, пізнавальних виховних заходах.

В залежності від тематики та спрямування заходи об'єднані у наступні блоки:

- *«Цікава географія»*
- *«Європейський словник»*
- *«Менталітет європейця»*
- *«Звичай і традиції народу Європи»*
- *«Мистецтво і наука»*
- *«Національна кухня»*
- *«Спортивні досягнення»*

Для систематизації та узагальнення результатів дослідження з тієї чи іншої теми діти будуть заповнювати журнал «Європа – від «А» до «Я».

План проведення гри

I. Підготовка до гри-подорожі

- ділова гра «Вектор на Європу»;
- колективна творча справа «До початку подорожі залишилося... »;
 - презентація журналу «Європа – від «А» до «Я»;
 - старт дослідницької гри «Заочна подорож Європою»

II. Проведення гри-подорожі

1. Зупинка «Цікава географія»
 - пісенно-ігрова програма «Квантотелепорт»;
 - квест-гра «Парад столиць»
2. Зупинка «Європейський словник»
 - турнір із настільної гри «Запозичені слова»;
 - інтерактивне кафе «Цікава мова»
3. Зупинка «Менталітет європейця»
 - усний журнал «Феномен національного менталітету»
4. Зупинка «Звичай і традиції народу Європи»
 - дружня гостина «На Захід за традиціями»
5. Зупинка «Мистецтво і наука»
 - відео екскурсія «Заповідні місця Європи та України»;
 - творча зустріч «Мистецтво – те що нас надихає»
 - музей живих скульптур «Великі Європейці»;
 - пізнавальна гра-пазл «Відкриття, що змінили світ»
6. Зупинка «Національна кухня»
 - станційна гра «Кухня народів світу»
7. Зупинка «Спортивні досягнення»
 - усний журнал «Спортивні досягнення українців у Європі»

III. Підведення підсумків гри-подорожі

- ток-клуб «Юні знавці Європи» (презентація асоціативного порівняльного журналу «Європа – від «А» до «Я»;
- ерудит-шоу «Відкриваю для себе Європу»;
- підведення підсумків дослідницької гри «Заочна подорож Європою»

Журнал «Європа – від «А» до «Я».

Автори: Бербер Н.М. методист науково-методичного відділу Державного підприємства «Український дитячий центр «Молода гвардія»;

Давидова О.О.- методист науково-методичного відділу Державного підприємства «Український дитячий центр «Молода гвардія»

Адміністративна карта Європи

!!! Завдання: Позначте країни Європи різним кольором, вказуючи їх кордони та столиці.

Розділ І

«Цікава географія»

Країна:.....

Столиця:.....

Площа:.....

Державний прапор
(замалуйте)

Державний герб
(замалуйте)

--	--

Значення символіки

Прапор: _____

Герб: _____

Населення: _____

Національний склад: _____

Найбільші міста: _____

Найбільші ріки, моря, озера: _____

Додаткова інформація _____

Країна:.....

Столиця:.....

Площа:.....

Державний прапор
(замалуйте)

Державний герб
(замалуйте)

--	--

Значення символіки

Прапор:.....

Герб:.....

Населення:.....

Національний склад:.....

Найбільші міста:.....

Найбільші ріки, моря, озера:.....

Додаткова інформація.....

Країна:.....
Столиця.....
Площа.....

Державний прапор
(замалуйте)

Державний герб
(замалуйте)

--	--

Значення символіки

Прапор: _____

Герб: _____

Населення: _____

Національний склад: _____

Найбільші міста: _____

Найбільші ріки, моря, озера: _____

Додаткова інформація _____

Країна: УКРАЇНА

Столиця.....

Площа.....

Державний прапор
(замалуйте)

Державний герб
(замалуйте)

--	--

Значення символіки

Прапор: _____

Герб: _____

Населення: _____

Національний склад: _____

Найбільші міста: _____

Найбільші ріки, моря, озера: _____

Додаткова інформація _____

Розділ II

«Європейський словник»

!!! Завдання. Впишіть в таблицю переклад слів.

Слово Країна	Привіт! Доброго дня!	До побачення	Мене звати....	Так... Ні...	Дякую	Дружба
Франція						
Англія						
Польща						
Італія						
Іспанія						
Австрія						
Білорусія						
Угорщина						
Болгарія						
Литва						
Латвія						
Естонія						
Румунія						
Молдова						
Венгрія						
Сербія						
Бельгія						

!!! Завдання. В нашій мові існує велика кількість запозичених слів.
Вкажіть ці слова за зразком.

Країна	Запозичені слова
Франція	одеколон, люстра, пудра, костюм, пальто, порт'єри, мотив, сюжет, афіша, актор, кур'єр, ридикюль, кавалерія, департамент, десант, бюлетень, маршал, екіпаж, пасаж, блузка

Розділ III

«Менталітет європейця»

!!! Завдання. Сформуйте асоціативний ланцюжок до поняття «менталітет»

!!! Завдання. Напишіть уривок народної казки (для подальшої інсценізації), в якому образи головних героїв матимуть риси менталітету однієї із європейських країн (на ваш вибір)

Назва казки _____

Країна, особливості менталітету якої будуть відображати герої

Герої _____

Опис подій

Розділ IV
«Мистецтво і наука»
Винаходи

!!! Завдання. Впишіть біля винаходу європейську країну, в якій його було винайдено і, по можливості, автора.

Шнурки	Акваланг	Електрична лампочка	Велосипед
Конструктор LEGO	Повітряна куля	Ксерокс	Дзеркало
Чупа-чупс	Виделка	Праска	Сірники
Angry Birds	Швидка допомога	Степлер	Сонячна батарея
Рентген	Окуляри	Вертоліт	Целофан
Калькулятор	Телефон	Ложка	Електр. годинник
Ковзани			

!!! Завдання. Створіть колаж з визначних архітектурних пам'яток та культурних надбань країн Європи, підписуючи їх (для виконання завдання використовуйте журнали та газет)

Розділ V
«Звичай та традиції»

!!! Завдання. Занотуйте традиційні свята країн Європи

Країна	Традиційні свята

!!! Завдання. Замалюйте символи свята Івана купала та опишіть, що вони означають.

--

«Національна кухня»

!!! Завдання. Опишіть спосіб приготування деяких з національних страв країн Європи

Країна _____

Назва страви _____

Спосіб приготування:

[illegible]

Країна _____

Назва страви

Спосіб приготування:

[illegible]

Країна _____

Назва страви _____

Спосіб приготування:

Країна _____

Назва страви _____

Спосіб приготування:

Розділ VII

«Спортивні досягнення»

!!! Завдання. Знайдіть інформацію про спортивні досягнення українців у Європі. Внесіть її у таблицю

Прізвище, ім'я спортсменів	Спортивні досягнення

Рефлексія

!!! Завдання. Дайте відповідь на питання.

Європейський континент налічує..... країн.

Найбільшою країною є

Найчисельніший склад населення в.....

Найбільше озеро Європи.....

Океани, що омивають Європу.....

Центр Європи розміщений в

Столиця Іспанії.....

Через Лондон протікає ріка.....

Кольори прапора Румунії.....

Національний гімн Франції.....

Напишіть слово «спасибі» англійською, французькою, білоруською мовами.....

Місто, у якому знаходиться Біг Бен

Автор Ейфелевої вежі в Парижі.....

Знайдіть та підкресліть зайве:

Україна: Софійський собор, чумаки, билини, Хмельницький.

Великобританія: Північна Ірландія, Дрезден, Дж. Байрон, Темза.

Німеччина: Гейне, Олімп, Рейн, Баварія

Особливістю менталітету європейців є

Країна - батьківщина Бетховена.....

Ложку та виделку було винайдено в.....

В Данії було винайдено.....

Національна страва білорусів.....

!!! Опишіть свої враження від уявної мандрівки європейськими країнами.

Ми дізнались _____

Найбільше нам запам'яталось _____

Найцікавішим був розділ _____

Бути європейцем означає _____

Ми б хотіли б ще дізнатись про _____

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про оздоровлення та відпочинок дітей».
2. Закон України «Про охорону дитинства».
3. Закон України «Про позашкільну освіту».
4. Закон України «Про фізичну культуру і спорт».
5. Державний соціальний стандарт оздоровлення та відпочинку дітей.
6. Типове положенням про дитячий заклад оздоровлення та відпочинку.
7. Указ Президента України №42/2016 від 9 лютого 2016 року «Про Національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року».
8. Концепція розвитку економічної освіти в Україні // Освіта в Україні. – 2004. – 23 січня. – С. 4–5.
9. Бех І. Д. Національна ідея в становленні громадянина-патріота України (програмно-виховний контекст) / Бех І. Д., Чорна К. І. // Національна академія педагогічних наук України, Інститут проблем виховання. – К., 2014.
10. Бех І. Д. Психомаяки у виховному процесі / І. Д. Бех // Соціальний педагог, 2008. – № 5 (17) – С. 10–22.
11. Бех І.Д. Вибрані наукові праці. Виховання особистості. Т. 1. – Чернівці : Букрек, 2015. – 840 с.
12. Биденко С. Как организовать детский бизнес-лагерь или серию тренингов. Практическое пособие для педагогов и предпринимателей / Биденко С., Золотаревич И. – К. : «Детки-монетки», 2013.
13. Богуш А. М., Варяниці Л. О. Діти і соціум: особливості соціалізації дітей дошкільного та молодшого шкільного віку : [моногр.] / [А. М. Богуш, Л. О. Варяниці, Н. В. Гаврик та ін. ; за заг. ред. Н. В. Гавриш]. – Луганськ : Альма-матер, 2006. – 368 с.
14. Вольчева Г.А, Філатова Ю.Ю. Програмно-проектний підхід до організації освітньо-оздоровчого процесу в УДЦ «Молода гвардія»: Методичний посібник. / Г.А.Вольчева, Ю.Ю.Філатова, Н.М.Бербер та ін. Одеса: ВМВ, 2015р.
15. Вольчева Г.А, Давидова О.О. Практичний інструментарій для роботи педагогів у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку: теоретичні матеріали та практикуми школи педагога-організатора УДЦ «Молода гвардія»./ Вольчева Г.А., Давидова О.О., Костюніна О.В. – Одеса: ВМВ, 2016.
16. Гусева Т.В. Экономическая социализация детей старшего дошкольного возраста / Т.В. Гусева // Конференция «Профессиональное самосознание и экономическое поведение личности». – Северодвинск : СФ ПГУ им. М.В. Ломоносова, 2007. – 210 с.
17. Гринько Т.В. Методика роботи в дитячому оздоровчому таборі: Методичні рекомендації з методики виховної роботи для студентів III курсу/ Т.В.Гринько, С.Е.Зябрева. – 2006. – 74 с.
18. Дрозденко Л.І. Виховання економічної культури // Палітра педагога. – 1997. – № 4. – С. 20–23.

- 19.Дубінка М.М.Методика виховної роботи в дитячих оздоровчих таборах./ Дубінка М.М Кіровоград. 2006.
- 20.Євтух М. Б. Культура взаємин : [підруч.]. – Ч.1. Самопізнання / М. Б. Євтух, Т. В. Черкашина. – Горлівка : ГДПід, 2008. – 227 с.
- 21.Життєва компетентність особистості: від теорії до практики : [наук.-метод. посіб. / за ред І. Г. Єрмакова]. – Запоріжжя : Центріон, 2005. – 650 с.
- 22.Загрий В. Економічне виховання школярів // Рідна школа. – 1999. – № 9. – С. 34–35.
23. Інтерактивні освітні технології в умовах позашкільної освіти: із досвіду роботи Українського дитячого центру «Молода гвардія» : метод. посіб. / Н.В. Щубелка, В.М. Бездень, Г.А. Вольчева та ін.; За ред. Н.В. Щубелки. – Одеса : ВМВ, 2014. – 114 с.
- 24.Колісник О. П. Духовність та саморозвиток особистості / О. П.Колісник // Психологічна газета. – 2005. – № 1. – С. 296–302.
- 25.Концепція виховання дітей та молоді у національній системі освіти/ Інформаційний збірник наказів МОН України. – 1996. – № 13.
- 26.Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності// Шлях освіти. – 2000. – № 3. – С. 7 – 13.
- 27.Концепція громадянської освіти в Україні// Освіта України. – 2000. – № 46. – 15 листоп. – С. 12 – 13.
28. Концепція екологічної освіти в Україні// Інформаційний збірник Міністерства освіти України, 2002. – № 7. – С. 3 – 22.
29. Концепція естетичного виховання учнівської молоді в умовах відродження української національної культури// Інформаційний збірник Міністерства освіти України. – 1992. – № 5. – С. 2 – 9.
- 30.Концепція національного виховання// Рідна школа. – 1995. – № 6. – С. 3-10.
- 31.Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді// Управління освітою. – 2015. – № 3 (лют.). С. – 13 – 17.
- 32.Концепція педагогічної освіти// Інформаційний збірник Міністерства освіти України. – 1999. – № 8. – С. 9 – 25.
- 33.Концепція позакласної виховної роботи в загальноосвітній школі. – К., 1991. – 32 с.
34. Національна доктрина розвитку освіти// Освіта. – № 26. – 2002. – С. 2.
- 35.Леонтьев А. Дети и бизнес / А. Леонтьев // Народное образование. – 2002. – № 8.
- 36.Лукаш СВ. Педагогічне розуміння економічного мислення // Педагогіка і психологія. – 1999. – № 1. – С. 14–26. Шатова А.Д. Економіка : життя і гра. Методи, засоби і форми економічного виховання // Рідна школа. – 1997. – № 3–5.
- 37.Навчання дебатів: Збірка матеріалів для керівників дебатних клубів та вчителів, які навчають дебатів і дискусій І.Сущенко. К.: А.П.Н., 2001. . с.102
- 38.Омеляненко В. Л. Теорія і методика виховання: навч. посіб./ В.Л.Омеляненко, А. І. Кузьмінський. – К.: Знання, 2008. – 415 с.
- 39.Петрочко Ж. В. Соціально-виховне середовище як умова ефективної соціалізації особистості / Ж. В. Петрочко // Соціалізація особистості : [зб. наук.

- пр. / за заг. ред. А. Й. Капської]. – К. : НПУ, 2006. – Т. XXVII. Педагогічні науки. – С. 16–27.
40. Подмазін С. І. Особистісно орієнтований освітній процес. Принципи. Технології / С. І. Подмазін // Педагогіка і психологія. – 1997. – № 2. – С. 37–43.
 41. Практикум з вікової психології : навч. посіб. / [під ред. Л.А. Головій, Є.Ф. Рибалко]. – СПб. : Мова, 2008. – 688 с.
 42. Пропп В.Я.. Морфология волшебной сказки. – М.: Лабиринт, 2001.
 43. Родари Дж.. Граматика фантазии. Введение в искусство придумывания историй. – М.: Прогресс. 1978.
 44. Симоненко В. Д., Степченко Т. А. Азбука потребителя : учебн. пособие по элективному курсу для 8-9 кл. – М. : Вита-Пресс, 2006.
 45. Солдатова Л. Дидактичні ігри з використанням економічної термінології // Поч. школа. – 2000. – № 6. – С. 27–28.
 46. Тематична зміна в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку : метод. посіб / Биковська О.В., Вайнола Р.Х., Петрович Ж.В., Стародубцева І.В. ; за заг. ред. І.Д. Бега, Ж.В.Петрович. – К. : Університет «Україна», 2011. – 136 с.
 47. Тараканова А.П.. Система хореографічного виховання у школах і позашкільних закладах. – Київ, 1996.
 48. Товстоган В.С. Економічне мислення як засіб формування соціально-трудової компетентності в учнів допоміжної школи : наук.-метод. зб. / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. – Медобори, 2006. – Вип. XXIII. – 412 с.
 49. Фінансова грамотність : навч. посіб. / авт. кол. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. Т. С. Смовженко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – К., 2013. – 311 с.
 50. Формат дебатів Карла Поппера з елементами політичного кейса / Методичний посібник. - Калінкіна Є.Г., Наумов С.А. СПб, 2002.
 51. Хесс К. Так устроєн мир. Економіка для юношества. – Пер. с англ. – М. : Изд-во «Дело» при участии Изд-ва «Catallaxy», 1992. – 96 с.
 52. Цзен Н.В., Пахомов Ю.В. Психотренінг: ігри та вправи. – М., 1988.
 53. Чернуха Н. М. Інтеграція виховних впливів суспільства в сучасному освітньому середовищі : [моногр.] / Н. М. Чернуха. – Луганськ : Альма-матер, 2006. – 302 с.
 54. Щербань П.М. Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах: навч. посібник// П.М. Щербань. – К.: Вища школа, 2004. – 207 с.

Інтернет ресурси

1. <http://skaz.com.ua/sport/694/index.html>
2. <http://ru.osvita.ua/school/method/technol/3314/>
3. <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/4444>
4. <http://prostodeti.info/metod-kabinet/metodika-podgotovki-i-provedeniya-vechernih-otryadnyh-ogonkov>
5. <http://kolibri.co.ua/index.php/suchasniy-tanec.html>
6. <http://dramateshka.ru/>
7. <http://www.klass-teatr.ru/>

Навчально-методичне видання

Освітньо-виховні програми:
організація оздоровлення та відпочинку дітей

Методичні рекомендації

Підписано до друку 18.12.2017.
Формат 60х84 1/16. Папір офсетний.
Друк цифровий.
Гарнітура TimesNewRoman.
Умовн. друк арк. 10,25.
Наклад 500 прим.

ТОВ «Центр учбової літератури»
вул. Лаврська, 20 Київ

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК №2458 від 30.03.2006р.